

سیندونه هم مری

(د اسحاق ننگیال د شعرونو متنهجات)

Ketabton.com

راپولوونکی

محمد اسمعیل یون

۱۳۸۷ ل

الله
الرحمن
الرحيم

د کتاب پېژندنه:

|||||

د کتاب نوم: سیندونه هم مري

شاعر: اسحاق ننگيال

راټولوونکی: محمد اسمعيل يون

خپرندوی: يون کلتوري يون

چاپشمبر: ۱۰۰۰ ټوکه

لومړی چاپ: ۱۳۷۷ ال کال

دویم چاپ: ۱۳۸۷ ال کال

د راټولوونکي پرله پسې نومره: (۱۴)

د خپرندوی پرله پسې نومره: (۱۴)

کمپوزر: وفالرحمن وفا

ددې اثر دويم چاپ

خدای بښلی اسحق ننگیال زموږ د اوسنۍ شاعرۍ یوه نومیالی څېره ده. که مرگي له مورې ژر نه وای بېل کړی، نو اوس به یې داسې نور گڼ نوښتونه ترسره کړي وو. دا ټولگه چې ستاسو په لاس کې ده، د اسحق ننگیال د ټولې شاعرۍ کلیات نه دي، خو منتخبات یا تر یوه حده غورچاڼ ورته ویلای شو. ځکه چې نه یوازې هغه وخت دده اکثره ناچاپ شعرونه په کې خوندي شوي، بلکې له چاپي مجموعو څخه یې هم تر یوه ځایه غورچاڼ شوی او ځینې شعرونه ورسره یوځای شوي دي، نو ځکه یې د اسحق ننگیال د شاعرۍ منتخبات بللای شو.

البته د ننگیال په چاپي شعرونو کې نور ډېر ښکلي شعرونه هم شته، خو دا په دې مانا نه ده چې د هغه ټول غوره شعرونه همدې ټولگه کې راټول شوي دي. د المان مېشتې؛ (د افغانستان د کلتوري ودې ټولنې) کور دې ودان وي، چې هغه وخت یې ژر دا ټولگه چاپ کړه او د مرگ له خطرې یې وژغورله. اوس چې د چاپ امکانات تر پخوا زیات شوي او د انټرنټ څپو کې د ادبي، علمي او نورو اثارو د خوندي کولو زیاته اړتیا ده، نو ځکه مې ضروري وبلله، چې دا اثر یو ځل بیا له سره کمپوز او چاپ کړم. هم به یې د چاپ له لارې خلکو ته ورسوم او هم به یې د انټرنیټ له لارې خلکو ته د لوستو لاره چاره اسانه شي. هیله من یم، چې زموږ نور لیکوال هم خپل او د نورو لیکوالو تېر ارزښتمن اثار یو ځل بیا له سره کمپوز او هم یې بیا چاپ کړي او که د چاپ وس یې نه لري، نو لږ تر لږه خو دې د انټرنیټ څپو ته وروسپاري، چې هم ترې گټه اخیستنه عامه او اسانه شي او هم د مرگ له خطرې وژغورل شي، بیا یې نو که د چاپ هیله او غوښتنه کوله، د چاپ کار به یې هم اسان شي.

په پښتو کې د برېښناييز کتابتون د چټک بهیر د لا چټکۍ او پراختیا په هیله.

پوهندوی محمد اسماعیل یون

ارگ، د جمهوري ریاست ودانۍ

۱۳۸۷ ل کال، د کب ۲۳ مه نېټه

يادون

د تېرو دوو لسيزو په بهير کې د پښتو شاعرۍ د څو مطرح څېرو له جملې څخه يو هم خدای بښلی اسحق ننگيال و. ده د ځوانۍ په شېبو (پنځوسمو کلونو په بهير) کې شاعري پيل کړې وه، خو د ژوند تر پايه پورې له هېڅ شي سره دومره خواخوږی او نږدې پاتې نه شو، لکه له خپلې شاعرۍ سره. شعر په حقيقت کې د هغه د ټکلي روح او روان د ټکورولو اغېزمنه وسيله وه. ننگيال لږ تر لږه د خپلې څلېرويشت کلنې شاعرۍ په بهير کې د شاعرۍ دومره پخې تجربې ترلاسه کړې او بيا يې د همدې تجربو له کبله دومره ښکلي شعرونه وزېږول، چې په پښتو شاعرۍ کې د ښکلو غميو حيثيت لري او کولای شي د ننگيال نوم زموږ د ولس په ذهن کې تر ډېر وخته ژوندی وساتي. شاعر هم د بل هر انسان په شان په ټولنيزو، سياسي، فکري او نورو مسايلو او چارو کې د بريو ترڅنگ له يو لړ ښوېدونو، تېروتنو، هيلو او نهيلو سره مخامخېږي. کله چې پر ننگيال او دده پر شاعرۍ خبرې کېږي، نو ځينو ته ضرور د هغه د شاعرۍ ترڅنگ، د هغه د ټولنيز، سياسي او اخلاقي شخصيت انځور هم تر سترگو کېږي. د هنرمند د پېژندنې لپاره خو تر ټولو غوره لاره داده، چې د هغه خپل هنر وکتل شي. د هنرمند تخليق او زېږونه پخپله د هغه د ظاهري او تر زياتې کچې د باطني شخصيت هنداره ده، نو کله چې د ننگيال پر شخصيت خبرې کېږي، مجبور يو د هغه د شعر نړۍ وگورو او هغه کلمه يوه يوه تر سترگو او فکره تېره کړو، چې د ننگيال له ضميره يې سرچينه اخيستې او بيا د شعر پرېښتې په خپلو اوبسکو مينځلې او د مينې د نړۍ د ابدیت غېږې ته يې سپارلې ده. دا خبره د منلو وړ ده، شاعر تر هغه پورې، چې د فکري بلوغ پړاو ته رسېږي، د فکر ستنې به يې يو او بل فکري لور ته کېږي. تر هغه پورې چې شاعر خپله ذهني او فکري شتمني بشپړوي، تر هغه وخت پورې يې د فکري ښوېدونو اټکل کېدی شي.

ننگيال د خپلې ځوانۍ په درشل کې پر شاعرۍ پيل وکړ او دا هغه مهال و، چې نور نو ټول هېواد د ((عقيدې د بحران او د معنويت د سقوط)) پر لور روان و. گڼو فکرونو د بېلابېلو شعارونو تر پردې لاندې د هېواد د ځوان پښت د ذهنونو د خپلونې هڅه کوله. شعارونه يې خواږه وو، خو وروستي عملونه يې ترخه...

د ننگيال د ذهن يوه برخه هم د يو سياسي فکر د جال په کړۍ کې گير شوه، خو دې فکر لا د شاعرۍ پر بې تکلفې ښکلا خپل سيوری نه وغوړولی، چې د ناورين لومړی پړاو پيل شو. بياناورين دپاسه بل ناورين او غميزه راغلل، چې نه يوازې زموږ د هېواد او ولس د هر ډول شتمنۍ ستنې يې ولړزولې، بلکې له گڼ شمېر متفکرو مغزونو څخه يې هم لاره ورکه کړه.

دې پړاو ډېر زيات دوام وموند او ننگيال هم په داسې يو جغرافيايي او مسلکي چاپېريال کې ژوند تېراوه، چې هلته د يو داسې فکر واکمني وه، چې د ننگيال د اصلي شاعرۍ له سپېڅلي روح سره يې تگلوری په ټکر کې و. ننگيال په دې کلونو کې لکه د نورو گڼو ليکوالو او د فکر د خاوندانو په څېر په داسې يو جال کې راگير و، چې تر دې دمه يې لا نه پوره سترگې رڼې شوې وې او نه يې د شعر د ښاپېرۍ وزرونو خپلواک پروازونه کولای شول. په دې پړاو کې د

ننگيال فكري بلوغ هم د خپل پوځوالي پړاو ته رسېدلی نه و، نو ځکه خو يې د هغه وخت په نظمونو (نه په شعرونو) کې يو لړ فكري ښوېدنې ليدل کېږي، خو پر همدې وخت بيا هم دده په شاعرۍ کې د فكري او انساني بغاوت او د عاطفي سيند د څپو يو پټ شور پروت و او داسې اټکلېده، چې يوه ورځ به دده ددې فكري تېروتنې پر ځای، دده د فکر او ضمير هغه دننۍ نړۍ راڅرگنده او د خپل شعر ناوې به پرې سينگار کړي.

کله چې شاعر د فكري او شعري بلوغ پر لوري بريمن گامونه اخلي، نو تپل شوی، تصنيي او ناشعوري اندود يې هم ورو ورو له منځه ځي. کله چې لږ نوره رڼايي هم راغله او په کابل کې د يو زيات شمېر ليکوالو سترگې رڼې شوې، نو هر چا د خپل هېوادني اند اصلي جوهر ميندلو ته هڅه وکړه. ننگيال چې په پټ ضمير کې يې همدا راز پټ و، له ځينو نورو څخه په دې لار کې څو گامه دمخه شو. جرئت او رښتينولي يې ددې مرغلرې د ځلونې او خپلونې لپاره امېل کړل. تر ۱۳۶۲-۱۳۶۴ کلونو وروسته وختونو پر مهال په کابل کې د مقاومت د ادبياتو او د شعر د شعري جوهر د پياوړتيا لپاره په څرگند ډول هڅې پيل شوې. په همدې کلونو کې په څرگند ډول د شعر او شعار ترمنځ پوله ډاگيزه شوه. د ادبي مبارزې په دې تاوده ډگر کې د هېواد د پياوړي کره کتونکي او کيسه ليکونکي زرین انځور او بيا د تکړه کره کتونکي لطيف بهاند او نورو زيار او هڅې د يادونې او ستاينې وړ دي. دوی يو زيات شمېر هغه ځوان شاعران چې په شاعرۍ کې يې د ((شعاريت)) پر ځای د ((شعريت)) جوهر پياوړی برېښېده او يا په کې د شاعرۍ تومنه څرگندېدل، دېته راوبلل چې له شعارونو څخه خپله لاره بېله کړي. ننگيال يو له هغو ځوانو شاعرانو څخه و، چې تر ټولو لومړی له همدې پيل شوي بهير سره يوځای شو. دا د شعر د پوځوالي پر لوري د ننگيال د بريمنو هڅو د پيل کلونه دي. دې بهير تر ۱۳۷۱ کال پورې خپل عمر ته دوام ورکړ.

په همدې واټن کې د ننگيال شاعري، دومره خوږه، سپېڅلې او عاطفي شوه، چې د هغه محبوبيت يې د هېواد د يو ستر عاطفي شاعر تر بريده ورساوه. ننگيال د همدې کلونو په بهير کې د خپلو شعرونو څلور مجموعې (ډالۍ)، سپېره ډاگونه او غورېدلي بزغلي، هغه شېبې هغه کلونه او څاڅکي څاڅکي)) چاپ کړل. څرنگه چې دده شعر ورځ پر ورځ د خوږوالي او کره والي پړاوونه وهل، نو په (۷۰) کلونو کې دی د خپلو شعرونو له ځينو چاپي مجموعو، په ځانگړي ډول ((ډالۍ او سپېره ډاگونه او غورېدلي بزغلي)) څخه څه ناڅه پښېمان و او هغه يې ((شعرونه)) نه گڼل. د ده شاعرۍ د پرمختگ بهير دومره گړندی و، چې د خپلې دمخۍ شاعرۍ زياتو شعرونو ته به يې خندل، سره له دې چې دده په شاعرۍ کې د شعر اصلي تومنه او جوهر له پيله ښکاره کېده، خو وروسته وروسته يې د خوږو کلمو يو زرین شال ور په سر کړ. کله چې د ۱۳۷۱ کال د غويي مياشتې پر ۸مه نېټه په کابل کې د اسلامي انقلاب (!) په نوم يو ستر ستمي ناوړين او غميزه پر افغانانو ور وتپل شول او د هېواد ټول نظام گډ وډ شو، د ننگيال ژوند او ان دده فرهنگي کارونه هم له سختو ستونزو سره مخامخ شول. د سرو گوليو په باران کې يې ايله دومره وکړای شول، چې خپله کورنۍ تر لغمانه پورې ورسوي، د کور شته يې ټول تيت و پرک شول او څو ځله په يوه ښار کې له يوه ځايه بل ځای ته مهاجر شو. د کور دکالو په کيسه کې خو نه و، خو د کتابتون د چور او تالان له غمه يې له سترگو لمبې

پورته کېدلې او همدا يې ويل: ((ياره پيرجانه افسوس چې دا کتابونه يې راڅخه نه وای وړي)). د کتابونو غم لا نه و سوړ شوی، چې د يوې درنې گولۍ گوزار هم ورته ور ورسېد؛ د توپ يوه گولۍ يې څنگ ته ولگېده او څو ټوټو يې د بدن ځينې برخې غلبېل کړې. له ناروغۍ لا پوره بڼه شوی نه و، چې بېرته يې د ليکوالو په ټولنه کې خپلې دندې ته ځان ورساوه. شپه او ورځ به همالته په ټولنه کې و. د ليکوالو انجمن يې هم کور و او هم د دندې ځای. څو مياشتې لا وتې نه وې، چې کوم چا ورته کوم پنجشېری ولمساوه. تياره ماښام و، ډيوه يې لا لگولې نه وه، چې د وره له ټک ټک پرته دا شخص له خپلو نورو ملگرو سره يوځای په کوټه ور ننوت. خدای(ج) خبر هغه په کوم فکر کې ډوب و، چې يو ناڅاپه يې پر دوی سترگې ولگېدې. ده لا هغو ته د ناستې او ست هيله لرله، چې يو گوزار دده ترمخه داسې راورسېد، چې دده يو غوړ يې هم د څه وخت لپاره بې حسه کړ او دا يې ورته وويل چې: ((ما چرم کن استم، سبا تا يی وقت این اتاقه ايله می کنی، دیگر ده اینجا نینم ات، ای اتاق را ما برای چرم کنی کار دارم)). څو ورځې د هغه په سترگو کې له اوبنکو او په څېره کې يې له يوې سترې نهيلۍ پرته بل څه نه ليدل کېدل او داسې يو حالت ته په هيله و، چې بيا په دې هېواد کې د يو ملي فکر د حکومت وزرې خپرې شي او د يو سوله ييز ژوند وړانگې هره خوا رڼا کړي. کال دوه لا وتي نه وو، چې د طالبانو اسلامي غورځنگ پر کابل سپين بيرغونه ورپول. سهار د وخته، چې لا ډېر خلک د کابل پر فتحې خبر نه وو، زمور د کور ور يې ټک ټک کړ او په بېرني ډول يې وويل: ((پيرجانه راوڅه، طالبانو کابل نيولی او سقاوي ختمه شوه)). هغه د يو سپين سباوون په هيله و، خو شاعر لکه چې ازلي بدمرغه وي. ننگيال بيا خپلې دندې ته لاړ، خو دا ځل دا دنده بل ډول وه؛ نوي نظام د ليکوالو د ټولنې پخواني تشکيل ته بدلون ورکړ، خو ننگيال بيا هم په همدې تشکيل کې پاتې شو. دا تشکيل د دولت لور مقام ته د منظوری لپاره ولېږل شو. تر هغه وخته چې د ننگيال د مقرری امر راته، په دې کې يوولس مياشتې تېرې شوې، خو په دې يوولسو مياشتو کې ننگيال هره ورځ د پخوا په څېر خپله دنده پرمخ وړله، يو ځل بيا يې شپې په همغه ټولنه کې شوې، چې ده ته ترې د وتلو امر شوی و. ننگيال دنده سرته رسوله، خو بې معاشه او بې امتيازه. گڼ شمېر ځوان ليکوال او شاعران به ترې راتاو وو، خو يو وخت يې اقتصادي حالت دومره ويجاړ شو، چې د چا خبره د پولۍ ټک ته کېناست. څو ځله يې دا خبره زما تر غوړ تېره کړه: ((ياره پيرجانه د ماشومانو غمه مې که نه وای ما په زهره هم شپې سبا کولې، خو له کابله نه وتلم، کابل خو زما د دردونو، غمونو، برياوو او ماتو کور دی، زه دا کله يوازې پرېږدم. خو افسوس چې د ماشومانو غم دی)). بيا به يې يو سوړ اسويلی وکېښ او يوه ترخه موسکا به يې پر شونډو تېره کړه. نور يې د دندې د ساتلو لپاره پيسې او مالي لگښت نه درلود، چې دی پرې خپله دنده وساتي. لغمان ته راغی او بيا يې د پېښور مخه ونيوله. په پېښور کې هم تر ډېرو انتظارونو او کړاوونو وروسته ورته د بي بي سي د روزنيزې ډرامې د ليکوال په توگه دنده وسپارل شوه. د کلدارې معاش مزه يې لا څکلې نه وه، چې د مرگ پرېښتو يې روح پر خپلو وزرونو د ابدیت پر لوري يووړ او بيا د بي بي سي راډيو له لارې داسې يو خبر خپور شو: ((په خواشینی سره مو خبر ترلاسه کړی، چې د هېواد نامتو شاعر اسحق ننگيال نن په پېښور کې د ۴۲ کلونو په عمر د زړه د درېدو له کبله په حق ورسېد)). ددې خبر په اورېدو سره د هېواد ټولو فرهنگيانو که په داخل کې وو او که په بهر کې داسې يو دردونکی ټکان وخوړ،

چې د ټولو زړونو ته يې د غم لمبې ورسولې. دا د ننگيال د سرگردانه ژوند په باب څو يادونې وې چې دلته يې لنډيز راوړل شو. سره له دې چې ننگيال د ژوند په اوږدو کې له ډول ډول کړاوونو سره مخامخ شوی، خو د تېرو شپږو کلونو کړاوونو هغه دومره ځورولی او ټکلی دی چې نور پر هېڅ وخت هغه دومره روحي، رواني، سياسي، اقتصادي او نور فشارونه نه دي زغملي. د يو ليکوال په اند: ((غوره ادبيات د اختناق په حالت کې رامنځته کېږي)) او شاعر يا ليکوال د اختناق په مقابل کې له ادبياتو څخه د يو روحي او رواني غبرگون په توگه کار اخلي.

هر څومره چې دا فشار او اختناق پياوړی وي، عکس العمل يې هم هماغسې وي. د ننگيال د تېرو شپږو کلونو شاعري د همدغو ډول ډول ظلمونو او اختناق زېږنده ده، نو ځکه پکې سوز او درد دده تر پخوانيو شعرونو څه زيات دی.

د غم او درد په دې تېرو څو کلونو کې د ننگيال د شعر ښاپېرۍ لا پسې سينگار شوې ده. دده د فکري تگلوري ليکې او ستنې محکمې شوي او شاعر د شعر د پوخوالي، فکري ثبات او د بشپړو انساني ارزښتونو په پېژندنه او ځلونه کې بريالی شوی دی. په حقيقت کې د ننگيال د وروستيو کلونو شعرونه د هغه د ښکلې او اوچتې شاعرۍ رنگين او مانيز گلابونه دي. (ښکاري ته) دده يو ښکلی عاطفي او انساني شعر دی چې ده د ۱۳۶۵ ال کال د غبرگولي د مياشتې پر لومړۍ نېټه ليکلی دی. دې شعر نه يوازې په هېوادنۍ کچه زيات منښت پيدا کړ او ډېر اغېز يې وشينده، بلکې د شمالي کوريا په هېواد کې د ځوانانو د يو نړيوال فيستوال په ترڅ کې، چې د افغاني سندرغاړو له خوا د موسيقۍ په څپو کې په سندرېزه بڼه ولوستل شو، نو د ټولو اورېدونکو او مينوالو د منښت وړ وگرځېد او دې شعر هلته لومړی مقام وگټه، خو د ننگيال د شعري بهير د پرمختگ په وجه، د مړينې پر نږدې وختونو کې هغه دا شعر ((پوره شعر)) نه گانه او ويل يې چې د ((شعاريت)) نښې په کې ليدل کېږي. ننگيال د تېرو اوو اتو کلونو په موده کې ښه ډېر شعرونه وليکل، خو د ځانگړو مجموعو او يا مجموعې د چاپ امکانات ورته برابر نه شول. له دې کبله د هغه د وروستيو کلونو شاعري د شعر د زياتو مينوالو او لوستونکو له ليده لرې پاتې شوه. ځکه نو کله چې به کوم ليکوال او يا کره کتونکي دده د شاعرۍ په باب ناسم نظر ورکاوه، نو دی به ډېر په قهرېده او ويل به يې: ((دی نو زما له اوسنۍ شاعرۍ څخه څه خبر دی هغه خو ټوله له ما سره په کتابچو کې پرته ده...)).

د ده يوه ستره هيله همدا وه، چې د خپلو شعرونو ټولې مجموعې چاپ او په خپلو سترگو وويني. د ننگيال په ژوند خو د هغه هيله پوره نه شوه، خو دادی د هغه تر مړينې وروسته، په جرمني کې د افغان فرهنگيانو او فرهنگپالو په مالي مرسته د هغه دا ارمان پوره شو. ما چې کله د هغه د ناچاپه شعري مجموعو د چاپ پر کار پيل وکړ، نو ننگيال مې يوه شپه په خوب کې وليد، خوله يې له خندا شنه وه او همداسې په خوشالۍ يې راته وويل: ((پيرجان! زما مجموعې چاپېږي؟ بېشکه والله...)) ما ورته ويل هو ستا ټول شعرونه چاپېږي. په هغه شپه له خوبه راوښم شوم، تر سهاره خوب رانغی، لاتين مې ولگاوه او د ننگيال په چورت کې لارم- يو ځل مې د هغه ټولې خاطرې تر نظر تېرې شوې.

کله چې مې د هغه د شعرونو توري لوستل، نو په هر توري، هر شعر او د شعر په هره پاڼه کې راته د ننگيال تصوير تر سترگو سترگو کېده. زه ددې شعرونو تر پایه په دې پوه نه شوم، چې زه په کوم حالت کې يم، لکه يو څوک چې په خلا کې روان وي.

د ننگيال د وروستيو کلونو، فکري او عاطفي شخصيت کې مې د هغه د اوسنيو شعرونو له مانيزې او عاطفي خوا سره منطبق و. هره پاڼه کې ننگيال و، په هر توري کې ننگيال و، دا هغه ننگيال نه و، چې د خپلې شاعرۍ په پيل کې او يا تر هغه وروسته د څو کلونو په شاعرۍ کې ځلېده. دلته يو بېل ننگيال و. هغه د خپلې مينې او عاطفي پر سپين آس سور او د بڼاپېريو بڼار ته روان و او لکه له هغه ځايه يې د خپل ستي او ټپي ولس د درملونې لپاره د بڼکلارو ټکورونه راوړل. ما هره شېبه له ننگيال سره خبرې کولې او دومره خبرې، چې د هغه په ژوند به مې ورسره نه وي کړې او کېدې شي لوستونکي هم زما پر برخليک اخته شي.

خو ددې سوچونو او فکرونو په منځ کې خوشاله په دې وم، چې د هغه د ټولو ناچاپه شعرونو غټ جونگ چاپېري. کله چې دا مجموعه چاپ شوه، نو زه به يې د الينگار د بڼکلې شاعرانه درې د بسرام په کلي کې د ننگيال پر قبر کېدم او مبارکي به ورته ورکړم. د هغه روح به څومره خوشاله شي او هغه ارمان چې دده پر ژوند پوره نه شو، وروسته تر مرگه به پوره شي. په همدې هيله مې د هغه شعري مجموعې چې په کور کې يې وې ترلاسه کړې. هغه يوه شعري مجموعه چې کاپي يې ده سره په کور کې وه انځور صېب ته هم لېرلې وه، هغه هم ترلاسه شوه. دا شعرونه چې ما وکتل زما په نظر کم بڼکاره شول، ځکه ننگيال چې به کوم شعر وليکه، نو د نورو شاعرانو په شان به يې خپلو ملگرو ته ضرور اوراوه.

حفيظ الله گردش، صديق الله بدر، نورمحمد لاهو او عبدالغفور لېوال ته مو د ننگيال صېب د هغو شعرونو په باب چې په دې مجموعو کې نه وو او په ځينو اخبارونو کې په متفرقه ډول چاپ شوي وو، وويل موږ ټولو په اخبارونو او نورو خپرونو کې د ننگيال صېب هغه شعرونه پيدا کړل، چې په تيت و پرک ډول چاپ شوي وو او په دې مجموعو کې نه وو راغلي، بيا هم ماته د خپل اټکل له مخې دا شعرونه پوره نه برېښيدل. د کتاب د تورو لوستل بشپړېدو ته نږدې شوي وو، چې يوځل بيا په لغمان کې د ننگيال صېب کور ته لاړم. د هغه مشر زوی (ارش) ته مې د ننگيال صېب د يو داسې عکس يادونه وکړه، چې تراوسه په خپرونو کې چاپ شوی نه وي او هم مې ورته وويل چې د ننگيال صېب کتابونه او پاڼې يو ځل بيا وگوري، گوندې څه شعرونه يې ترلاسه شي. هغه ماته وويل: ((موږ څو ځله د خپل پلار کتابونه او يادښتونه واپړول راواړول، څه چې وو هغه مو تاسو ته درکړل، خو موږ به يوځل بيا هم ټول کور وگورو)). په پېښور کې د مجموعې کار د بشپړېدو په وروستيو شېبو کې و، چې د ننگيال صېب زوی (ارش) په ډېرې بېرې له لغمان نه ځان راورساره او د ننگيال د شعرونو يوه بله کتابچه يې هم راوړه. ما چې د ننگيال صېب دا شعرونه وکتل، دومره خوشاله شوم، چې د ټولو سترپاوو بار مې يو ځل له اوږو لرې شو. بيا مې دا ټولې کتابچې له اخبارونو او خپرونو او په متفرقه ډول راټول شويو شعرونو سره پرتله کړې، تکراري شعرونه مې ترې لرې کړل، دغه راز مې

دده له دوو چاپ شويو شعري مجموعو (هغه شېبې هغه کلونه او څاڅکي څاڅکي) څخه يو شمېر شعرونه ورسره يوځای کړل. اوس تر زياته بريده پر دې باوري يم، چې د ننگيال نور شعرونه به نه وي پاتې. ده له خپل ناوډلي (نامنظم) ژوند دود سره سره د خپلو شعرونو د ثبت انتظام ته ډېره پاملرنه کړې وه. له دې څخه دا څرگندېږي، چې ننگيال تر خپل ځاني ژونده هم، له شعر سره ډېره مينه درلوده، ځکه چې هغه د خپل ژوند د نېرازی مېړنی نه و، خو د ښکلې شعري شتمنۍ څښتن و. ده انځور صېب ته د يو ليک په ترڅ کې ليکلي وو: ((څو شعرونه مې له ((سپنتا)) سپين ږيري سره پاتې شول او له ماسره يې اوس کوم نقل نه شته، هغه غوښتل څه پرې وليکي، خو حالاتو وخت ورنه کړ، که چېرې مې بيا وموندل نو در وبه يې لېرم)). له ((سپين ږيري)) څخه يې مقصد (ښاغلی سليمان لايق) دی چې ننگيال ورسره د شاعرۍ ښه ملگرتيا لرله. دا چې دا شعرونه به پياوړي شاعر سليمان لايق سره وي او که نه؟ زه خبر نه يم. د ننگيال صېب د شعرونو د کتابچو او د شعرونو د نېټه ليک له تسلسل نه داسې ښکاري چې د ننگيال صېب نور شعرونه به نه وي پاتې. دا ليک هغه انځور صېب ته له کابل نه د ۱۳۷۱ل کال د زمري پر ۱۲ نېټه ليکلی و. تر هغه وروسته د څو کلونو په ترڅ کې هغه خپل شعرونه له سره په نويو کتابچو کې ليکلي وو او د هغو شعرونو بل نقل هم ورسره موجود و، چې انځور صېب ته يې لېرلي وو، نو کله چې انځور صېب ته د لېرلو شعرونو نقل وروسته ترتيب شوی، نو دغه راز به ښاغلي سليمان لايق ته ورکړل شوي شعرونه هم بيا له سره په کتابچو کې ليکل شوي وي. بيا هم که ښاغلي لايق سره دا شعرونه موجود وي او هغه ددې مجموعې له شعرونو سره پرتله کړي او کوم چې په دې مجموعه کې راغلي نه وي، ترچاپ وروسته د هغو د خوندي کولو هڅه وشي، نو دا به پښتو ادب ته يو ډېر گټور کار وي.

د ننگيال دا مجموعه (سيندونه هم مري) د هغه د (ښېرې په مالت کې، نه جام نه څادر، دا جل دا برسات، سيندونه هم مري، ځينې متفرقه شعرونو او د چاپ شويو دوو مجموعو هغه شېبې هغه کلونه او څاڅکي څاڅکي) له څو شعرونو څخه جوړه ده. ددې مجموعې چاپ د پښتو شعر په ځانگړي ډول ازاد شعر په برخه کې يوه ډېره په زړه پورې، درنه او ارزښتمنه ډالۍ ده. خو له دې درنې ډالۍ سره سره به مو دا ارمان تل په زړه کې پاتې وي چې: ((کاشکې ننگيال ژوندی وای چې داسې نورې ښکلې او ارزښتمنې ډالۍ يې خپلې ژبې ته وړاندې کړی وای)). ننگيال ته دعاگانې.

په مينه او درناوي

محمد اسمعيل يون

۱۳۷۷ل کال - ليندۍ

پېښور - پښتونخوا

سريزه

اسحق ننگيال

د پښتو د نوي شعري بهير په يون کې

د پښتو د معاصرې او نوې شاعرۍ په يون کې، اسحق ننگيال کله څوک هېرولی شي! ننگيال د پښتو دنوي شعري بهير د بنايست يوه نښه وه، ننگيال زموږ د شعر د نوي کتاب يوه زرینه پاڼه وه، ننگيال هغه فقير، هغه ملنگ شاعر و، چې په همدغه لنډ او غم ځپلي عمر کې يې هم موږ ته د هنرونو د بنايستونو دومره شته راپرېښودل، چې زموږ نوي ادبي بهير پرې وياړ کولای شي، خو که هغه مرگي داسې بې وخته، يو ناڅاپي او په ډېره بېره له موږ نه وای اخیستی، په دې کې هېڅ شک نه شته، چې زموږ د ولس ادبي هنري پانگه به يې نوره هم درنه کړې او ښکلې کړې وای.

ننگيال د پښتو په اوسني شعري يون کې په عمومي توگه، د يولاس دگوتو د شمېر له نومياليو او وتليو شاعرانو څخه گڼلی شو او که دافغانستان د پښتو د نوي نسل د شعريه حدودو کې، يوازې دوه کسه هم تر نورو زيات ځلېدونکي، پياوړي او دپاملرني وړ وي، يو يې اسحق ننگيال دی؛ دا يو ستر وياړ دی، يو لوی ارزښت دی، يو خورا مهم هنري ادبي دريځ دی.

دننگيال شعر، په افغانستان کې په ډېرو کرکېچنو، کرلېچنو او غمجنو شېبو کې اوج او شهرت ته ورسېد. سره له دې، چې هغه د لمريزو پنځوسمو کلونو له پيلامې څخه شاعري راپيل کړې ده، خو د اوج کلونه يې د ثور له غميزې او بيا د روسي سرو يرغلگرو، تر يرغل وروسته، را رسېږي، دا هغه کلونه دي، چې په شروع کې يې د افغانستان په شاعرۍ کې د هنري- ادبي ارزښتونو پرځای، دنظمونو او شعارونو بازار ښه گرم دی او دغو وچو شعارونو او نظمونو پر وړاندې د هنري- شعري ارزښتونو لپاره هلې ځلې، نه يوازې دا چې يوه لوړه هنري ادبي هڅه وه؛ بلکې د هغه وخت د حالاتو په رڼا کې په يو ډول سياسي مبارزه هم بدله شوې وه. د سرو نظمونو او سرو شعارونو پلويان د گوندي او دولتي واکمنۍ د فرمانونو او دستورونو ناظمان وو او يوازې پر همدغه اړخ يې ټينگار کاوه، خو د دوی پر وړاندې د هنري- ادبي ارزښتونو لپاره هلې ځلې نه يوازې دا چې د يو هنري تقدس لپاره ټينگار و، د گوندي- دولتي دستورونو او فرمانونو پر وړاندې يې، د يو ټولنيز- سياسي (ملي) ملي تقدس په توگه هم ارزښت لاره، ننگيال، سره له دې چې د شعري ژوند په څولومړيو کلونو کې يې د شعارونو او نظمونو ځينې بېلگې هم وړاندې کړې دي، خو له شعارونو او نظمونو څخه د شعري- هنري ښکلاوو پر لوري د هغه د ورېښمينې لارې سفر وروسته، که هغه دميينې شعر ليکلی، که يې کومه عاطفي شېبه انځور کړې او که يې کوم بشپړ سياسي شعر ليکلی دي، تر ډېره زياته حده يې له هنري- ادبي ځانگړنو او ارزښتونو سره نغاړلي دي.

اسحق ننگيال په وروستيو شلو کلونو کې، د افغانستان د شعري بهير له څو فوق العاده او استثنايي شخصيتونو څخه دی. که د وروستيو شلو خونړيو کلونو، غمجنو بهيرونو، مور ته کومه ښه ډالۍ هم راکړې وې، ښايي يوه يې د ننگيال په څېر ديو شاعر ظهور وي، چې هغه يې هم يوازې يوه ورځ ورسته بېرته له مورې واخيست. داسې چې که ددغې خونړۍ غميزې پيلامه د ۱۳۵۷ل کال د غويي له اوومې پيل شي، نو ننگيال د ۱۳۷۷ل کال د غويي پر اتمه ځوانيمرگ کېږي.

دلته به زه، پر هغو ټکو، هغو ارزښتونو څو خبرې وکړم، چې اسحق ننگيال يې، زموږ په اوسني شعري بهير کې، تر نورو ډېرو، زيات ځلولی او د پاملرنې وړ کړی دی.

لومړي: د افغانستان د وروستۍ شل کلنې غميزې انځورگري، ننگيال تر بل هرچاڅخه په ښه ژوره، هر اړخيزه او شاعرانه توگه کړې ده. هغه غميزه چې د ثور له اوومې پيل کېږي، د جدي پر شپږمه او ج ته رسي او څوارلس کاله وروسته د ثور پر اتمه يو بل نوی غمجن پړاو ته ور داخلېږي او د ننگيال تر مرگه هم لا دغه غميزه پای ته نه رسېږي، ننگيال ددغې غميزې په زړه کې پروت دی. همدغه غميزه د ننگيال زړه خوري او څاڅکي څاڅکي يې د ويرژرليو شعرونو په توگه څڅوي، ننگيال د همدغې شلکلنې غميزې ډېر پياوړی انځورگر شاعر دی. هغه د غم ددغو کلونو ډېره زياته برخه د افغانستان په زړه، کابل کې، تېروي او د ټولو غمجنو شېبو شاهد پاتې کېږي. دغه شېبې که غمگينې او له وير او وينو ډکې دي، خو شاعرانه کېږي. ننگيال د همداسې يو غمگين برخليک شاعر دی او ځکه خو هغه د افغانستان د شلکلنې غميزې د ويناوال په توگه راڅرگندېږي.

دماښام ډمې مې بولي په ژوندون د مرگ بدلې

ای د وير پېغلې نغمه شه چې د شپو د جېل بندي يم

راته وژني خوب په گوتو د شوگير پيغمبر راغی

مه څه راستنه شه چې د شپو د جېل بندي يم

غواړي ځان ته مې سجده کړي، زه په ټيټ سربلند نه يم

دغیرت ناوې شمله شه چې د شپو د جېل بندي يم... (۱)

او يا داچې:

زما دکور هغه وړه هغه بېباکه فضا

زما دکور هغه زاړه هغه ختین بامونه

چې ډوبېدل به د ماشومو خنداگانو سين کې
زما د کور وړه باغچه کې د سپرلي بڼاپېرۍ
د سرو گلانو د شو پانو جنتي تخت نه يې
چې شنو موسکاوو کې ډک جام د بدمستۍ راکاوه
زما د کلي هغه لويې، ها پراخې کوڅې
زما د کلي هغه شنه، هغه سمسورباغونه
زموږ د نجونو حرم
زموږ د سپين ږيرو دېرې
زموږ د سترو کروندگرو د غرمو څپرې
د مرگ په ولو زانگې
اسمان د لويو خړو ورېځو او باروتو لوگۍ
ځمکه دوينو او دمرو له کوپړيو ډکه
انسان د وير او د دردونو او مرگونو کوربه
کور مې د مړاوو بېگناهو اميدو هديره
دنيا مو ټوله نړوونکو توپانو نيولې
نو عقله!
نو عقله ای د توپانو دغلوبه لاس تښتول شوې بېرۍ
وايه چې چېرته لاړ شم؟
او پردې ځان څه وکړم؟ (۲)
او:
ته راته گورې چې محل مې له کارغانو ډک شو

اوپه ویالو کې د هیلو بچي وسوزېدل!

او زموږ د کلي میندې

دمیلاد شپوکې ((بې لاسو او پښو بچیان زېږوي))

ته راته گورې؟

ته راته گورې چې مې ټول کلی چاره چاره دی؟

خلک په نوکو او برچو د یو بل سترگې باسي

او دمالټ نجونې

په خپلو تورو تورو څڼو کې ځوزان ټک وهي

آه،

آه نازولې سپورمې!

آه درنا مورې! (۳)

ننگیال، په کابل کې د تنظیمي حکومت د ټوپکوالو د څلورنیمو کلونو د وحشت تر ټولو اوڅار شاهد شاعر هم دی. د ننگیال د ناچاپې شاعرۍ زیاتره برخه د دغو وحشتونو شاعرانه انځورگرۍ ته ځانگړې شوې ده.

هغه د بدمرغیو په دغو بهیرونو کې د کابل ((مینې)) ته هم وایي، چې نور درځینې شرمېږم. د ((انسان)) په نوم له دغو (انساني) اعمالو شرمېږي اود ((افغان)) په نوم له دغو ((افغاني ضد)) اعمالو:

مینې له شرمه در کتلاي نه شم

نور مو د کلي د گلونو په کاله کې

پېغلتوب دگل غوتیو چېرته هم نشته

او ابراهیم د خپلې ښکلې نازولې دجمال اودعفت

د لوټ کوڅو کې د غارت کیسې ته خوب وړی دی

نور مو دباغ نجونو ته ((هسکې)) او ((کړې)) شملې دښمنې ښکاري

مینې له شرمه درکتلاي نه شم (۴)

او لکه چې هغه د ((کلي)) په نوم شعر په يوه برخه کې وايي:

نه پوهېږم، نه پوهېږم

ای دکلي مازيگره!

ها زموږ د کلي چم کې

هغه سپينه کېږدی څه شوه

هغه شنې څپرې څه شوې

ها لوگرې جېنۍ چېرې؟

☒☒☒

تاته يا د شي مازيگره!

هغه شنې دېرې دکلي

په کې هسک د شملو غرونه

په کې ورېځې د چلمو

☒☒☒

نه نه وران دی

کلی وران دی

يوه ځاله په کې نه شته

ها دېنکلو توتکيو

يو نغری هم اباد نه دی

د ابيو د لاس نښه

☒☒☒

لښتي وچ شول

ويالې وړانې

سین د تورو کانیو غرشو

اوس حیران یم چې د کلي

دا هیلې به چېرته لامبي. (۵)

ننگیال په خپلو دغه ډول شعرونو کې د جنگ هغه رښتینې وحشي څېره ډېره ښه تصویر کړې ده، چې زموږ وطن خوري، زموږ ولس وژني او زموږ د هېواد ټولو ارزښتونو ته گواښونه کوي. ننگیال د دغو غمیزو په انځورگرۍ کې شاعرانه او هنري ارزښتونو ته بشپړه پاملرنه کړې ده او هېڅکله یې د ښکاره، بربنډ او څرگندو شعاري خبرو په څېر دغه مسايل نه دي راوړي، بلکې له شاعرانه ښکلاوو سره یې یو ځای کړي دي او همدا د ننگیال ددغه ډول شعرونو دارزښت بنسټیز ټکی دی، همدغه خبره ده، چې شعر له عادي او خبري مسایلو راجلا کوي.

دویم: د ننگیال د شاعرۍ یوه بله د ارزښت وړ ځانگړنه داده، چې دهغه شعرونه له عاطفي شېبو ډک دي. د هغه شعرونه لکه د عاطفي سیند، لکه د عاطفي سمندر، داسې دي. د هغه په زیاترو شعرونو کې د یو خواخوږي، د یو زړه سواند ((انسان)) عاطفه په خپل اوج کې ځان راڅرگندوي. ډېرو شاعرانو او شعریوهانو په شعر کې د ژورې عاطفې پر شته والي ټینگار کړی دی. عاطفه او په عمومي توگه احساسات د شاعرۍ له اساسي برخو څخه گڼل کېږي او په دې کې د پاملرنې وړ خبره داده، چې څنگه دغه عواطف په شعر کې د انتقال ځواک پیدا کړي؟ دننگیال په شاعرۍ کې دغه ځواک وینو. د ((دا کلی مه وړانوی)) د شعر یوې کوچنۍ برخې ته پاملرنه کوو:

دا کلی مه وړانوی!

گورئ هلته چې لکه زرکې زموږ د کلي نجونې

گورئ چې هلته د بامو پر سر نورسې پېغلې

کتار، کتار

دلمر تر وړانگو خپل پیکي جوړوي

او په مینو ژبو

د پېغلتوب غوږ کې د ځوان هوس سندرې بولي

دا کلی مه وړانوی... (۶)

دنگيال ددغه ډول عواطفو په باب، له ((ډيوې)) سره په يوه مرکه کې ويلي وو: ((هغه چې ډېر عاطفي نه وي، زما په اند نه شي کېدلی، چې ډېر ښه شاعر شي. دخپل ژوند کيسه درته کوم: د اوږي يوه توده ورځ وه، په ډېره کې ناست وم. يوازې او تنها له خپلو سوچونو سره لوبېدم، چې يو ماشوم چې په يوه لاس کې يې مړ ژواندی چرگ او په بل لاس کې يې تېره چاره وه، راته راغی چې چرگ يې حلال کړم. نه مې غوښتل چې خپل لاسونه په وينو سره کړم، خو چرگ ناروغه و، مړه کېده او هلک زارې راته کولې، چرگ مې حلال کړ، خو اوس چې له هغې ورځې نه درې کاله تېر دي، هغه چرگ مې خوب ته راځي، وسله وال وي، په ټوپک مې ولي، چاره ورسره وي، حلالوي مې، په اوونۍ کې يو ځل داسې خوب حتماً وينم...)) (۷)

د دنگيال د عاطفې شاعرۍ يوه ډېره مشهوره بېلگه ((ښکاري ته)) د هغه شعر دي:

...ای ښکاري اشنا درته سلام کوم

پرېږده چې دا سپينې مرغۍ والوزي

لارې شي جوړې جوړې گلونه شي

ښکلي شي، ښايسته شي امېلونه شي

واخلي په وزرو کې تنکي بچي

وموښي سينو کې گلابي بچي

سپينې سرې مښوکې زرکني بچي

پام کوه

پام کوه ماشې ته گوتې مه وروږه (۸)

د اسحق دنگيال په شعر کې دغه ډول عواطف، د هغو احساساتو په بڼه نه دي، چې ((شېبه يي)) او ((موقتي)) ارزښت ولري، دنگيال عواطف د يو شاعرانه زړه د ډېرې ژورې ((انساني)) مينې څرگندوی دي. لکه چې په همدغو عواطفو کې د شاعر زړه هم ځاڅکي ځاڅکي راڅښېده او ځکه خو يې داسې ژر هغه شاعر زړه ودرېد.

درېيم: کوم بل ټکی چې دنگيال په شاعرۍ کې د پام وړ دی، هغه د اوچت شاعرانه تخيل لرل، د نويو مفاهيمو او شاعرانه ترکيبونو جوړول او د ښکليو شاعرانه تصويرونو نوبت دی. هغه په شعر کې له دغو نويو شاعرانه ترکيبونو، ژبې ته يوه نوې ښکلا وربښي او د نويو تصويرونو له لارې زموږ د معاصرې شاعرۍ تابلوگانې رنگينوي او دپاملرنې وړ يې گرځوي. کله کله خو يې په شاعرۍ کې د اسطورو راوړنه او پر ځای کارونه هم دېرولو نه ده او دغه راز يې شاعرانه او هنري سمبولونو ته غور په کار دی.

دغه راز موږ وینو، چې د اسحق ننگیال د شاعرۍ دغه گڼې ښکلاوې او دغه د نوي شاعرۍ بنسټیز ارزښتونه هم د هغه په غزلیزه شاعرۍ کې ځان راڅرگندوي او هم په ازاده شاعرۍ کې. لومړی یې د ښکلي او روان بیان، خو اوچت تخیل ننداره، په دغو غزلیزو بېلگو کې گورو:

ویلي ویلي په درگاه کې د صنم مرم
پر سرو شونډو د گلاب لکه شبنم مرم
د سلگو مزل مې خدایه چې لنډ نه کړې
ستړی ستړی یې په هر گام او قدم مرم
پاڼه نه يم چې په تش لوگي لمبه شم
لکه شمع تر سبا قلم قلم مرم
وچو شونډو ته مې ست د خمار څه کړې
ساقی! دلته چې په څنگ کې د حرم مرم
د ځوانۍ شپې مې جنت ته نیسه مه ږدئ
زه سرکښه په لمبو د جهنم مرم (۹)

او:

رون مې مستقبل شو خو تیارو ونيو
رب دپسرلیو مې اغزو ونيو
ماوی چې مړوند به یې زر پوښه شي
مات په کې بنگرې شول هتکړو ونيو
چېرته یوسم جام د شرابي عقل
ځای د مېکدو چې مې کعبو ونيو
نور مې نو اشنا په پلو مه راځه
دلته هر قدم قصابخانو ونيو.. (۱۰)

او:

بیا رانغلی لېمو ته په پستو پستو وزرونو
زما د خوب کوتري ستا دسترگو له بامونو
څلو وهلي گوره څه خواره واره پرې گرځي
دشونډو بوراگان مې ستا د شونډو پرگلونو
په خپل شرنګ به ویده شمه په خپل شرنګ به رواينس شم
بنگري مې کره د لېچو، گرځوه مې په لاسونو
زما مينه يو سيند دی او ستا زړه ورکوتی کلی
دا سيند چېرته جانان اوکېردی د حبابونو
لا ښکاري چې موده د لېونتوب مې پوره نه ده
يو څوک راته نارې وهي د غرونو له سرونو (۱۱)

همدارنگه د ننگيال په ازادې شاعرۍ کې د نويو شاعرانه مفاهيمو او ترکيبونو او دغه راز د شاعرانه سمبولونو سيند بهاند دی. دننگيال شاعري، د پښتو د ازادې شاعرۍ په عمومي مطالعه کې هم دپوره پاملرنې وړ ده. په پښتو ازاده شاعرۍ کې د ننگيال هستونې ښکلې او پياوړې دي.

دا د سپرلي د شينکي باد وزرونه چا ترلي؟
چې د تيارو په جهنم کې د اغزيو لښکر
د بلاربو بوټو له شيدو نه ډک تيونه شکوي
اود نرگسو دا موسکۍ موسکۍ رنگينې سترگۍ
د لاس په نوکو باسي... (۱۲)

اود يوبل ازاد شعر د بېلگې يوې برخې ته يې هم پاملرنه کوو:

((...)) بېگه شپونکی باد ستا د ځنو له غرو راغی
په پگری کې یو ټکی د یوگل نه و
له نری ملا نه یې د لمرهغه زرین ومستنی نه وراتاو
چایې په تشې او رینې رینې بختی یو د سنورو نارنج نه و ایښی
نور مې په کلي کې باد نه چلېږي، باد هم مساپر شو ورنه
څومره تنها
څومره یوازې ده
زما دکلي ښکلې نازولې سپوږمې
بېگه مې خوب لیدلی:
زموږ دکلي د چنارو تر شنو سیورو لاندې
پرهغو نویو پلنگي کتونو
یوڅوکارغان ناست دي
رلی دلښتو وروي پرې، گډوي ځانته زموږ دکلي سپینې هېلی
زموږ دکلي په دېره کې د چلمو د کږو وږو لوگیو پر ځای
خوږې وړې دي دنبايسته نبايسته هیلپوتکې سرې د پېغلتوب وینې
کلي کې یوسپوږی دبرېتواویوشرنګ دسپینوتورو نه شته رښتیا!
دکلي په دېره کې
دزلمیو ځنورو

د اتن هغه سکني ماښام در یاد شي که نه؟... (۱۳)

څلورم: د اسحق ننگيال په شاعری کې ملنگي، شاعرانه لېونتوب، باغیتوب او یاغیتوب گڼې بېلگې هم راترسترگو کېږي. دغه شاعرانه لېونتوب او یاغیتوب، د هغه شاعری ته یو جلا رنگ ورکړی دی. د مستې او باغي شاعری نمونې یې د لېونېو شاعرانه ولولو څرگندونه کوي:

-ملاخه مې د ورځې په دې ډكو كاسو ولې

د حورو لېونيه ماښامونه خومې خپل دي (۱۴)

دا زه د توبو نه يم كه توبو كې اثر نه شته؛

توبې مې زړه كې سوځي كه توبو ته مې زړه سوځي (۱۵)

ښكل كړلې ذاهدو دساقې گوتې

ماتې شوې توبې په هوا والوتې

دې بحرنوشې خو دې حيران كړمه

شېخه زنگېدې په هوا والوتې

تاچې كړې ښكاره له لوپتې سترگې

خلكو نه شملې په هوا والوتې... (۱۶)

د شاعر دغه ډول شعرونه كله د پښتني عنعنوي، كلتوري، اخلاقي ارزښتونو په پام كې ساتلو سره، تر هغو هم پښه اړوي اود نمونې په ډول، كله چې د ((گناه)) په نوم شعر داسې پيلوي:

څومره نېكمرغه يم گناه كومه

تمامه ورځ ورپځې د باد له ژرندو باسم

اود لمر په تناره كې پسرلي ته ترې ډوډۍ پخوم

څومره نېكمرغه يم گناه كومه... (۱۷)

نوشعر په داسې ډول پای ته رسوي، چې د كلتوري، عنعنوي او اخلاقي ټكو په پام كې ساتلو سره يې يو لوی شاعرانه لېونتوب او ياغيتوب گڼلی شو. د داسې څرگند او برېښې بيان بېلگې به په پښتو شاعرۍ كې بېخي لږې وي.

د ننگيال بې وخته مړينه، د پښتو پر نوي شعري بهير، د تندر له گوزاره كمه نه وه او دغه گوزار د پښتو يو ننگيال، يو بريال شاعر له دغه بهيره واخيست او دومره په بېره لکه چې ترې پټ کړی یې وي. لکه تښتولی چې یې وي. ننگيال، يو گل و، يو ملنگ و. دغه گل لا بشپړ غورېدلی هم نه و، چې پانې پانې شو، دغه ملنگ لا د خپل شعر کچکول د فطرت د ښکلا او رنگينو له ډاليو بشپړ نه و را ډک کړی، چې کچکول ترې چا پټ کړ.

ننگيال به د خپلو شعرونو په کرښه کرښه کې ژوندی وي، خو کاشکې هغه د پښتو د شعر د لا ښکلې کېدونکې ناوې د سينگار لپاره لږ څه نور وخت هم لرلای.

دا مجموعه:

زموږ نوميالي شاعر اسحق ننگيال د روان کال ۱۳۷۷ل کال د غويي (ثور) پر اتمه (۱۹۹۸م د اپريل ۲۸مه) د افغانستان د معاصر تاريخ پر دغه توره ورځ له نړۍ سترگې پټې کړې. د هغه په مرگ د افغانستان ټولې ادبي او کلتوري کړۍ غمجنې شوې شوې. د هېواد په داخل او د نړۍ په گوټ گوټ کې افغانانو د هغه يادونه ولمانځل او د غونډو او محافلو په لړ کې يې د هغه پر مرگ خپله غمشريکي څرگنده کړه.

په همدغه لړ کې د ۱۳۷۷ل کال د غبرگولي پر نهمه د ۱۹۹۸م د می پر دېرشمه د جرمني د کولن ښار کې ((دافغانستان د کلتوري ودې ټولنې)) له خوا د هغه په باب يوه درنه ياد غونډه جوړه شوې وه. ياد شوې غونډه کې د شاعر پر ژوند، شخصيت او اثارو گڼ شمېر مقالې ولوستل شوې او يو شمېر شاعرانودهغه پر بې وخته مړينه د اوبښکو څاڅکي توی کړل. په همدغه غونډه کې د ((د افغانستان د کلتوري ودې ټولنې)) غړيو وپتېيله، چې د ارواښاد ننگيال د ناچاپوشعرونو مجموعه د همدې ټولنې په لگښت چاپ شي او د همغه ښک کار لپاره پر هماغه ورځ يو شمېر دوستانو يوولس سوه مارکه سره راټول کړل.

څو کاله پخوا گران ننگيال د خپلو ناچاپو شعرونو دوه کوچنۍ مجموعې زما په نوم له کابله پېښور ته رالېږلې وې او ورسره يې زما په نوم دغه ليک هم دخپلې مجموعې په پيل کې ليکلي و:

((ډېر گران انځور صېب:

هيله ده، چې ژوند ډېر درته بد نه وي او لکه چې پر مور چې يې وکړل، هاسې ميرڅي يې درسره نه وي کړې. زموږ خو ژوند څه ژوند نه دی او بايد همداسې هم وي، ځکه زما په اند ژوند پوچ دی-ژوند رنځ دی، ژوند قاتل دی او ژوند له ژونده د غچ اخيستنه ده. حتا ډېر ښه ژوند هم د شرابو پيال ده، چې د پېغمبرانو له ستوني نه تېرېږي. څښل، خوړل، کار کول او ويدېدل، دا دي هغه کلمې چې خدای (ج) د ژوند په نامه دژونديو په ځوليو کې اچولي دي او زما ژوند خو تاته تر هر چا ښه څرگند دی، ټول عمر مې له دوو نومونو سره ژوند وکړ:

ښيښه او شعر. سره مو وژړلې او پر ژوند مو نارې تو کړې.

بښيښه يې رانه واخيسته او اوس زه او شعر دوه په دوه سره ژوند کوو. ډېر کله هغه له ما مرور وي او زه له هغه. ((درېمگړي)) نه شته، چې سره مو پخلا کړي او که سره پخلا هم يو هغه تېره لېونۍ پخلاینه نه ده، ټوله ورځ راته د عقل او منطق ناندرۍ غږوي...

بښيښه خو لاړه مگر شعر تر اوسه راسره شه. د وخت لوبي مې وپروي، چې له ده هم خلاص نه شم. پخوا به مو هره ورځ د مرگ ننداره کوله، اوس يې هره شېبه نندارې ته ناست يو، مرگ مو په وینو او رگونو کې ځاله کړې ده.

يوه شپه به سوچونو کې ډوب وم، چې يوه څه مې زړه ته راولوېدل، زړه مې راته وويل، چې دا خپل څو خام او نیمگړي شعرگوتې تاسو ته امانت درولېږم، چې که څه وشول ضايع نه شي. بښيښه خو تر ما دمخه مړه شوه، وپېرېم، چې شعر مې له ما وروسته هاسې نه شي او که هېڅ هم ونه شول، راته چاڼ خو به يې کړې! څو شعرونه مې ((سپنتا)) سپين ږيري سره پاتې شول او له ما سره يې اوس کوم نقل نه شته، هغه غوښتل څه پرې وليکي خو حالاتو وخت ورنه کړ. که مې چېرې بيا موندل نو در وبه يې لېږم.

يوه ورځ به که خدای (ج) کول سره له نږدې وگورو.

ستاسو لېونۍ

۱۲/۵/۱۳۷۱

کابل))

ما هغه وخت غوښتل چې دا دواړه برخې په يوه مجموعه کې چاپ کړم، خو دا به د خدای تعالی (ج) رضا وه، چې د اوږدو لارو مساپر شوم او اوس هغه مجموعه د ننگيال تر مړينې وروسته خپرېږي.

ما دخپل اوږد سفر په پيلامه کې هغه مجموعه خپل گران ورور او تکړه شاعر او ليکوال لال پاچا ازمون ته د امانت په توگه وسپارله. له ښاغلي ازمون څخه د زړه له کومې مننه کوم، چې زما اود ننگيال هغه گډ امانت يې، د يو ستر ادبي يادگار په توگه دغه څو کاله په ډېر کړکېچنو حالاتو کې له ځانه سره وساته او دا دی اوس دشعر مينه والو ته وړاندې کېږي.

دغه راز له خپل گران ورور، پياوړي ليکوال اود پښتو له سوې ستي خدمتگار اسمعيل يون څخه هم زياته مننه کوم، چې دغه مجموعه يې چاپ ته چمتو کړه، له هغو يادو شويو مجموعو سر بېره يې د گران ننگيال نور ناچاپ شعرونه هم ورسره يو ځای کړل، دغه راز يې دهغه چاپي شعرونو څو وتلې بېلگې هم ورسره ملې کړې اوداسې يوه ارزښتمنه

مجموعه يې ترې جوړه کړه. له نورو ټولو هغو دوستانو څخه هم مننه څرگندوم، چې له ډولونو څخه په يو ډول يې ددې مجموعې په چاپ کې مرسته کړې ده.

په مينه او درنښت

زرين انځور

۱۳۷۷ل کال د وږي ۲۷مه

۱۹۹۸م کال د سپټمبر ۱۸مه

جرمني د کولن ښار

اخځليک

- ۱- ننگيال، اسحق، څاڅکي... څاڅکي.. کابل، د افغانستان د ليکوالو انجمن: ۱۳۶۸ ال کال (۶-۷) م، م.
- ۲- همدغه اثر. (۱۹-۱۸) م، م.
- ۳- همدغه اثر. (۹۳-۹۲) م، م.
- ۴- ډيوه (مجله-لندن) ۱۳۷۴، غويی (۱۹۹۵ م، می) ۱۷مه گڼه (۲۱) مخ.
- ۵- ازمون، لال پاچا، پگړۍ کې کم نه يې له کاکله گله (دنارنج گل د دوديزې مشاعرې په وياړ) ننگرهار (اطلاعاتو او کلتور لوی رياست) ۱۳۷۶ ال کال، (۱۴۶-۱۴۷) م، م.
- ۶- ننگيال، اسحق، څاڅکي... څاڅکي.. کابل، د افغانستان د ليکوالو انجمن: ۱۳۶۸ ال کال (۶-۷) م، م.
- ۷- ډيوه (مجله-لندن) ۱۳۷۴، وری، (۱۹۹۵ م، اپریل) له اسحق ننگيال سره د بناغلي اسمعيل يون مرکه، (۱۵) مخ
- ۸- ټکور، افضل، دا ليکوال دا څېرې (د اسحق ننگيال د شعري بېلگو يوه برخه) کابل، ۱۳۶۶ ال کال، (۴۲۹-۴۲۸) م، م.
- ۹- ننگيال څاڅکي... څاڅکي (۴۷-۴۸) م، م.
- ۱۰- همدغه اثر (۸-۹) م، م.
- ۱۱- ازمون، پگړۍ کې کم نه يې له کاکله گله. (۱۴۸) م.
- ۱۲- ننگيال څاڅکي... څاڅکي (۳۷) م، م.
- ۱۳- ننگيال، کله چې لمر شين شي. ازاد افغانستان، جريده (د افغانستان د مطالعاتو مرکز) پېښور، لومړی کال، لومړی گڼه، ۱۳۷۷ ال کال، وری (۱۰) م.
- ۱۴- ننگيال څاڅکي... څاڅکي (۲۶) م.
- ۱۵- همدغه اثر (۳۹) م.
- ۱۶- همدغه اثر (۷۰-۶۹) م.
- ۱۷- ننگيال، گناه، لېمه (مجله-مسکو) لومړی کال، ۴مه گڼه، ۱۳۷۶ ال کال سنبله (۱۹۹۷ م، کال، سپتمبر)، (۵۴) م.

ننگيال د نورو ليكوالو له نظره

اسحق ننگيال يو رښتيني، ريالست او هيومانيسټ انقلابي شاعر و او زه به يې د لارښوونې وياړ د ژوند تر پايه په خپلو اوبښكو ساتم. پوهاند ډاکټر مجاور احمد زيار.

اسحق ننگيال شاعري د ژوند شاعري ده، ژوندۍ شاعري ده، د موضوع او شکل دواړو له خوا د خپرلو او خپرلو وړ ده. حبيب الله رفيع.

ننگيال خپله شاعري په ژونديو انځورونو کې پلې کړې ده، هغه يو لوی انځورگر دی، د غم ديوه شهکار تابلو يې کښلې ده، چې انځورونه په کې ژاړي. پير محمد کاروان.

ننگيال په غربت کې پيدا شو، په غربت کې لوی شو او په غربت کې يې ژوند تېر کړ، هغه هېڅ نه لرل، خو يوازې شعر يې لاره او دغه شعر د هغه ټوله شتمني وه. ننگيال زموږ د لومړۍ ليکې له مخکښو شاعرانو څخه و، چې په شعر کې يې صميميت، نوښت او خوږوالی و. هغه په خپل عادي ژوند کې هم ډېر عاطفي، صميمي او خواخوږی و، يو انتقاد مننونکی شخص و او هر څه به يې په ورين تندي منل. بريالی باجوړی.

ننگيال يوازينی عاطفي شاعر و، چې په شعر کې يې له ډېرو نوښتونو سره د ازاد شعر جنده هسکه کړه او دهغې سيوري ته يې ډېر ستړي دمه کړه. لال پاچا ازمون.

ننگيال يو نوښتگر او پر ښکلا مين شاعر و. نورالحبیب نثار.

اسحق ننگيال د پښتو په معاصرو ادبياتو کې داسې يو روڼ او نه هېرېدونکی فصل دی، چې د برېښنا د يوه پرک په شانې وځلېد او ژر الونیا شو او د زړه اس يې ارمانونوله درانه بار سره د ((يوباد)) تر سر ځار شو او زموږ وطن يې له يوه لوی ویر سره مخامخ کړ. احسان الله ارينزی.

ننگيال هغه مجنون شاعر و، چې دخپل لیلی هېواد د ښکلا لپاره د خپلې ځوانۍ او ښايست بدرنگۍ ته هم تيار ولاړ و. بادام ظريفي.

ننگيال له ((بې ضرورته)) شعر ويلو څخه مخ واړوه، له تقليد څخه يې نوښت ته مخه کړه او دشعر اصلي جوهر ته يې پاملرنه وکړه. نورمراد.

ننگيال د ښکلي لغمان د شاعرانو د لويې کورنۍ د سرگل، د افغانستان د ځوانې پښتو شاعرۍ سر خپل او د ازاد شعر سالار و. ډاکټر محمدالله رازق.

ځانگيالي شعري ځواک دومره پياوړی و، چې کله ما دده يو شعر (خيبري تنده) چې د سر بيت يې دا دی:

ټول عمر درنه ده سپکېدوته يې چې پرې نه ږدی

خاوره پښتنه ده او پردو ته يې چې پرې نه ږدی

ولوست له واره يې په ولولو راوستم. ډاکټر جاوید وردگ.

ځانگيالي د شهرت او برياليتوب يو راز په دې کې نغښتی و، چې ده د واکمن گوند فرهنگي غوښتنو او سياستونو ته يې غاړه نه ايښوده او نه يې غوښتل، چې دستوري خبرو ته ځان تسليم کړي او د ورځې دستور ته په پاملرنه شعر د شعار تر سطحې راتپت کاندې. دی په واقعي مانا يو روښانفکر و. په فرهنگي، اجتماعي مسايلو کې يې له يکه تازی او يوگوندي استبداد څخه کرکه کوله. سرمحقق زلمی هېوادل.

ځکه دافغانستان د پښتو د نوي نسل د شعر په حدودو کې يوازې دوه کسه هم تر نورو زيات ځلېدونکي، پياوړي اود پاملرنې وړ وي، يو يې اسحق ننگيال دی. زرین انځور.

ځانگيالي د جنگ په ډېرو بدو شرايطو کې د خپل ټاټوبي په غېږ (کابل) کې فرهنگي او ادبي کارونه په پوره مينه او اخلاص پر مخ وړل، هغه شپه او ورځ پر ځان يوه کړې وه. که مبالغه ونه کړم، نو ويلای شم، چې ډېر کم وخت يې د ارام لپاره لاره. فرېدون.

ځانگيالي لکه څنگه چې په شعر او ادب کې يو روښانه ستوری و، همدغه شان د نېکو اخلاقو څښتن هم و. تل به يې له هر چا سره په ورين تندي چلندکاوه. دمشرانو درناوی دده پر طبيعت واکمن و. له کشرانو سره يې مينه ډېره زياته وه او په نورو ټولنيزو خبرښېگنو کې ډېر پياوړی و. مولوي عیسی خان عالمي.

ځانگيالي د يوه لوی عزت سيوری و، چې تر دې سيوري لاندې د هر لاروي دمه جوړېده، هر چا تر دې سيوري لاندې د ارام ساه اخيسته او بيا يې نود خپل منزل پر لوري د يون لپاره ځان جوړاوه. احسان الله الينگاری

ځانگيالي يو هڅاند او ښه انځورگر ليکوال او شاعر و، هغه دهېواد ناخوالې په ښه شان انځور کړې او هغه يې د تاريخ په پاڼو کې خوندي کړي دي. محمد حکيم.

هغه شېبې، هغه کلونه

دا چې لگيا يمه زخمونه شمارم
تورو کمڅو ته دې گلونه شمارم
تا چې پرې ايښی نازولی قدم
هغه کوڅې هغه بامونه شمارم
ستاله رښتيا ستا له درواغو لوگی
څه دې وعدې څه دې لوزونه شمارم
حسن يې يو دی يې مغروره په څه
ته چې خالونه زه داغونه شمارم
ته لوبوه په گربوانونو امپل
زه د گربوان زاړه تارونه شمارم
حساب يې ورک شي راته راشي خندا
څومره ساده يمه غمونه شمارم
کله به راشې په مزار د ننگيال
هغه شېبې هغه کلونه شمارم.

۲۶/۱/۱۳۶

خيبري تنده

ټول عمر درنه ده سپکېدو ته يې چې پرې نږدئ
خاوره پښتنه ده او پردو ته يې چې پرې نږدئ
پرېرېده خيبري تنده چې بيا په وينو ماته شي
گرمه معرکه ده سرېدو ته يې چې پرې نږدئ
سره چې وړي اورونه په کمڅو کې د پښتو ناوې
ښه ده چې لمبه ده لوگېدو ته يې چې پرې نږدئ
زلفو د جانان ته چې څو سرې وينې غوتې نه شي
لاره تکه سره ده وچېدو ته يې چې پرې نږدئ
نن مې د خوشال توره چې بيا هوس د شرنګ لري
تاوه په شرنګ ښه ده چوپېدو ته يې چې پرې نږدئ
گورئ چې اسمان کې ورېځ د ستورو د لار پل وهي
ورځ خولا اوږده ده تورو شپو ته چې يې پرې نږدئ
وړي يې چې غرور ته ټريا په جام د سترگو کې
نېغه مو شمله ده کېدو ته يې چې پرې نږدئ.

۱۷/۹/۱۳۶۴

طلايي مرغان

سهر اوچت شو

دتيارو لمن يې خيبري کرله

او سپرلنيو وږمو
ددې شينكي اسمان په دښتو کې
په سرو منگولو
باغ دنارنجو جوړ کړ
او،
ددې لوی درياب په غاړه کې
دحسن په کور
د شنو اوبو د سپينو سپينو آينو د پاسه
د سرو لمرونو
طلايي ماهيانو ولاملې.
۷/۲/۱۳۶۵

ښکاري ته

ای ښکاري اشنا! درته سلام کوم
پرېږده چې دا سپينې مرغی والوزي
لارې شي جوړې جوړې گلونه شي
ښکلي شي ښايسته شي امپلونه شي
واخلي په وزرونو کې تنکي بچي

وموښي سينو کې گلالي بچي
سپينې سرې منښو کې زرکني بچي
پام کوه!
پام کوه ماشې ته گوتې مه ور وره!

ای ښکاري اشنا درته سلام کوم
پرېرده چې دا شنو جلگو کې وځلي
پېغلي د هوسيو د دامان په لور
واړوي پيکي د شنه اسمان په لور
وخاندي راتاوي شي مستي وکړي
ورغړي نخرې وکړي خوښي وکړي
پام کوه!

پام کوه ماشې ته گوتې مه ور وره!

ای ښکاري اشنا درته سلام کوم
پرېرده د غونچو په لمن پريوځي
زمور دکلي باغ کې د سپرلي بلبل
زمور د خمارونو شرابي بلبل
پرېرده چې په سرو منښو کې وبولي
زمور د بام د پاسه د سپرلو سرود
بن ته د غوتيو د ښکالو سرود

خُمکې ته د ورېځو بارانو سرود

پام کوه!

پام کوه ماشې ته گوتې مه ور وره!

☒☒☒

ای ښکاري اشنا! درته سلام کوم

گوره دا بې ژبې مرغان مه وله

نه یې چې کوم ووړ بچی بې موره شي

ته هم گوره پلار یې او بچی لرې

پېغله لور ښایسته زوی گلالی لرې

درد لرې، ارزو لرې، زرگی لرې

نو!

ای ښکاري اشنا! درته سلام کوم

پام کوه ماشې ته گوتې مه ور وره!

۱/۳/۱۳۶۵، کابل

څار

باده! لږ پام کوه

ورو، ورو چلېږه.

دویر گلان مې د سهار له انگو ټول کړي

د ورېځو سیورو ته مې ایښي دي

بې خوبه ککي

د شپو سارا کې د درواغجنو ستورو

لارې څارم!!!

٦/٣/١٣٦٥

کابل

گناه

هېره دې جفا که نور دې نه درځم په کلي

دا ځلې خوله راکه نور دې نه درځم په کلي

مادرتنه نیازبین زړگی ټوټې ټوټې راوړی

ډېره دې ادا که نور دې نه درځم په کلي

نن راته ساقی د انگوري میو ست مه کوه

شونډې دې مینا که نورې نه درځم په کلي

خوله خودې ښېرا نه غیر دعاته جوړه نه شوه

سترگو کې موسکا که نور دې نه درځم په کلي

ټول عمر ډک نه شو تش کچکول د گداسترگو

نن دیدن سپوا که نور دې نه درځم په کلي

زه ملامت نه یم صبر مات شو ته مې ښکل کړې

معافه مې گناه که نور دې نه درځم په کلي.

۱۶/۵/۱۳۶۵

کابل

غزل

زرگيه اوبنکه د لېمو شوې دا دې څه وکول
تېر د قاتلو په کوڅو شوې دادې څه وکول
دلته د ښکلو مينه سرغواړي د عشق په بدل
راغلي مين په داسې غلو شوې دادې څه وکول
دلته خو لارې د جنون وې د هوس خو نه وې
تاو د جنون په زنجيرو شوې داد څه وکول
قدم چې خوشې دلته اخلي په اغزيو لگي
ته يې په خيال د پسرلو شوې دا دې څه وکول
ته خو پښتون وې سرتيټي دې چاته هم نه و زده
بې شرمه دلته په سجدو شوې دا دې څه وکول.

تشپ هوجرې

گلونه شته خو له وړمو خالي دي
جامونه ډېر دي له نشو خالي دي

نور يې نو شرنگ نه شته چې پا مې څوي
سپين مړوندونه له بنگرو خالي دي
نجونې سرتورې شوې بهر نه راځي
ځکه قبرونه له ډيوو خالي دي
چې يې پيزېب شي زنگ وهلې کړی
دغه کوڅې له لېونو خالي دي
چې مې رقيب په کلي زغرده راځي
بنايي هوجرې له پښتنو خالي دي.

۱۳۶۶

کابل

زما دلور (اوبښکې)

د زوکړې په شپه

د سرو وینو د شپو څانگې...

د سپورمۍ ټيک په وربل کې

دا له کوم لورې نه راغلې؟

د موسکا په ډکو شونډو

د ساړه ژوندون زندان ته!

دلته مرگ دی، دلته وینې
موږ پر خپل ژوندون په تنگ یو
تا بې غمه جهان پر بښود
د ژوندو مرو مېلمه شوې.

دلته زموږ د ژوند پر ولو
زموږ د مېندو په سینو کې
د زلمیانو په ککو کې
د پېغلوټو په کمڅوکې
رازنگېږي، رازنگېږي
د سور وینو د شپو څانگې...
۱۰/۲/۱۳۶۶، کابل

شپه

تاسو پر کمڅیو باندي تېره کړه
موږه شپه اغزیو باندي تېره کړه
دا د ژوند مروړلې او ترخه کیسه
ټوله مو سپرغیو باندي تېره کړه
یوه شپه رودل به وو د شپو له تي
دا شپه مو پېړیو باندي تېره کړه

تاخو په سرور، ما د نشو ډولۍ
تورو تروږميو باندې تېره کړه
ډېرو ستمگرو مو د وخت توره
خو ځلې مريو باندې تېره کړه.

۲۵/۸/۱۳۶۶

نصیب

مور چي له اره د شپو روږدي يو سبا دې نه شي
که په څو شمعو شپې رنډېري نو رڼا دې نه شي
خیردی زموږ دباغ گلونه که تالا تالا شول
ستا د بنایست، ستا د کمڅو غرونه تالا دې نه شي
د خپل تندي تیاور کې ډوب شوم ستا وربل مې هېر شو
ستادېلتون خوب مې لیدلی دی رښتیا دې نه شي
خوا مو اغزو، لاره اغزو، کلی اغزو نیولی
داسې سپرلي کې که راځې گلونه رادې نه شي
مور د تقدیر پر ماڼیو په وچ سمندر ټول لاهو کړو
دغه نصیب به وي زموږ خو د بل چادې نه شي.

۱۳/۱۱/۱۳۶۶

جلال اباد

انگازې

چوپه چوپتیا ده

لارې چوپې دي، کوڅې چوپې دي

چرگانو نارې نه کړې

ملا اذان ونه كړ.

دا څه سهار دی؟

چې له یوه کوره یو غږ

د یوه ور د خلاصېدلو ونه خوت

چرگانو نارې نه كړې

ملا اذان ونه كړ.

واپونه تش دي

د سوالگرو ماشومانو

پر نازكې چغې پلنې نه شوې

چرگانو نارې نه كړې

ملا اذان ونه كړ.

خو یوغږ اورم،

یو غږ وینم،

یو غږ څښم

چې مې په ذهن کې ژړېږي

انگازې کوي

په ماته ژبه وايي راته:

کارغان راغلل

کارغان راغلل

کارغان تورې غاړې راغلل

وای! زموږ د باغ گلونه

وای! دا ونې، دا فصلونه.

۱۳۶۷ل کال

کابل

ژوند ته ژړا

سترگې دې شته؟

ته راته گورې؟

غږ مې اورې؟

ژوندونه! نن دې پټو سترگوته

يو غلی مساپر ناست يم

چې اسوبلیو ته مې

دباد او توپانونو

د کاروان اوبڼې ستمی کوي

اود غم اور ته مې

د غرونو

اود دښتو

ډبرينې پښتۍ وسوځېدې

اوبښکې مې بېرته خو را.!

۲۸/۲/۱۳۶۷

کابل

درشل

چې پر اغزنو لارو ځو سبا گلونو کې ځو
د عشق درشل ته په سکروټو په اورونو کې ځو
شپو کې دلمر زړې کرو ورېځې په ستورو ولو
پاتې منزل پورې اشنا په سحرونو کې ځو
کېرې کوڅې که د سفر څو له تيارو ډکې دي
دوينو سور مشال په لاس کې تورتمونو کې ځو
له زړنو پرځې ووروو پر جل وهلي فصل
شېبې، شېبې لکه وړمې مړاوو باغونو کې ځو
د وصل لاره کې رقيب خیر که کوهي کيندلی
سبا به غاړه غړۍ ياره! منزلونو کې ځو.

۳/۴/۱۳۶۷

کابل

لوونه

گډشول هر خواته په کروندو لوونه
موره کوو د خپل سرو لوونه
ته دې گلان دلی دلی وړه پر سر
مور ته راپېښ دي د غونچو لوونه
مور د لونگو کرونده کړې وه
اوس پکې کېږي دا غزو لوونه
خواشيني نه يو پر بې سرو تنو
مگر چې نه شي د شملو لوونه
خير دی که نور راکې څه پاتې نه دي
وطنه! څار درنه د زرو لوونه.

۳/۶/۱۳۶۷

کابل

مات خوبونه

هېڅ نه پوهېږم،

چې سبا به مې د ماتو ارمانونو

مراوي شوي بن کې

د شنو اغزيو باچاهي

پر کوم گل اوربلوي؟

هره شېبه، هره گړۍ مې

دخوړو خوړو خوبونو

دما تېدلو اوازونه اورم.

☒☒☒

هره شېبه، هره گړۍ

له خپله ځان تېنتم

هره شېبه، هره گړۍ مې

څوک له ځانه شري

د يوه ځنگله پر ځانگو ناست يم

يوه سيوري کې مې ځاله کړې

سيوری زما په هره ساه کې

ځغلوې د خپلې ساه تنستې؛

زه،

سيوری،

ځانگې،

لاس په لاس د تور ځنگله له پاچاهۍ نه

دغريبې مهاجرې کورنۍ په څېر

په گډه تېنتو.

☒☒☒

زه د منزل په هر يو گام کې
د پرون شاهدان وينم
او د نن شهيدان.
زه مې د غرونو او څپريو
د گونگۍ ژبې اورينو افسانو ته ناست يم
چې هره ورځ کې راته نسيي
په خوني ټکو دوينو
او اورونو تاريخ.

زه يې په سترگو کې
د خپل نن او پرون
ماتي هندارې وينم.
زه په زرو هديرو لولم
د نيکونو په لاسونو کې
د نن د زېر بدلو کيسې.
کابل، ۱۸/۶/۱۳۶۷

کوټنۍ

نور مې تر دې چت لاندې

خوبه نه راځي

نور له خټينو دېوالونو

او بامونو ستړي شوي يم

ماته له دې ځايه نه لېرې

په ځنگله کې

يوه د غورگو کوټنۍ کوږه کړئ!

۲۴/۶/۱۳۶۷

باور

منم د ژمي چې اثر نه شته دی

خو پرسپړلي هم څه باور نه شته دی

گودر به وي، نجونې به ډېرې وي خو

هغه د بڼکلیو مازیگر نه شته دی

تڼاکه وم مگر اوبه چې نه شوم

د اتشي سترگو نظر نه شته دی

شپه سبا شوې له مودو ځنې پس

خو زور په زړه کې د سحر نه شته دی

لويې ډېرې چې مو اغزو ونيوې

جگې شملې پگړۍ په سر نه شته دی

۳۱/۶/۱۳۶۷

کابل

د مسكو پېغلې ته

زه چې گورم ستا د زلفو دمارپېچو غرونو باغ ته

ماته ياد شي

زموږ د پېغلو وړان پيكي، ځنگل سرونه

زه چې گورم ستا د شونډو د شرابو سره لښتي ته

ماته ياد شي

پر وطن مې د سرو وينو ډك سيندونه

زه مې خپل او هم خو ستا بخت ته حيران يم

پر ماكانې وروي، پر تاگلونه

۱۹۸۸/۱۰ اکتوبر ۱۳مه

مسكو

ستړې مور مې

هر څو زېښتمه ورو ورو (د بلبل اوبښکې)

هر څو زېښتم د ورېښمو شونډو څاڅکي

هرڅو خپرېم د نشو پر مينارونو

لامې مينه تاوده نه وي چې راياي شي

دا زخمي زخمي وطن مې

او دا سترې سترې مور مې

هر يو گوټ شي د شرابو

پيمانۀ راته د زهرو

راته يادې کړي مچکې

د ملگرو سور ټټر مې.

ای زما وطنه!

ای د مرگ او وينو کوره!

لږ مې پرېږده، لږ مې پرېږده

چې مېلمه يم پس له عمره

د يورپ د بناپريو.

۱۹۸۸ اکتوبر ۱۹مه

کیف

زما زوی ارش ته:

ستري شعرونه

زه دې له لرې نه اواز اورم

زه دې له لرې نندارې كوم

چې لټوې مې سرگردانه نا اشنا كوڅه كې

چې لټوې مې ددې سترو ميخانو غاړه كې.

خوزه

د شنو ونو د لاندې له خپل سيوري سره

نښينه د غم دميو لاس كې

له هرگوت نه وروسته

د اورلگيدو د كوچنې لمبې رڼاوو لاندې

ستري شعرونه ليكم.

هو كې!

د وينو شعر، د غم شعرونه

او ستا د ماتو مړاوو شونډو ارمانونو غزل.

۵/۹/۱۳۶۷

كابل

راشئ او وگورئ!

راشئ او وگورئ!

زما د ژوند دا ((شنې شنې)) اود ((مستو)) شاعريو شپې

راشئ او وگورئ!

زما د غزلونو د ميلاد او کوچنيوالي دغه تنگې کوڅې

راشئ او وگورئ!

زما د شعر چغې مساپر مانښام کې

چې په سرو وينو لامبي

چې سترې ساندي بولي

چې تورتم کې د څو وچو اورلگيدو

دې کوچنۍ رڼا ته

وينه شي، وڅاڅي او ژاړي سربداله دې کې ځمکې ته.

راشئ او وگورئ!

زما دمرو خوبونو د اسمان دا نرېدلې ځاله

راشئ او وگورئ!

زما د غزل سترگو کې

څپې، څپې د وينو او سرو اوبنکو چينې.

راشئ او وگورئ!

زما د شعر گلونه پانې پانې

الماسي برېښنده غاښو کې دځايو پاتې.

راشئ او ومې گورئ!

راشئ او ومې گورئ!

چې ځنگه خلاص شم شوگيرونه د سهارله شنو بادونو سره

وايم چې نه يې ليکم

خو پاڅم و خوځم او گرځم

لا هماغسې له غمو ډکو شعرونو سره.

۱۰/۹/۱۳۶۷

شومه دم

راځه چې څه د ستورو د لالونو شومه دم دی

په ځنډو د سپوږمۍ کې د گلونو شومه دم دی

کيسې خو په والله چې د شرابو زړې شوي

جانانه! د سرو شونډو د جامونو شومه دم دی

دشمعې په رڼا کې به مې ستا څېره ليدله

اوس راشه چې مې کور د مشالونو شومه دم دی

خيالونه شول څپې څپې په شنه سين د اسمان کې

ته گوره چې اشنا! د غزلونو شومه دم دی
زما د انتظار شپې او ستا نیم کنبه سترگې
زما د شوگیرو، ستاد خوبونو شومه دم دی.

۶/۱۰/۱۳۶۷

کابل

اجمل خټک ته:

شمشاد شمله، زیرې خبرې

ته رانه چې او زه تڼاکې پر خيگر گرځوم
د ذهن باغ کې دې کرم یاد دې پر سر گرځوم
اشنا! در تلی نه شمه لار ټوله اغزو نیولې
د زړه پر گل دې لکه پرڅه هر سهر گرځوم
خاڅکی غزل به مې لیکه تابه تر جوړ کړ دریاب
اوس به د شعر منگی خالي پرکوم گودر گرځوم
بې شکه کور د پښتنو کې لرویر خو نه شته
چې مې دزړه ((دالان)) نه چې خاورې پر سر گرځوم
ستا دا شمشاد، شمشاد شمله او ستا زېږې خبرې
لکه روڼ ستوری په اسمان کې د خیبر گرځوم

گوره زاري درته كوم چې درنه نه شمه هېر
ستا د ((غيرت چيغه)) خو زه په لر وېر گرځوم.

۳/۱۱/۱۳۶۷

کابل

د خاورين کلي ناوې

هاغه ده وينم يې تر خاورو لاندې

يوه سپېڅلې څېره

او يو تنکی ماشوم

چې پوست په غېره کې نيولی دی د ځمکې ادې

تی ورکوي

او له خاورين زړه نه يې ورکړلې

دتورو تورو وينو لپې.

هاغه ده وينم يې تر خاورو لاندې

يوه رنگينه پاڼه

يوه نازکه لښته

چې شنه بادونه يې خاورين کلي ته ځي

او ورته ساه ورکوي

باران يې زلفې مينځي

اوشنې وږمې يې غوږ ته بولي

د ښايست او د شنې مينې کيسې.

هاغه ده وينم يې تر خاورو لاندې

يوه د حسن ډيوه يوه ښايسته شهزادگۍ

يوه له شنو، سپينو او سرو رنگونو ډکه

نازولې انا.

هاغه ده وينمه يې

چې له خاورين کلي نه راغله

د ښايست پر اوږو.

گوره سپرلی راغی

هلته يو گل وټوکېد.

کب ۱۳۶۷

کابل

فصل

د خزان رټلی گل یم پر سپېڅلي بهار سوځم
د گونگی شمعی رڼا یم د شپې زېرم سهار سوځم
ورته اوبښکه شم د سترگو زما سترې سفر گورئ
لایې کوز پر شونډو نه یم چې په ښکلي رخسار سوځم
د کمځیو د ښ گل وم لکه روڼ د شفق څاڅکی
ستاد تورو زلفو غره ته اوس تنهالکه خار سوځم
د لیلې زړه کې شوې هېرې د مجنون لېونۍ سترگې
ټولو لوزونه ځوانیمرگ شول د وعدو پر مزار سوځم
د وفا دانې مې کښت کړې د جفا فصل زرغون شو
د ژړا چم خو مې نه زده خو د زړه په انگار سوځم.

۱۳۶۷ وری

کابل

ښکاري نظر

زده که دې خواږه نه دي ترخه خو راته ووايه
مات مات دې منگي شه جنې څه خو راته ووايه
زه ساده په غورو د لېمو کله پوهېږمه
نيمه راته ووايه د زړه خو راته ووايه
نه وایمه نه چې راته وکړه د وصال کيسه
خير دی يو غزل د بېلتانه خو راته ووايه
ما دې د الفت زړي د زړه پر سر کرلي دي
ته پرې د سپرغو د بارانه خو راته ووايه
سترگې مې باولې شوې ستاښکاري نظر ته کېناستې
اوسه يې هغه وخت د قتلېده خو راته ووايه.

۱۸/۱/۱۳۶۸

کابل

زړه سوی پر غوتی

نازولې غوتی راغله

د سپوږمۍ امېل پر غاړه

د سپرلي وينې پر شونډو

او د ستورو د سرو اوښکو

په چينو مينځلې زلفې

دا ډېرۍ د سپينو واوړو

د جلگو سپين كفنونه

يرغلونه د رليو

د يخجنو بادو كړيكې

توپاني خونړۍ وړېڅې

د ترخو سيليو ژبې

د گلونود مرگ چغې

د ويرجنو ورځو ميندې

د نېستۍ پر سين لاهو شول

راته سور پسرلي شين شو

زما زړه پر غوټۍ سوځي

زما زړه پر غوټۍ سوځي

چې د مرگ له پولې راغله

له لوڅو ډك جهان ته

د شرابو جام په لاس كې

خماري نشې په سترگو
خو شېبه پرې تېره نه ده
چې بې اور او توپان سوځي
د ثواب بنگرې پر لېچو
له گناه تشه لمنه
دا زموږ د وینو سین کې
دا زموږ غریب سپرلي کې!!!

۲۴/۱/۱۳۶۸

کابل

د بې لارو لارو پل

تا وې درځم به
ما مې زړه درته باغچه باغچه کړ
زما د مړه امید انگر کې
د نرگسو او زنبقو گلان وغورېدل

زماډ ذهن د اسمان
د اجل وهلي دښتې
او وچې شوې چينې
لکه د شنه هسک کرونده کې
د سپورمې
او رڼو ستورو د موسکاوو پټي
هاسې پر فصل راغلل

ستا دراتلو د شپبو ټال کې زنگېدم زنگېدم
ستاد راتللو هر قدم ته مې د شعر پېغلې مينځې کړلې
ستا هر قدم ته مې د شعر نازولې وينې وپاشلې
خو ته رانغلې:

خو ته رانغلې د شينکي باد د کمخيو

غورځېدلې غوتې

زماډ بې گله شملې ول ول کې تليپاتې شوله

او هر سهر راته په ذهن کې

دا ستا د قدمونو

دبې لارو لارو پل ښيي.

۲۹/۱/۱۳۶۸

کابل

سیلی

تورې سیلی دې په جونگړو کې رڼا نه پرېږدي
دلته دوینو لېوني چیرته خدا نه پرېږدي
چې د اشنا خورو ورو زلفو کې نه شته گلان
ظالم وختونه د سپرلي ستوني کې سا نه پرېږدي
پرون په کابو نن چې داسې په سکروټو لگو
شېبې سلگی ته خو مو هېڅکله سبا نه پرېږدي
وینو کې زېږي، پکې لوی شي، پکې ومري بچي
قاتلې شپې دي دعا گوی کور کې د چا نه پرېږدي
داسې مېلمه شو په وطن راته د مرگ سوداگر
چاته عزت، چاته شمله، چاته حیا نه پرېږدي.

۱۵/۲/۱۳۶۸

کابل

دشهادت کيسې

چا مې د مات، زخمي زخمي
او مراوي شوي خوب تعبیر ونه کړ
چې مې د اوبنکو د گلونو نندارې ته
ددې لرې وطنونو له باغونو نه
د شاتو مچۍ ولې راځي؟

چامې د زړه د وینو سین کې
وینې څښونکي کبان ونه لیدل
چې یې د مستو خنداگانو
او پیالو له کړنگه‌هار نه یې
دې لوی کلي او ټول وطن ته خوب نه ورځي.

چا د اسمان له چاودې زړه
زخمي سینې
اوله ویرجنو سترگو ونه پوښتل
چې د سپوږمۍ ناوې
د هسک د وانټ په منځ کې
د شهیدو ستورو وینو نه

پر مخ ولې خالونه ايښي؟
او شپو ته بولي
د اسمان د طلايي بڼې
دهر گل او سرې غوټې
د زړه چاودون او شهادت کيسې.

۱/۴/۱۳۶۸

درې نومونه

زما د شتو پوښتنه ولې کوی؟
زه مې د ژوند لپاره
درې نومونه ښکلي
اوله هر څه نه سپېڅلي لرم:
شعر،
شراب،
اود شنو ولو د شنو څانگو غرمو سيوری.

۵/۴/۱۳۶۸

کابل

د ماضي پانه

د سرو وینو پرون وینم
چې دنن شفق ته گورم
راته تېرې کیسې ښيي
د ماضي پانه اینه شوه.

چې کې لوی سمندر وینم
په باغي خپو کې لامبم
د زمان گلونه مینځم
د ازاد ساحل په څاڅکو
د نجات پر بېرۍ سپور یم
کله تندر کله کله اور یم
رنگوم د سکون څلي
وینبوم د مانو کلي
هر محل راته میوند دی
هره دښته تاتره شوه.

چې کې لویو غرو ته گورم
ټول جهان راته شمله شي
دا کېرې وېرې درې مې
راته رزم شي، جگړه شي
هره تیره د وطن مې
د جرگو لویه دېره شي
هره چغه دبابا مې
پر ((لاتیانو)) زلزله شي
هر یو توغ، هره جنپه مې
دپرنګ پر سر لمبه شي
هره پېغله د وطن مې
ملالی شي، زرغونه شي
چې دا مسته برېښنا وینم
راته توره شي تیاره شي
د پرون غرور ته گورئ!
چې زموږ د لاس وسله شوه.

لا د هسک ځنیو کې زانگي

دا اسمان اسمان خيبر مې

دا دننگ د کسو تورشو

دا جهان جهان سپين غر مې

لا د فتحې سرود بولي

دا ميوند ميوند سنگر مې

د دښمن پر مری چورلي

د غازي ادې خنجر مې

لا د تورو گوزار غواړي

د زلمي شهيد ټيرمې

زېرى! زېرى! چې لا سره مو

د ننگونو معرکه شوه

دا په سرگټلې لاره

بيا زموږ په وينو سره شوه.

۷/۴/۱۳۶۸

کابل

حاصل

بیا مو په کلیو، کروندو کې
د ماتم د ماښامونو ډمې ونڅېدې
بیامو د ژوند واپ
د سرو اوښکو دمانښام شفق
په وینو سور کړ.
او په دې ستړیو کروندو کې
د غنمو او گنیو د هر فصل پر ځای
هره شپبه د ځوانیمرگ ژوند
اود سرو وینو حاصل اخلو.

۲۶/۴/۱۳۶۸

کابل

دا ستوري هم تویې شول
دا ستوري هم تویې شول
دا سپوږمۍ هم بوره شوه
او ددې شپو تورو ځنگلونو کې زېږېږي
او لوېږې د شرمینو
او د دښتو د بگوو بچي.

دا ستوري هم تويې شول
دا رڼا هم مړه شوه
او د زړو کپړديو منځ کې
د کوچنيو ماشومانو د خنداوو
او په غرو کې د زاړه شپونکي
د ((های های)) اوازونه پټ شول.

دا ستوري هم تويې شول
سبا به لمر هم مړ وي
او مور د شپو بنده گان خاندو
د رڼاوو د مرگونو
او شهيدو ښکلو ستورو
ډلو ډلو جنازو پسې.
۴/۵/۱۳۶۸، کابل

هغه ورځ...

بيا به سره لپچې د رامبېلو
زموږ د کلي د گلابو
له شينکي قده راتاو، راتاو شي؟
بيا به د سرې غوټې ډولۍ

د پسرلي پر مرمينو اوږو
راشي زموږ د كلي باغ ته؟
بيا به د غرونو
د زاړه شپونكي
د بين د زړه
زخمي اسويلي ساه واخلي؟
بيا به زموږ د كېږدۍ مخه
د وريو له سپېڅلو او معصومو اوازو ډكه شي؟
هو كې!
همداسې به شي
غرونه به هست شي
او دا د نېټې به
له ډېرو ترانو سترې شي
خوهغه ورځ چې:
زما پر قبر
د پولادو شناختې هم ويلې وي؟
۱۸/۷/۱۳۶۸
كابل

که سپوږمۍ نه وای

که سپورمی نه وای
زموږ د شنه ښکلي اسمان کلي کې
زموږ د باغ خوږو انگورو به
د چاله حسنه رنگ اخیسته؟
او د کوچیانو کاروانونو به
پر کوم لورې مزلونه وهل؟

که سپورمی نه وای
زموږ د شنه ښکلي اسمان کلي کې
د مساپرو سلامونه به له لرې وطنونو
د اشنا سترگو ته چا رسول؟
او زموږ کېږدی به
د تورتم له خونړیو لاسو چا ژغورلې؟

که سپورمی نه وای
زموږ د شنه ښکلي اسمان کلي کې
د شعر پېغلې به تنکیو انگیو ته
د مینې خال له چاپوراوه؟
اود وختونو ترورمی کې به
د ژوند او دامید گامونه چا اخیستل؟

کښت دې سمسور سپورمې!
ژوند دې زرغون،
ځواني دې هسکه او ښپرازه اوسه.!

۲۴/۷/۱۳۶۸

کابل

لمبې په دام کې

دلته غوټې له ډېرې تندې وسوې
دلته د باغ ډيوې سوې قتلې
د اغزو پر خونړيو لاسو
او دلته ځمکه شوه د سربو
او اورونو پر غرمو بدله.

☒☒☒

دلته په کليو کروندو کې
د ماتم د ماښامونو ډمې ونڅېدې
بيامو د ژوند واپ
د سرو اوښکو دماښام شفق

په وینو سور کړ.

او په دې سترپو کروندو کې
د غنمو او گنیو د هر فصل پر ځای
هره شپبه د ځوانیمرگ ژوند
اود سرو وینو حاصل اخلو.

☒☒☒

دلته په سترگو کې

تنکی اوبسکې هم وچې شولې
دلته سیندونه، گودرونه
او ویالې تېري شول
((دلته ډوډۍ وړې ده.))

☒☒☒

دلته د شنه سپرلي د گلو د زېږېدا
او شهادت نېټه راغبرگه شوله
او زموږ په مینو او جونگړو کې
خواره لوگي
زموږ دژوند د پای ټکي شول.

☒☒☒

دلته وطن په وینو سور دی
او لگیا دی زموږ د وینو پر مدار څرخي
دلته زموږ داوبسکو سین کې ملایک او شیطانان،

اوپرښتې او تور دېوان سره په گډه لامبي

دلته غرونه غرور مات دي

او هر سين ته اټکړۍ دي پرته

دلته د اورلمبې په دام کې نيسي.

دلته اوبه، دلته اورونه، دلته خاوره

او بادونه رانه غلو وړي دي

دلته د سترگو له ککيو نه قي شوی

د شملو او لوپټو انځور

دلته زموږ د لاس تسبې او س د لوليو

او لغرو فواخشو په غوږو کې زانگي

دلته ويالې تېري دي

((دلته ډو ډۍ وړې ده.))

۲/۷/۱۳۶۸

کابل

ښېرې په مالت کې

جانانه! دلته مه راځه لمبې دي په مالت کې
زندۍ دي زولنې دي، غرغړې دي په مالت کې
چې ته به لوبېدې پکې اوس هغه گلان نه شته
ايرې دي په مالت کې، هديرې دي په مالت کې
د مينې گودر وران شو د منگيو کتار مات دی
له سرو وينو نه بيا جوړې ويالې دي په مالت کې
سبابه وي منم خو په ماحول کې دکوډگرو؛
په مورې خو خورې ورې تيارې دي په مالت کې
ذره هم سترې نه شو پر مور زور د ستمگرو
هر څومره که ژړا وې دي ښېرې دي په مالت کې.

۱۴/۸/۱۳۶۸

کابل

اس (۱)

هغلته لرې يو سپين اس ولاړ دی

لکه د گلو پرڅه

لکه د قو بڼکه

لکه دښکلي يار د سپينو غاښو سپينه برېښنا

لکه اوبو کې د ښايسته وو ښاپېريو د مړوندونو سيوری.

هغلته لرې يو سپين اس ولاړ دی

لکه د ستورو اوښکه

لکه د ټولې دنيا سپينه نازولې سپوږمۍ

ورپسې منډې وهم

چغې وهم

تښتې رانه

راځنې کرکه لري

فقط همداسې لکه ته چې رانه کرکه لري

منډې وهې

تښتې رانه

هلته يو اس ولاړ دی

هلته يو اس ولاړ دی

لکه د گلو پرڅه

لکه د قو بڼکه.

۱۵/۸/۱۶۸

کابل

هيلي

پانې را ورژېدې

ځانگې بر بندې شولې

کفن د سپينو واورو واغوسته

د ځمکې ادې

کنگل زموږ په ويالو کې

د اوبو له ستوني ساه واخيسته

او ځوانيمرگ شول د سيندونو

نازولې کبان

نو ای هيلي!

وزورنه پرانېزه ورځه

دغه ماحول

گرانې! دا ستا د اوسېدو کله دی؟

۲۲/۹/۱۳۶۸

کابل

سلامونه

هلته چې شنه ښکلي بادونه

غوږوي پر شنو گنيو

د شنو پرڅو امپل،

هلتہ چي ويالې دي
د جل په موسمونو کې
د ستريو پرديسانو د غرمو څپرې
اودوبالو رڼې اوبه دي
د سپورمۍ د پېغلټوب اينې
اشنا! همغلته زموږ کلي دی
زموږ د ژوند هغه ويالې
او کروندې هلتہ دي
گوره! که راغلې کله زموږ
دغه زاړه، دغه کوچني کلي ته
ماته پلو کې
زموږ پټيو نه د تلليو
(قحلاخو) سلامونه راوړه!.

۸/۱۰/۱۳۶۸

کابل

غلا

نن مې مودو نه پس په سترگو کې
د خوب پر ځنگله اور ولگېد

خو سپين سهار پروند شو
نن مې د کور په دېوالونو کې ځنگېرې
د ځوانۍ د زړه چاودون
اودگناه يو وپروونکی انځور
کور مې لوټ شوی خوبه!
صدف په نارو باندې لوند دی
مرغلرې ورنه غلو وړې دي:
زما دمور دلاسو نښې ها سپېڅلې تسبې
او په انگر کې
د انگورو دتاکونو هغه ښکلې، هغه مستې شنگلې.

۲۳/۱۰/۱۳۶۸

کابل

مانو ته سرود
موره دې وینو مانو!
موره دې وینو بېرې!
مانو! زموره دلته یو گودر اباد دی:
د زلمیو او د پېغلو د تنکیو زړو د وینو گودر
دلته زمور د وطن میندې د کوډلو
اود وړانو کلاگانو انگرونه
هر سهار په خپلو سترپو سترپو اوښکو مینځي.

زموږ بوختيا: وير سره غاړه غړۍ
زموږ ((مېلې)) پر هديرو، ټولېدل
او ټنگ ټکور مو: د گوليو نڅا
ژوند مو د اور او د ابرو
او دسکروټو او سپرغيو
يوه تکه سره بټۍ ده مانو!
مړي مو کور کې مساپر
او د ځنگلونو شرمينانو خوراک.

خو موږ دې وينو بېرۍ!
موږه دې وينو د توپان او گردابونو په سرونو
د گلونو او عمرونو لالهاندې بېرۍ!
موږه دې وينو د ياغي سين په موجونو کې
چې اوږې او را اوږې
غورځې، پرځې
او را وخوځېږې
د څپو پر غرونو لارې باسې.

موږه دې وينو مانو!
موږه دې وينو چې ((سلام)) ته دې هر گام کې

د وختونو لېوني پېريان
د شپو له ځنگلونو وتي
موږه دې وينو چې دې ښکار ته
هر څپک کې
دنهنگو وينې څښونکي لښکر ناست دی
له غاښونو نه اړې جوړوي.

موږه دې وينو چې د درد کومي کې ساه وباسې
موږه دې وينو چې يوه تڼاکه مږه نه وي اوبله درځي
موږه دې وينو چې د ژمي باد دې ژامو کې ډېره شوله
تاوه را تاوه شوله.

موږه دې وينو مانو!
چې هره ورځ او هره شپه، هره گړۍ راته دا ستا
د سفرونو اومزلونو د گامونو ښکالو
دلته راځي
موږه دې سوز، موږ دې گداز اوږو
موږ دې په لاس کې د ورغوي کرښې دلته لولو
مانو ورځه!
مانو وردرومه، سفرکم مزلونه لږ پاتې دي
د ستم زور اوبه دی.

که چپرته تم شې مانو!
اود ساحل پر لوري لار ونه کړې
د وخت پر پاڼو به ورستې شي تورتمونو کې
د سترېو قافلو ديون سپېڅلې کيسې
د گلکڅونو شني رينبې به چپرته هم
د شنه ساحل پر ازادۍ باندي باور ونه کړي

موږه د مرگ او د ژوندون پر تمځای ناست يو
ستا هر گام ته موله زرونو نه
د وينو مشالونه ايښي
موږ دې هر گام او هر قدم
د خپلو اوښکوپه دې ماتو، تکو سپينو مرغلرو مينځو.
راته هادي شه مانو!
راته هادي شه مانو!

۱۰/۱۱/۱۳۶۸

کابل

لاس را کوی او که نه؟

بیا د اسمان دروازی بپرته شوې

باران دی چې ورپری پسې

خو د سرو وینو باران

خُمکه شوه ټوله سرتراپایه پر چینو بدله

د سرو لمبو په چینو

دنیا مو ټوله په ناپایه سمندر واوښته.

((نوح)) بیا دعا د مرگ

دوخت د گناه کارو کرې

موږ گناه کار چپرته یو؟

نه خو مو چاته لېونی ویلی

نه موپریان د چا د عقل غله گنلې چپرته

خوځو ډوبېرو بېگناه

د سرو اورونو د موجوو سین کې.

ای د ((جودي)) پر غرونو ناستې

زموږ د ((نوح)) بېړۍ!

موره په خپله لېوني يو
او پېريانو رانه عقل وړی
لاس راكوې او كه نه؟.

۱۶/۱۱/۱۳۶۸

کابل

موسم

بې له تا دوینوشپې شوې، مېلمنه مو شه د کلي
د (زیوس) د کال وړانگې ((اتنه)) موشه د کلي
خو چې غار په وینو لوند دی، گډوي لوگي د غوښو
خویو سترگی دېو پاچا دی نو وسله مو شه د کلي
د تیارو اوښې گونډه دي ژوند ترې ساه ایستلی نه شي
د سپوږمۍ د روح اینه شه او ډیوه مو شه د کلي
ورته هوې لولۍ سترگک کرسکندر تخت دجمشید وسو
دا مړژواندی قوم راوینس کړه زلزله موشه د کلي
چې دژوند هره چینه یې تر هر پل لاندې کړه وچه
دا د مرگ په سره موسم کې ته قبله مو شه د کلي.

۲۶/۱۱/۱۳۶۸

کابل

زما ليلا

زما ليلا د شنو نارنجو د باغچو ونه ده
چې د سپرلي باد يې د گلو د وړمو سپينو چينو کې
د خپل ټول عمر مزلونه مينځي.

زما ليلا د شنه اسمان د لويو کليو
دا سپورمۍ پېغله ده
چې تورو شپو کې ځانگه ځانگه شي
د دښتو او ځنگلونو تورو څنوته
غونچې د مرغلرو وايي.

زما ليلا د چنارونو او سپېدارو
بنايسته مرغۍ ده
چې چېرته بناخ له ونې وزېږي
نغمې ورته د عشق او دپاکۍ غږوي.

زما ليلا د هسكو غرونو د سرونو

د كېردي كوچي ده

لكه گوربت يې پر ژورو اوپر ترو

كېرېدل نه دي زده.

زما ليلا د شنو بادونو د چينو

هغه رڼه سترگه ده

چې چېرته گرد پر رڼا پرېوزي

پرې وېرمې د ازادۍ وروي.

زما ليلا د خدای دکلي د شنه باغ

دهسکې ونې سره منډه ده اشنا!

چې د جنت وړي يوازې د خپل حسن

او رنگونو په کاسو مروي

او تويولو ته يې لاس د قدرت هم نه رسي.

۳۰/۱۱/۱۳۶۸

کابل

مېرمنې ته مې:

ستا وفا

مادې په زلفو کې

يو گل د وفا کېښوده

تا مې شملې ته

د ځوانۍ شېبې

غونچې غونچې کړې...

کيسې

سور ژمی اوبه شو د سپرلي هنگامې چېرته دي؟

دا زموږ د تېريو هغه ډکې کاسې چېرته دي؟

شپو کې لگېدلې د زلمې شهيد پر قبر چې

اوس موږ شهيد وطن دا ورکې ډيوې چېرته دي؟

زموږه خو يادېږي د پرديو هم بېوسه مرگ

سرې جنډې رپېږي پرې؛ زموږ هديرې چېرته دي؟

زموږ د ټنگ ټکور هوجرې، زموږ د محبت کلي
زموږ د شمله ورو هغه لويې دېرې چېرته دي؟
شته دلويټو غرور او هسک دی دپگړيو غر
اوه چې دپښتواوپښتونوالي کيسې چېرته دي؟

۱۳۶۸

کابل

لکه سپېڅلی لوگوس
ته د زنبقو د تنکيو اننگيو
د شبنم څاڅکو کې
دانه دانه د پسرلي ښکالو کې وټوکېدې
لکه سپېڅلی ((لوگوس))
لکه د وينې د زلمي شهيد سوري ټير کې.

ته د باران او سپيونو واورو
له معصومي او سپېڅلې بېگناه لمنې
زما دزړه پر جل وهلې دښتې تويه شولې
لکه ورمه د سهر
لکه کوچنی ماشوم

ديوي بېوزلې مور د وير او د دعا په بدل.

ته دلمرونو د کانونو

او سپورمۍ له څاه نه

لويه ډيوه شوې

په تيارو شوو کې مې وځلېدې

لکه دروند لاسو کې سترې امسا

لکه د تېري مساپر په مخ کې لويه چينه.

ډلۍ

په دې سپرلي څه وشول؟

سپينې وږمې څه شوې؟

سپېرو اغزوته

لکه سترې بازينگر گډوي

دا پسرلي څه شو؟

دا زرکې چېرته لارې؟

چې زموږ د غرو په لاله يي درو کې

او دبادونو د پستو سينو تر سيورو لاندې

د ځوزو ډلې او دکارو کاروان غېږې موبني

او داسمان غېږه کې

شفق راوسوځېد

په شنو پاڼو يې

ځولۍ، ځولۍ د سرو سکروټو ډلۍ وشيندلې.

داکلی مه وړانوی!

دا کلی مه وړانوی!

دا کلی مه وړانوی!

گورۍ چې هلته د شنو ولو د شنو سيورو لاندې

گورئ د شني ويالې تر څنگه د جلگو د پاسه

يو کوچنی پروت دی

يو کوچنی ویده دی

او تر ورې لوپټې لاندې

دناز په غېره کې کوچني شينکي خوبونه ويني.

دا کلی مه وړانوی!

دا کلی مه وړانوی!

گورئ چې هلته لکه زرکې زموږ د کلي نجونې

گورئ چې هلته د بامو پر سر نورسې پېغلې

کتار، کتار

دلمر تر وړانگو خپل پيکي جوړوي

او په مينو ژبو

د پېغلتوب غوږ کې د ځوان هوس سندرې بولي

دا کلی مه وړانوی!

دا کلی مه وړانوی!

گورئ چې هلته له هغو سپېرو کوډلو ځنې

گورئ چې هلته ددې تورې تروړمې له غېرې

ساره ځگيروي جگېري

سوزمن اواز راځي

او اميداورې ميندې

د انتظار د بن د سرو گلونو لارې څاري

دا کلی مه وړانوی!

دا کلی مه وړانوی!

د سفر په لاره کې

مامې د مینې نوبالغه څړیکه ولیدله
چې مې دیاس او دوهمونو دتیارو شیبې یې
د خپلو سترگود الماسو په تبغ څیرې کړلې.

مامې د مینې نو بالغه څړیکه ولیدله
چې د سرو وینو له بسترته یې دستورو نجونې
دشپو دزورله گنډگارې غبرې خلاصې کړلې.

مامې د مینې نوبالغه څړیکه ولیدله
دسبایي ددې وړېنمینې وړمې سیورو لاندې
چې د اسمان د وړېځو سین نه دسفرلاره کې
د باراني گلو سلام ته غبر د ځمکې نیسي.

اهداء زما سپين ږيري شهيد پلارته:

د ميلاد په شپوکې

ای! ددې شنه اسمان په غږه کې خوب وړې سپوږمۍ!

ای! په دې شپوکې د پردیسو د سفر ډیوې!

ای! د گلونو اود پېغلو، پېغلو وینو پري!

ته راته گورې؟

ته راته گورې چې د کړیکو او تیارو نښه شوم؟

او دساره ژمي خوني او گنهگار ابلیس

زما دگلانو او نرگسو باغ کې اور وکاره!

ته راته گورې!

ته راته گورې چې محل مې له کارغانو ډک شو؟

اوپه ویالو کې د هیلو بچي وسوزېدل!

او زموږ د کلي میندې

دمیلاد شپوکې ((بې لاسو اوپښو بچیان زېږوي))

ته راته گورې؟

ته راته گورې چې مې ټول کلی چاره چاره دی؟

خلک په نوکو او برچو د یو بل سترگې باسي

او دمالټ نجونې

په خپلو تورو تورو څڼو کې ځوزان ټک وهي

آه،

آه نازولې سپورمې!

آه درنا مورې!

د چرې په څوکه کې

دا دسپرلي د شینکي باد وزرونه چا ترلي؟

چې د سپورمې شونډو کې تورو ورېځو ځاله کرې

اود شیطاني شپې په لومو کې د ستورو نجونې

د مرگ له نوکو نه کترې، کترې راتویې شولې.

دا دسپرلي د شینکي باد وزرونه چا ترلي؟

چې د تیارو په جهنم کې د اغزیو لښکر

د بلارو بوتو له شیدو نه ډک تیونه شکوي

او د نرگسو دا موسکې، موسکې رنگینې سترگې

د لاس په نوکو باسي.

دا د سپرلي د شينکي باد وزرونه چا ترلي؟
چې زموږ د کلي دبامو د سر سپينکۍ کوترې
د زهرجن غبار د زهرو د باران له لاسه
له ډېرې وېرې د ښکاري گوتو کې ځاله کړې
او دچرې څوکه کې
سپينې دانې لټوي.

د رڼا کلي ته

زه به د سترگو تخم
دغه رانه کسي ته
د وچې ځمکې په تبجنه غېږ کې وکرمه
او،

د سينې له باغ نه
به مې د وينو څراغ
توروکوڅوکې
د لارويو مخ ته، ونيسمه
څوچې په گډه سره

دې لويو شپو کې
د رڼا کلي ته ټول ورسو!

د شپې پر بام

نن مې کور له پنجرې نه

د مغرب له لوري

يوې مروړلې

خوسا شوې ورمې سر اخیستی

او دگلانو په چوپټيا کې

دکارغانو ډلو

تیارې پر سر

دسبایي په شبنم ولامبلې

سهرله شرمه

ځان ته ونه کتل

گلانو خپلې سرې مچکې پرې کړې

او لمر خولې، خولې

دشپې پر بام ویده پاتې شو.

د رڼا مرگ

لاد نرگسود موسکاپه سپرلني پانو کې

غرمو خوړلې،

جل وهلې کربلا ویده ده

د شپو په څنوکې

د تورو، تورو ورپڅو خمار

د سپوږمۍ زړه نه

د سرو وینو پیمانې اخلي

او اطلسي باغونه

د سرو گلابو

د غوتیو جنازې پر اوږو

د پرهرونو

د باغچو داغي گلونه پر سر

د تور خزان خوني سيليو ته سلام کوي

او د سپېدو له باغ نه

د تورې دښتې

پر اغزني چاودې، چاودې سينې

يوه رڼا ولوېده

يوه رڼا مړه شوه

(چې رنگ د لمر يې درلود).

پوهاند دوکتور مجاور احمد زیار ته د هغه

د پنځوسمې کليزې په مناسبت:

ته لکه لمر

ته لکه لمر

دخپلو وړانگو

طلايي لمبونه

ذره، ذره

پر مړاوو شويو

(گلو) وڅڅېدې

او،

د شينکي ذهن

د هسک له رڼو ستورو نه دې

زموږ رڼېدلي

اوسرتور (بني) ته

سالو وگنډه.

سپرلي ته

سپرليه راشه پردې کلي راشه

چې د ساړه ژمي قاتلو، خونړيو شېبو
زموږ دباغ د کشماليو وينې وچې کرلې
اومانېامي سيليو
بيا د سپورمۍ دزړه چاودون
د مرو سلگيو شپو کې
د پېغلو ولو او سپېدارو ملاوې ماتې کرلې.

سپرليه راشه پر دې کلي راشه
چې زموږ د کلي د پېغلوټو گودر ونړېده
دلته د شونډو په خيالي باغ کې موسکا مړه شوه
او زموږ دمیندو مهربانو مورنۍ غېږو کې
شونډې پرتيو دا کوچني ماشومان وسوځېدل.

سپرليه راشه پر دې کلي راشه!
چې تورو دربلو کې زموږ د سفرونو سپورمۍ
د رڼو ستورو دگلونو دمیلاد په ماښام
کترې، کترې له اسماني دښتو راولوېدله
اود شنو وړو د ځوانۍ او پېغلتوب خوبونه
د وحشي باد په قهرجن ستوني کې ونښتل.

سپرليه راشه پر دې کلي راشه

چې زموږ د پېغلو او تنكيو سرو غوتيو سترگې
دځانگو بڼ نه د خزان په سيلۍ تويې شولې
د تورو شپو د تورو وړېخو تر لمنې لاندې
د سرو رېديو د مور بلاربه گېډه وڅيرله!!!

ځاځکي...ځاځکي

بيا ددې تور اسمان په غېږه کې

د ورېځو هادي

په تورو شپو کې

د سپوږمۍ په وینو ولمبېده

او اورني بادونه

د شنو پستود پېغلتوب د وخت

شینکې خوبونه

تنکي، تنکي سوځوي

او په دې شنو شنو دامانو کې

د هوسيو بچي

اود زيتونو

د تنکي ذهن بې ژبې پانې

د خپلو وینو په بدل

ځاځکي د لمر غواړي.

پسرلی، ږلی، باران

سرکال به هېڅکله سپرلی را نه شي

غوټی به چاته شنه موسکا ونه کړي

خُکِه دا کلي، داکورونه
اودا وړانې کوڅې
خپله سپرلي، سپرلي دی
او راتوکېږي
هره ورځ په کې دښتي گلونه
زموږ دوینو غوتی
سړکال به هېڅکله باران ونه ووري
خُمکه به هېڅکله محتاجه داسمان نه شي
خُکِه: هر گام او هر قدم
راته باران نیولي
یوه ترېدلي باران
یوې ترېدلي ږلی
داسې باران چې زموږ دپېغلو د ښو له وریځو
له دې یتیمې خُمکې
ان په اسمان ووري.
استاد واصف باختري ته:

لیک

ته یې سپېڅلې لکه وړانگه او اروا د مرغلرو

د صدفو د سپېڅلو رڼاگانو د ښکلا کعبه يې
ته يې سپېڅلی لکه د روح د ((ادم))
او د جنت د ښکلیو حورو انگيو او ککيو کې يو روڼ
دانظهور څاڅکی.

زه دې په پاکو بې گناه سترگو کې وينم
د دنيا د بېگناهو او سپېڅلو ارواگانو فریاد
يو گونگ شوی، يو بې ژبې، يو بې وينې، بېگناهه انځور
زه دې د زړه په دې ناپايه سمندر کې هر ساعت
هره شېبه د يوې ياغي بېړۍ د ستر ماڼو د ستر يو شېبو
ليکي وينم،
چې لا خوځېږي پسې، لارې وهي، مندې وهي او دارمان
غارې ته نه رسېږي.

کله چې خاندي
ستا مالگينې خنداگانې ماته وير، ماته فریاد
ماته فغان رابښي
ژړا دې نه پېژنم
کله چې ژاړي نه ژړلی نه خندلی شمه
خو دومره پوه يم چې کاتب د مخلوقاتو زماوستا

د ژوندون پانه د خپل ((قار)) او له ((مستی))

ډکو شېبو لیکلې

چې ژړا نه پېژنو

خندامو هم نه ده زده.

ته یې سپېڅلی لکه وړانگه او ارواد مرغلرو

د صدفو د سپېڅلو رنایانو د ښکلا کعبه یې

ته یې سپېڅلی لکه روح د ((ادم)).

۲۸/۱/۱۳۶۹

کابل

سیوری (۱)

دا څو ونې

دا څو ولې

دا څو څانگې

دا زموږ د وطن نه دي

دوی نه بوی ځي د پردیو.

☒☒☒

دا سپېڅلې خاورې وایي:

دوی زما د غېږې نه دي

دا دباد د مور اواز دی:

چې ما تی ورکړي نه دي.
د لمر وینې وهي کوکې:
چې دوی ما لوی کړي نه دي.

کاني، غرونه راته وايي
دا سیندونه راته وايي:
پام چې څنگ له یې ورنه شپې
یو ساعت شي درته سیوری
بل ساعت درنه ساه اخلي.

۹/۲/۱۳۶۹

کابل

شناختې

یه بڼکلې، بڼکلې
یه سپېڅلې ملایکې!
دې مالت او په دې چم کې
گناهونه هومره ډېر دي
چې تا هېڅ
د خپل وبال اودگناه غاړه کې
څوک نه ویني،

وايه! په دې لار چې راتلې
هغه زموږ د پلرو
اود نیکونو قبرونه څه رنگه وو؟
نښه یې وه؟
خاوره یې وه؟
شناختې یې وې او که نه؟
موږ خو دپلار اود نیکه هغه سپېڅلي
اودرانه قبرته نه پرېږدې څوک.
۹/۲/۱۳۶۹
کابل

گامونه او قدمونه

سیلی! د کومو اورنیو غرو له څوک دې
زموږ کلي ته لاره کړې؟
موږ چې قدم پر قدم اخلو
ستا دغېږې د اورونو پر سکروټو
او سپرغیو لگو.
چې د غنمو فصل شین شي
او دغورگو نازولي بچي قد وباسي
ددنیا ټولې سرې لمبې مو مېلمنې شي

د کبلو او کبانو د سپېڅلو خنداگانو

د معصومو څپو وینې زبېښې.

سیلی، له کومې نا سپېڅلې او بدبختې لارې راغلې

د گناه او دویرونو ساز پر شونډو

زموږ د ژوند او د دعا او عبادت کلي ته؟

موږ چې قدم پر قدم اخلو

هر قدم مو د کربورو پر قدم او پر پلونو لگي

قدم زگېروي کوي

گامونه چغې وهي

لارې له شرمه لارې نه راکوي.

سیلی، قدم چې دلته اخلې باغ له شرمه

خپل ورمېر غوڅوي

موږ له غوتیو او غوتی له موږ مخونه نیسي.

وايه ته څوک یې؟

د کوم ځای یې؟

او له کومه دې زموږه د دعا او عبادت کلي ته پېښه کړې؟

۱/۳/۱۳۶۹

کابل

توپیر

دا دشنه اسمان ناوکی

خومره مینه گر کې ده!

شپې چې د گناه شي

هر خو ځان په خيرو ولري

دا راته موسکی شي

د خپل ځان په سپینو پيو مې څادر مينځي

دلته مې د ځمکې

دا سپين سرې نيا ميره شي

هر ساعت راته قبلې

د شنو ډنډونو په اوبو ولي.

۹/۳/۱۳۶۹

کابل

کلی

لښتي وچ شول

ويالې وړانې

سين د تورو کانو غر شو

اوس حيران يم چې دکلي

دا هيلی به چېرې لامبي؟

☒☒☒

نه پوهېږم، نه پوهېږم

ای د کلي مازېگړه

ها زمورد کلي چم کې

هغه سپينه کېردی څه شوه؟

هغه شنې څپرې څه شوې؟

ها لوگرې جنی چېرې؟

☒☒☒

تا ته یاد شي مازېگړه!

د گودر د غاړې ليکې؟

لکه باغ د ښاپېريو،

لکه لارې د کوټرو؟

☒☒☒

تاته یاد شي مازيگړه!

هغه شنې دېرې دکلي؟

پکې هسک د شملو غرونه

پکې ورپځې دچلمو.

☒☒☒

نه، نه ودان دی

کلی ودان دی

یوه ځاله په کې نه شته

ها د ښکلیو توتکیو

یو نغری هم اباد نه دی

دابیو د لاس نښه.

☒☒☒

لښتي وچ شول

ویالې ورانې

سین د تورو کانو غر شو

اوس حیران یم چې دکلي

دا هیلې به چېرې لامبي!!

۲۵/۳/۱۳۶۹

کابل

چغه

وخت د دیدن اور شو د لمبې پر سر ولاړ یمه
خه وکړم پښتو ده د وعدې پر سر ولاړ یمه
خاڅکی خاکی راغلم ستا د حسن پر بام پر پوتم
اوس چې پر ځان پوه شوم د ناوې پر سر ولاړ یمه
ته خو به تندی د شپې نن بیا پر کاسو وولې
زه څومره کمبخت یم د توبې پرسر ولاړ یمه
لږ خودې کاره واړه بانه راباندې سیوری کړه
خیر دی مساپر یم د غرمې پر سر ولاړ یمه
اوبښکه د غزل مې د ساحل د غاړې چغه شوه
ډوبه مې بېړۍ ده د خپې پر سر ولاړ یمه.

۱۴/۴/۱۳۶۹

کابل

د پښتو خبرې

ماته انکار تاته د هو خبرې نه دي زده
تا ته د راتلو ماته دتلو خبرې نه دي زده
ته خوبه مایې د وعدو بیاراته ودانه کړې
ماته له دروغجنو د گیلو خبرې نه دي زده
ستا خوبه امپل لکه سپورمې په ټټر وزانگي
ماته دناخپرو گربوانو خبرې نه دي زده
ته دخم مېلمه شه، سر تر پینو د مستې څانگه شه
ماته یې د اوښکو دنشو خبرې نه دي زده
زه بې له پښتو نه په ټول ژوند پر بل څه پوه نه شوم
ستا لکه مغله دپښتو خبرې نه دي زده.

۳۱/۶/۱۳۶۹

کابل

دویر مالت

ته راته خاندۀ زه سلگوسره خوشاله یمه
ته پسرلی شه زه اغزو سره خوشاله یمه
د ویر مالت کې د هوس د ادا نه شته قدر
د غم موسم دی له غمو سره خوشاله یمه
ستوري دې اوري پرې پرې پرې پرې پرې پرې نظر
زه لکه شمعۀ شوگیرو سره خوشاله یمه
د زلفو ورېځې ووروه بلې دې نه شي ډیوې
د ژمي شپه یم له تیارو سره خوشاله یمه
نادان قاتل راته په لاره کې کرلي سپرغی
زه لکه دود لویو لمبو سره خوشاله یمه
خومره خوږه شوه په دې چم کې د وحشت ارتقا
چې یې بناغلو لېونو سره خوشاله یمه.

۳۱/۹/۱۳۶۹

کابل

پسرلی

پسرلی شو، پسرلی شو
پسرلی مې مساپر پر کاله راغی
پسرلی مې چې کړي
گلابي حورې
پسرلی مې چې دخدای
له مهربانو سترگو ووري.

پسرلی شو، پسرلی شو
هره لوپشته د وطن مې
د نرگس ډکه کمځی شوه
هره لښته مې دکلي
تکه شنه د جنت څانگه
غنمي وړمې په زلفو
غرنۍ کوترې راغلې
د هوسيو لوني ناڅي
د شنو دښتو پېغلتوب ته.

پسرلی شو، پسرلی شو
د لمر سرې تورې يې ښکل کړې
لمبوي درنې ناوې
غوڅوي د شپې رگونه

کري دښتو داسمان کې
د انځرو شنه باغونه
سپوږمۍ سپين رباب اخيستی
راڼه ستوري نڅاگر شول.

پسرلی شو، پسرلی شو
تودوي مې سرې مينې
زور څمار پر عقل ولم
سدمې اخلي د تاک وينې
گناهکار ساقی ته ناست يم
راکوي جنتي ((پينې))
هره پانه د هر گل مې
دې ياغي سرته پگړۍ شوه
هر يوکانی مې گلاب شو
هره پرڅه مې غوتۍ شوه.

۲۱/۱۲/۱۳۶۹

کابل

کلوزه

نن مې دښکلې لور د حسن پر سپرليو

يو بل گل وټوکېد

نن يې دژوند پنځلسم ستوری رابرسو

د کمڅو پر ماښام

نن يې د تاند عمر د لښتې پېغلتوب ته

بل گهيځ شين شو

لور مې نن پېغله شوله.

نن مې وعده وه، چې دزړه دوچې دښتې

دسمسورې غوتې جشن لمانځم

نن مې وعده وه چې به ناوې کړم

د کور پنځلسمه سپورمې

نن مې وعده وه چې سلگۍ ورته

د شمعو دودوم

او بلومه ډيوې

خو نن د خپلې بدنصیبې سرې غوتې

موسکا ته کېنناستم

مايې د باغ د پېغلتوب

ددې تنکۍ شپې سلام وانه خيست

ما شمعې ونه شوای راورای

ورکې ډيوې بلې نه شوې

مايې ترخو شونډو ته

رنگ د خوړو هم ور نه کړ

مايې پر زلفو يو کوچنی پورنی

نه کرو راخور.

☒☒☒

او نن ماښام چې ټوله ورځ

روژه په خوله

دلوی الله پر عبادت بوخته وه

په دې گناه چې

په نغري کې

ماښامي ټیپر ترې وسوځېدل

مور یې له شپې نه

تر سبا ورته غمبوري

په څیپرو شنه کرل.

هو!

مور دېچو کلیزې داسې لمانځو

زموږ د ستور داسې دی.!!!

۲۶/۱۲/۱۳۶۹

کابل

عبدالباري جهاني ته (۱)

دهغه د شعر په ځواب کې:

مساپر خیالونه راغلل

مساپر له لرې غرونو

مساپر له لوی سفر نه

یادوي ((دماضي پانډه))

رانه پوښتي دنن وینې.

اوس به څنگه ورته وایم؟

اوس به څنگه ورکړم ((زېږی))؟

چې یه ستړیه مساپره!

هر لوېشته ددې کلي

چې د خدای (ج) له خوبه شنه وه

اوس پوازې د کارغانو

او زاړه شېطان کېږدی ده.

اوس به څنگه ورته وایم؟

چې د غرونو څنگل لوټ شو

د څېړیو څنې پرې دي

ځالي ډکې له کربورو

د چنارو په سینه کې.

اوس به څنگه ورته وایم؟

چې دنن مینزو کړې ماتې
د پروڼ ښکلې هندارې
زموږ بودی- مورې یې کړه بوره
ټول وطن شهید شهید شو
دلته مری د ماضي فصل
دلته مری د سبا زړې
شمه ور غرونه مات شوي
را میراتې لوټې دي.

اوس به څنگه ورته وایم؟
چې مې مری دمستی کلی
دلته ویر دې خندا نه شته
د مرگي لوبه جاري ده
چا خندا راته وژلې
چامو کور پر انگار وویشت
چا مو پخو چرو باندي
دبچيو مری پرې کړې.

اوس به څنگه ورته وایم؟
چې د نجونو تور وربل کې
سپرلی شین شو د ځوزانو

دلته اوس دگودر لاره

د اغزو لښکر نیولې

اوس د ښکلو دسرو شونډو

هغه شنی موسکاوې مړې دي

اوس د ښکلي ریباز ژبه

د اغیار پر نوکو وتې

دلته لویې دېرې نه شته

د هجرو تېغر ټول شوی.

☒☒☒

اوس به څنگه ورته وایم؟

چې شهید پلو پر سترگو

د وطن ادکی ژاړي

رنگوي ددعا څلي

هسکوي دښپرو غرونه

((زور)) له لوړ گړپوان نه نیسي

د سرو اوښکو په لاسونو

ترېنه غواړي د خپل فصل

ددې شنو دانو مرگونه

چې نامردو بزغلیو کې

دمور څه قدر نه شته.

☒☒☒

ته دې ورک سيوري ته ژاړې

زه له خپل سيوري نه ستړی

ته له ځان سره په جنگ يې

زه فلک سره په جنگ يم

راته وايي:

ژمی درومي

توتکی به بېرته راشي

لکه وړانگې د سپرليو

په ورېښمين ورېښمېن وزرونو.

زه وایم:

ای د ټولو ربه!

که ته چېرې توتکی وای

ته راتلې زموږ پر کلي؟

لکه وړانگه د سپرليو

په ورېښمين ورېښمېن وزرونو؟

۱/۱/۱۳۷۰=

کابل

تاک

چې يې دنيا ته سترگې راکړې
او غونچې غونچې شوې
پرهغه ورځ مې د مور سرې سترگې غوټې شوې
بېرته ونه غورېدې
چامې پر تریو او ماشومو شونډو تی کېنښود،
پر هغه ورځ هم دلمر سرې وینې شوې وچې
او یوه شېبه راونه ورېدې
شپه شوه، شپونکۍ، سپوږمۍ د ستورو درمو
وړیو وریو پسې هم ونه وتله
تمامه شپه د مړو سلگیو پرزانگو ویده شوم.

سهارچې پاڅېدم
زموږه د کاله د سرو انګورو نرۍ ونې راته ایښې وه
غولانځه پر سپېرو او جل وهلیو شونډو
ما ورته مور وویل.

اوس هغه څاڅکی د انگورو مې پر زړه باندې

نيالګی ولاړ دی

څوچې لويېرم ښاخور تاک مې

له ژوند سره سم لويېري

زه او تاک دواړه له يوې ريښې يو.

۱۰/۳/۱۳۷۰

کابل

دلبرې

هرڅومره چې پي مخې دي او ښکلې دي دلبرې

هغومره ستمگرې او قاتلې دي دلبرې

پوهېرم څو خونخوره مېلمنې وې درنه لارې

زړګيه! خپه نه شې نازولې دي دلبرې

نه لوز، نه يې وعده، نه يې رښتيا ده چا ليدلې

دې چم کې د وفا له غرو لوېدلې دي دلبرې

زموږ که ځواني اورشوه د دوی گل له ځنیو پر پوت
دا هسې پر خپل حسن غولېدلې دي دلبرې
توبه! لکه دخوار فقیر دې خپلې غوسې وسوم
درنې دي، پښتنې دي اوبناغلې دي دلبرې.

۲۹/۳/۱۳۷۰

کابل

ازادي

دلته څوک نور د پسرلیو
د گلونو او وږمو په سوچ کې نه دي
دلته چاته نور زموږه د کورونو
د بامو سپینو کوټرو ته
داني ورکول نه زده.

☒☒☒

دلته دښتوکې د باد له کوچي هېر دي
چې بیا ښکل کړي
په پردېسو وچو شونډو
د لوگرې پېغلې ځنې
دلته چت پر کاله نه شته
چې دا سترې توتکۍ پکې دمه شي.

دلته وينه، مينه مړه ده
دلته فصل د لمر وچ شو
دلته قتلي دي د عشق اود خوانی-
او پيغلتوب ددي سپيڅلو گناهونو
د جنت ښکلي هندارې.

دلته ساه په باغ کې نه شته
دلته مات د گل انځور دی
دلته بڼې کې زرغون شوې
د ساراوو د زرو بگوو چغې.

مور د مرگ کام کې ژوندي يو
د ښکاري گوتو کې ناڅو
د سبا کښت يې رالوت کړ
دا دنن شپبو دپوانو
د پرون پانې ورستې شولې
دمرو اودخانو په لاسونو
ازادي خو وي همداسې
ژوند خو داسې وي کنه!؟

۱۴/۵/۱۳۷۰

کابل

څو منثور شعرونه

مصطفی جهاد ته:

زموږ مړینه

-۱-

پرېوزه،

ارام ویده شه!

زموږ مړینه داسې ده

لکه زوکړه مو چې وه

او زوکړه مو

لکه مړینه مو چې ده.

☒☒☒

هغوی چې د خپلو کورونو

پر دسترخوانونو

ډوډۍ خوند نه ورته ورکوي

ژوندي وي.

پرېږده!

هغوی چې د پرديو د کاروبار

د افیونو او الکولو په چينو کې

د لغړو فواحشو

د پستو او مرمړينو غولانځو پر غرونو

يوه شېبه خوب

زموږ د ټولو په ژوند نه ورکوي

ژوندي وي.

او پرېږده!

هغوی چې وياړ گڼي

دخپلو ناوو پېغلتوب

له هغوی نه

په پرديو کتونو کې واخلي

ژوندي وي.

او،

زه او ته

چې ژوندي وو مړه وو،

نو،

پرېوزه

ارام ويده شه!

زموږ مړينه

لکه زوکړه مو چې وه

او زوکړه مو

لکه مړينه مو چې ده.

۳۰/۵/۱۳۷۰

کابل

درد

-۲-

د پلار مړينه مې وليده

اودورونو زړه چاودون هم

لوږې مې ډېرې وزغملې

او تندې هم

خو يوه يې دومره دردوونکې نه وه

لکه:

نشه چې نه وي پوره

او ښيښه پای ته ورسې.

۱۷/۶/۱۳۷۰

کابل

پېغمبران هم ژاړي

-۳-

ونې! ولې ژاړې؟

ښاخونه يې رانه غوڅ کړل

چا؟

ښاخ مې،

ومې روزه، ومې روزه

چې رالوی شو

تېر ته لاستی شو.

☒☒☒

-مورې! چېرته خې؟

-دخدای کلي ته.

-مگر دا لویه نړۍ؟

-نړۍ خو د دېوانو ده.

-مېړه دې شته؟

-رانه ورک شو.

-او زامن؟

-لرم يې: قابیل او هابیل.

☒☒☒

-مسیحه! ته او اوبښکې؟

-اوبښکې نه، وینې.

-دچا له لاسه؟

-د يهودا له لاسه.

-ومي روزه، ومې روزه

-چې رالوی شو

-دښمن ته يې وسپارلم.

-وطنه! ته؟

-او دا دی زه هم ژاړم.

-څوک دې ژړوي؟

-ملت مې. ملت مې دوه برخې شو:

-قاتل او مقتول

-درېمگړی نه لري.

۱۸/۳/۱۳۷۰

کابل

برخه

-۴-

هغه ورځ مې چې غوښتل
کمځی یې ورته له گلونو ډکې کړم
د دښتو او بڼونو گلان
سلیو یوورل
او نن چې، گلان بیا راوغوړېدل
هغه نه شته.

☒☒☒

هوکې!

زموږ برخه همداسې ده
تېر کال مو چې ویالې
له اوبو ډکې وې
زموږ دکلي ژرنده وړانه وه
او اوس چې
د کلي ژرنده بیا ودانه ده
په ویالو کې اویه نه شته.

۱۲/۶/۱۳۷۰

کابل

دنيا

زما زړه تر جهان لوی دی د جهان تنگه سینه ده
چې زه نه په کې ځایېرم دا دنیا څومره وړه ده؟
زه د جل د غرونو تبری پرواگیر نه یم د لپو
ساقی! چم مې د گوټ نه زده زما بحر پېمانه ده
ما مسیح حیران لیدلی د خپلې مور دعفت سوال ته
ما چې نوم د عشق اخیستی راته لښته زمانه ده
موږ یې څنگ ته د گورناست یو پوکوو په کې ساه گانې
گنې دا دژوند ډیوه خولا پخوا تر ازل مړه ده
د تقدیر کچکول پر غاړه مرگ نه خیر دهستی غواړو
دا دنیا څومره لولی ده، دا دنیا څومره سپېره ده.

۳/۶/۱۳۷۰

کابل

مساپر

څه د ښکلو اوښکو ستوری مساپر پر خاورو خوریم
د چا سترگو نه لوېدلی یوتوتیې توتیې انځور یم
اوس به چېرته پسې لاړ شم نا اشنا کوڅې دي ډېرې
دا دزړه تیر به مې څوک وي چې یې زه د شگو کور یم
چې یې تپ په سترگو ړوندکړم ترې سړو بادونو یوورم
دا د چا د نظر دودیم؟ دا د چا د نغري اور یم؟
قتلوي مې چې خوبونه، لېونی خیال مې چې وژني
دادکوم پښتون شملې ته د مغل دخولې پېغور یم
ځغلوم اس په درياب کې، گرځوم بېرې په وچه
دا دکوم جنون امسا یم، دا دچا دعشق شبکور یم؟

۸/۶/۱۳۷۰

کابل

پياله

دا ځواني مې صدقه شه، خو پياله مې تشه مه شه
د زرگي لپه چپه شه، خو پياله مې تشه مه شه
ښه پوهېږم چې مې وژني دا بر بندې د تاک پېغلي
عمره! يوڅاڅکي نشه شه، خو پياله مې تشه مه شه
څو يې څښم نه تمامېږي راته څه د زهرو سين شو
دا د ژوند وچه چينه شه، خو پياله مې تشه مه شه
دا د دوه کانيو دنيا چې دومره گرانه پر مور پلوري
لکه دود پر اور خوره شه، خو پياله مې تشه مه شه
نه په بر د عمر خوښ يم، نه په گز د ژوند خو شاله
ټول دلوڅو پښو نارو شه، خو پياله مې تشه مه شه.

۷/۷/۱۳۷۰

کابل

لاره

د ژوند مزي خو لنډشول هغه شپه قراره چېرته ده؟

ياران د لارې ډېر دي خو ملگرو لاره چېرته ده؟
کاروان مو د سپوږمۍ تر څڼو برشو، خو زموږ مينه
چې تاويل څاروانه! اوس دخداى لپاره چېرته ده؟
ساقى! راځنې وچې شوې ډالۍ ورته دزړه لپې
زموږ د وينو تږې دا ويده څماره چېرته ده؟
موږه ساده گان يې د دوکو پر ژرنده دل کړلو
اى عشقه! د دروغجن ديدن هغه ريباره چېرته ده؟
دا دومره پېړۍ شپه کې دسبا سبا نارې چې دي
شيمه مو د نيمزالو ډيوو تر سهاره چېرته ده؟

۳/۸/۱۳۷۰

کابل

کب

سيندلا همغسې

څپاند روان دى

او اسپين زيرى جاله وان

خداى زده

پر کومې دې شگلنې غاړې

خوب وړى دى نه وينسپړي

سترگه مې ورپېده

او ستا دکور کوتره راغله

ستا راکړی گل یې

زما شملې نه یووړ.

زه پوهېدم چې

نن به داسې وشي

او نور به هېڅکله

در ونه رسمه:

بېگانه مې خوب کې

له لاسونو ځنې

کې لوېدلې!

۳/۱۰/۱۳۷۰

کابل

مینه

نیمه شپه، نیمه شپه ده

د سپوږمۍ څانگو ته ناست يم

يو څوسپوړي راته ناڅي

لکه ډمې عربانې.

د جنت پېلې یې راوړې

خه ورېښمېنې پرېښتې دي؟

رانه اخلي تاج د عقل

دجنون جوغه يې راكړه.

☒☒☒

اوس د زړه پر پاڼو ليكم

ستا د دوه سترگو غزلې

لكه خداى چې مينه ليك كړه

دا دحورو په لاسونو.

۱۹۹۱ جنوري

مسكو

څانگه

د كومې شپې بله ډيوه يې څانگې!

چې مې د زړه پر كور خوره يې څانگې!

لږ صبر وكړه چې وزگار خو شمه

څنگه بې صبره پيمانه يې څانگې!

شېبه د ژمي د راتلو خو نه ده؟

داسې چې بيا كړه وږه يې څانگې!

نه چې ياغي شونډو مې وكړ تېرى؟

له شرمه بيا چې تكه سره يې څانگې!

څنگه د عشق پر قيام نه كړم باور؟

چې راته سيوري او شمله يې ځانگې!
د وخت سيلۍ دې رانه وړای کله شي
د پښتني کور مېلمنه يې ځانگې!

۱۹۹۱ جنوري

عشق اباد

زه او غر

تاسو مې پېژنئ؟

زما دتن هېوکی

اود خاورو په رنگ مسته وينه

زما د غرونو د هستۍ نښې دي

ما مې د غرو له تيو پي رودلي

زما دکور دبامبوټۍ له پاسه

غر ولاړ دی

او په انگر کې

هر قدم ته د خېړيو ونه،

په هره يو ښاخ کې يې

د لمر د زېړدلو کيسه

او شين اسمان يې

خپلو سترگو ته

له پانو نه
رانجه پوروي.
ماته د خوب او ستريا
چم نه دی زده
تیارو ته ستوري،
د سبا بر بندو پیغلو ته
لمنې گندم
او کری ورځ سترگې په لار تېروم.
سترگې په لاریم
خو دڅه لپاره؟
نه پوهېږم!
وه چې زما تر سیوري هاخوا
دا دنیا نن څومره ښکلې ښکاري
درېغه!
له شرمه راته پاس
د کتو وس نه لري.
۲/۱۱/۱۳۷۰
کابل
لوی احمد شاه بابا ته:
د غمنو وږی

-۱-

د غنمو وړی زما د پگړۍ څانگه

د غنمو وړی زما د غرونو ژبه

د غنمو وړی زما د ماضي درمند

د غنمو وړی زما د سبا توره.

☒☒☒

د غنمو وړی زما اوښکو ټکی

د غنمو وړی زما د موسکا پاڼه

د غنمو وړی رنگ د ښاپېریو

د غنمو وړی زما د یار سندرہ

☒☒☒

د غنمو وړی لمر د شپو د تیو

د غنمو وړی سیوری د غرمومې

د غنمو وړی وږم د سپرلیو

د غنمو وړی تن د شنو څپرلیو

☒☒☒

-۲-

د غنمو وړی پاس پر شملې شین شو
طلایي تاج یې نسکور کړ له سرونو
د غنمو وړی شنه دوياړ جنډه شوه
لکه سره وینه ایت د پاني پت شو.

د غنمو وړی توره د برېښنا شوه
د دښمنو ورپڅو گېډې یې کړې خپرې
د غنمو وړی زما د غرونو باد شو
له هیبت نه یې زمرو گیدرې راوړې.

د غنمو وړی وینه د غیرت شوه
په ککرو کې یې اور د ایمان پو کړ
د غنمو وړی زما دپلار شمله شوه
ټیټېدل یې لکه ستوری چېرته نه زده.

د غنمو وړی اور شو پرنامردو
هره لوېسته یې تنور کړه پر بگوو

د لمر بن يې له لويديزې سيلۍ خپل کړ

د شمال د باد ترخه ژبه يې پرې کړه

د غنمو وړی ټول هېواد هېواد شو

د غنمو وړی ټول ولس ولس دی

د غنمو وړی زما د وطن هسک شو

چې تر غاړې يې د بلا لاسونه لنډ دي.

د غنمو وړی زما د پگړۍ څانگه

د غنمو وړی زما د غرونو ژبه

د غنمو وړی زما د ماضي درمند

د غنمو وړی زما د سبا توره.

۳/۱۱/۱۳۷۰

کابل

کښت

د زلفو شپې دې راوړې خونسکورې درنه نه شي
ته گوره هغه کړې وعدې نورې درنه نه شي
بلد نه يم په غېږ کې د سپېڅلې گناه چپرې
دا شونډې وچې روږدې دي سمسورې درنه نه شي
ما ځښلې کله نه دي ساقي تور شراب په جام کې
ستاسترگې تکې سرې ښې دي چې تورې درنه نه شي
کمځې دې راته دارکړه چې منصورشمه ژوندی شم
وېرېرم له هغې نه چې منگورې درنه نه شي
له ورېځو نه خیر نه شته کښت مو هم له سینده لېرې
سپرلیه! څو غوټې دي چې کمزورې درنه نه شي.

۱۴/۱/۱۳۷۱

کابل

عبدالباري جهاني ته (۲)

د هغه د شعر په ځواب کې:

مادرتنه نه وې چې ياغي شو اولس؟

مادرتنه نه وې چې ژرېري وطن؟

مادرتہ نہ وې چې نړېړي غرونه؟

مادرتہ نہ وې چې وړانېړي وطن؟

☒☒☒

مادرتہ نہ وې چې د کارغيو سپوری

تاج د شيطان شو لوتوي پرېستې؟

مادرتہ نہ وې چې د حورو حسن

پر ډمو پلوري، خرڅوي پرېستې؟

☒☒☒

مادرتہ نہ وې چې دنن سندرہ

غريبه اوبنکه شوه په اور وسوه؟

مادرتہ نہ وې چې ډيوه د سبا

ماته هنداره شوه په کور وسوه؟

☒☒☒

مادرتہ نہ وې چې هادرني لويې

د اور او وينو پر گودر زانگي؟

مادرتہ نہ وې چې هاسپېڅلې تسبې

د څو لوليو پر ټبر زانگي؟

☒☒☒

مايو زخمي تن د وطن ژړلو
اوس له وطن نه وطنونه جوړ شول
ما يې لا يو درد دواکړی نه و
اوس يې له هر ټپه ټپونه جوړ شول

تا ويل مه ژاړه جوړېږي وطن
زه ویم چې نه يې ناخبر ښه يې
تا ويل اور دی بيا گلان دي پسې
زه ویم له دې اوره بهر ښه يې.

۱۵/۱/۱۳۷۱

کابل

وينې پر کاله

اوبښکې د شېبو که د کلو وې په سر واوښتې
لپه وې اوبه، که په نېزو وې په سر واوښتې
ټول عمر باران و، يوه شپه مو رڼه ونه لیده
پوه نه شووډژمي که سپرلو وې په سر واوښتې
نه به وايي ژبه دغه گونگ زرگی شاهدی خو

لښتې د کمڅوکه توپانو وې په سر واوښتې
خیرکه مو سر لار دپښو پل مو ژوندی پاتې دی
څوورځې کانې په قافلو وې په سر واوښتې
ستړې نه شوې غاړې زمور اوداپڅې چرې ددوی
وینې پر کاله د پښتنو وې پر سر واوښتې.

۱۸/۱/۱۳۷۱

کابل

بیدیا

سپېره بیدیا ده په کې پل د بنیادم نه شته
یو څو پېریان دي له پردیو غرو راغلي
بربنډپړي، ناڅي، ناڅي
چې تیاره شي بیا سینې پر خپلو میندو سړوي
پر خواږه خوب پرېوزي.

د زهرو ونه ده ولاړه
پر بیزو ادې یې سیوری کړی
بیزو د زهرو پرگي خوري هره گړۍ ورځنې حمل اخلي
د ورځې دېرش، څلوېښت بچیان زېږوي

دورځې دېرش، څلوېښت ځوانان شي
بيا قتلېږي
خو بيزو ادې پرگي خوري
او ليگا ده هره ورځ نوي بچيان زېږوي.
پېريان گډېږي
د بيزو ادې په وير او پر خواريو خاندي
چې شپه تياره شي
بيا سينې پر خپلو ميندو سږوي
پر خواږه خوب پرېوزي
سپېره بيديا ده په کې پل دبنيا دم نه شته.

۱۹/۱/۱۳۷۱

کابل

گيله

زه دې د کومې نېې ځوانۍ په خاطر؟
ستاد نيمگرې مينې
د سمسورتيا په هيله
پيالې په سر اړوم؛
او زه دې کومو مهربانو سترگو
ته شين غزل وليکم؟

پيالو ته شونډې

د غزل زلفو ته لاس نه ورځي

کله چې زړه کې مې يې.

۲۲/۱/۱۳۷۱

کابل

شیخ

شیخ بې نغمې گډېږي

شیخ د جومات کړکۍ تر لې د واټونو دېوالو ته ناڅي

شیخ د خپل عشق د باکرې مور

له ټپونو نه شراب څښلي دي.

☒☒☒

شیخ لکه سپینه پاغونده

بادونه یوسي،

بېرته راشي

او خپل مست سیوري ته ښه وځاندي

شیخ د کوکنارو گلان وټومبي په تورو څڼو

شیخ توره شپه شي

په غلا غلا د زلیخا دمخ پورني پسې لاس غځوي.

شيخ بې نغمې گډېږي
شيخ د خپل عشق د باکرې مور
له تيونو شراب څښلي دي
شيخ تورو څڼو کې تومبلي
د کوکنارو گلان.

۹/۳/۱۳۷۱

کابل

گرې

گرې پېړۍ ده چې د نیمې شپې له ټکې څنې نه خوځېږي
ستوري سوځېږي،
شمعې مري،
د ترېمیولپونۍ د زنداني شېبو د ژوندخړې آينې ته ناڅي
کانه په لارکې د مېړيود راتلو شېبو ته غوړ ايني دی.

د دوو وروستيو د کمڅو پر سر سپوږمۍ بندي ده
او مساپرې پښې د غورگو دکاله پر لوري لاره باسي
متې زخمي دي،

بې نوکانوگوتې څپوکې د شپې پاتې دي
رونددگلونودرنگونو تماشي ته ناست دی.

گری زموږ د ژوند سپېڅلی او محکوم کلام دی

گری، پېړۍ ده چې کږه ملا سمولی نه شي

گری غریبه

د پېړیو د سکون پېټی په سر گرځوي.

کانه په لار کې د مېړیو د راتلو شېبو ته غوږ ایښی دی.

رونډ د گلونو درنگونو تماشي ته ناست دی

۱۴/۳/۱۳۷۱

کابل

پوښتنه

دومره قدری یادشي چې یوڅه خو دې په تله ووې

پوه نه شوم قسم دی چې تا څه ووې ما څه ووې

ټوله شپه رښتیا دې پټ د زړه کور کې ساتلی وم؟

یو غلچکی خوب و په کاله مې تېرېده ووې

ستا دنظر تندر ته مې ټول خوبونه درمند شول

چاراته له ورېځو نه خبر د بارانه ووې؟

وینس وم که ویده وم خدای زده ډېرې مودې تېرې شوې

مینه دې له زړه وه او که هسې دې په خوله ووې؟

کړې مې وعده وه چې دې بیا په کلي نه درځم

هېره وه له مانه خو رېښو دگرېوانه ووې
وېوښته رښتيا ترې كوم مغل دې چم کې شته که نه؟
خومره سپکې سپورې مېلمانته ته پښتانه ووې؟.

۱۴/۵/۱۳۷۱

کابل

دا کلی، دا وطن

کلونه تېر شول، خواني مري
او درنگونو پسرلي
زموږ پر سوي اوغريب مالت
گذر ونه کړ.
ورمو د ستري شپون
دخنيو په ځنگلونو کې نڅا ونه کړه
دتورو دښتو دکېرديو د وريو ژبې
بياوچې شوې.

بيامو دکلي د چنارو
پر نيم سويو تنو اور بل شو
د شنو غنمود ورېښمين فصل کمخيو ته يې

رنگ بیا د لوگیو ورکړ
بیایې د ستورو سره ټوکرۍ
د تورو ورپخو
د شیطان مریې ته وینبله.

کلی، وطن
بیا د خپلیو دمېخونو جنګ کې ساه وباسي
کلی، وطن مو
د خو تورو تجمل ته
بیا له سره قربانېږي
هر قاتل یې
د زخمې ځان له هډوکو ځنې
لاستی د ((بېرغ)) اخلي.

زموږ سرونه،
زموږ وینې
د شنو چرسو اود بنگو هغه شنې دانې دي
چې دودوي یې ((باباقو)) ملنگ
دغم اود سترپاشېبه کې.

۲۵/۳/۱۳۷۱

کابل

جنازې

ورېڅو د ستورو جنازې ښځې کړې

بيا پر دې غرو

د رڼو ستورو د نارنجو گلان نه ورېږي

رانه د سترو مساپرو پښو پل ورک شو.

هره شېبه مې ځوانې مېرې تندورنه وژني

هره شېبه دځوانو مېرو جنازې ښخوم

خدای زده

دې لار کې چېرته روغه څېړی شته او که نه؟

چې راته غېږ پرانيزي

څادر مې باد وړی دی!

۲۶/۴/۱۳۷۱

کابل

کلی- دېره

ماته دکلي مازيگر يو ځلې بيا وخنډل

دمرورو وړمو پېغلو مې د شونډو جل وهلې پانې بيا ښکل کړې

کلی مې بیا لکه د وینې د زړگي پر فصل وبهېده.

د پلار هوجره لکه کنډکپر پرته ده

نور ترې د سترو بزگرانو دچلم دودونه نه راخپري

نورې انگرکې دښاغلومساپرو د خپليو د گل مېخونښې هم نه شته

له ماتې ملا يې نرېدلي د سنځلو نازولې څنې

اوپلار يوازې دکابل په هديرو کې مساپر پروت دی.

بیا مې دکلي د اذان اواز له خوبه وينس کړم

اذان پر کلي باندي خور دی خو په غږ کې يې هماسې

د سپين ږيري ((بلال)) سوز نه شته (۱)

ټول د پکول شاته لمونځونه کوو

اود جومات محراب له مانه د((بلال))سپينه پگړۍ غواړي.

کلی هماسې له دېرو ډک دی

دکلي لارې د زلميو تردرنودرنو گامونولاندي ساه اخلي

خو گودرونه ښکاري دي

د کلي پېغلې انگرېونوکې د نيا زړې څرخې تاووي

او زه لگيا يم دپلار زړه دېره چلوم.

۱۸/۶/۱۳۷۱

۱- د شاعر منظور مشر تره مشهور ديني عالم مولوي عبدالحی دی.

گلونه

کرلي مې جانان دي په اورونوکې گلونه
زه هسې لټومه په گلونوکې گلونه
زاهده رانه کېږي چې ماښام کې قضاگانې
لیدلي مې د زلفو ماښامونوکې گلونه
وږمې وې نابلدې د کمڅیو له غرونو راغلې
زرغون مې شول دکلي په خوړونوکې گلونه
هر گوټ سره گلاب شي تکې سرې دپیالو مورگې
جامونه په گلونو کې، جامونوکې گلونه
په شونډو کې موسکا خو یوه وکوه جانانه!
سپرلی شه غوره مې په زخمونوکې گلونه.

۲۵/۷/۱۳۷۱

کابل

د ((آدم)) وصیت

زه ((آدم)) یم، زه ((آدم)) یم
له جنته شړل شوی
پر دې ځمکې بادشاه شوی
ورور دې ورور پرکاني وويشت
نازولی زوی مې مړ شو.

☒☒☒

زويه! زركاله پوره شول

يو خو ورځې دې مېلمه يم

خو خبرې درته كړمه

نن به يم سبا به ځمه.

دغه سپين مزى در واخله

دپستو پستو ورېښمو

پكى حك مخ د نبيانو

د جمله ووبادشاهانو

پرېښتو وو دى اودلى

له جنته دى راغلى.

خو وېښته زما د ږيرې

اوهمدا جنتي مزى

په يوه تابوت خوندي كړه

ورته جوړ قفل او كلي كړه

خوچې ته او دنيا ده

پر دښمن غلبه ستا ده.

دا گوتى مې هم درواخله

ورته وبه ښې لارې

دا ((ميمون)) اس مې هم ستا دی

ورسره برېښنده توره

هر بری د ستا بری دی

هر زورگیر دستا مریی دی.

زما نښې دستا نښې

زما لکړه ستا لکړه

زما لاره د ستا لاره

زما چاره دستا چاره

خو وروستی خبره واوړه

وینه توی زما د زوی کړه

دمظلوم زوی په بدل کې

زویه څه ته هم قاتل شه!

د ((آدم)) د غاړې گل شه!

۶/۹/۱۳۷۱

کابل

د احمق په لټون

اورېدلې مې کیسه ده خدای زده کله

له ملانه، له عامي نه که له بله

یو سپین ږیری چې یې وخت دځنکدن و

په هوښيارو کې هوښيار او عزتمن و
خپل زامن يې کرل پر ځان باندې چاپېره
وې خبره درته کړم چې نه شي هېره
څه يې چې شته نيم يې په ما پسې خيرات کړئ
څه وېش، څه يې پخه او څه يې سقات کړئ
نيم يې ورکړئ دکوم ځای نامي دله ته
کوم احمق، نادان، رذيل، حرامزاده ته
چې په نوم د حماقت تر څوک بر نه وي
دغه نيمه برخه ټوله دې دده وي
سړی مړ شو دخيرات کتوې بار شوې
گېډې ډکې شوې د دار او د نادار شوې
زامن ټول شول مصلحت يې سره وکړ
د احمق سړي لتون ته يې زړه ښه کړ
وې فرض کړی موبابا پر مور دا کار دی
پسې گرځو په دې ښار که په بل ښار دی
گوندي وي چې په دې کار کې کوم حکمت وي
د سپينبريو خو په نیکو مصلحت وي
زامن لارل نيمه برخه يې تر ملا کړه
په شپو شپو يې خپل زاړه کلي ته شا کړه
د احمقو يې څارله هره لاره
پسې تلل له يوه ښاره تر بل ښاره

لتوه هغوی احمق چې ښه شاخدار وي
احمقان خو گنې هر چېرته بسیار وي
خو شاخدار احمق هېچېرې پیدا نه شو
خو چې سر یې د پایتخت پر کوڅو وشو
دوی له ورځو یوه ورځ لیدل په ښار کې
چې راجورې دي مېلې په هر بازار کې
هرې خوا نه راټول شوي ښه ځوانان دي
څوک یې پېغلې، څوک زاړه، څوک هلکان دي
دچا شونډو کې موسکاوې دي غوړېرې
څوک تندي پر زنگنو وهي ژرېرې
یو خوا ساز دی، پایکوبي ده او خدا ده
بله خوا چغې دي نارې دي او ژړا ده
چا کره شمله پر سر ایښي خوښي کړي
چاله برېتو نه تار ایستی زبوني کړي
ورونه گرځي په مېلو کې هورې دورې
دوی لیدل هغه کانې چې نه وې چېرې
دوی لیدل چې د مېلې په هغې خوا کې
تخت ځلېرې د رنگونو په رڼا کې
په کې ناست یو عزتمن سپی دی گوره
چې ورېرې پرې گلان له هره لوره

طلایي تاج يې پر سره لکه دلمر دی
تیارسی ورته سردار دی که لښکر دی
جوړ ټولگی ورته ولاړ دی د ساقیانو
ښکلی پېغلې او په کې دي دزلفانو
دمېلې پرې بله خوا بله کیسه ده
دوی لیدل چې هلته بله هنگامه ده
دوی لیدلو یوسړی چې عزتمند دی
له یوې پښې له ونې نه ځوړند دی
څوک یې سر وهي په سر څوک په سوکانو
نه زړه سوی د جنکو نه د ځوانانو
له ماشوم نه هم خیرات د خپل سر غواړي
خو وهي په کې هر څوک د لاس سوباري
د سپین ږيري زامن ډېر ورته حیران شول
بیا په لټه د دلیل اود برهان شول
له یو چا ځنې یې وکړل تپوسونه
چې رانښه د خدای پار دی دلیلونه

د یوه مو ولې دومره هرکلی کړ؟
او له بل ځنې مو جوړ د کوڅی سپی کړ؟
وی هغه چې اوس د تخت پر سر مستي کړي
پس له دې نه به پرموږه پاچاهي کړي

او دا بل چې تالیده سر په ژړا و
يو ساعت مخکې زموږ پر سر پاچا و
موږ دنوي هرکلی کړو څه چې غواړي
بيا چې زوږ شو نو وهو په کې سوباري
د بابا زامنو ووې چې مو وموند
ها احمق چې موپه ټول جهان که نه موند
د شاهي په باغ کې ناست نه گوري مني
ښه پوهېږي د سبا سوباري ويني
نيمه برخه دبابا يې رابهر کړه
بيا يې ټوله د بادشاه په لاس کې ورکړه.

۷/۱۰/۱۳۷۱

کابل

بادشاه او معشوقه

تېره هېره زمانه کې يو بادشاه و
نازولی په هر ملک ددې دنيا و
خدای ورکړې دبدبه دتاج اوتخت وه
په هر ځای ورته گونډه اوښه دبخت وه
خزاني يې وې د شتو وتې له شماره

هر خزان يې ښايسته و له بهاره
نه کمې و د لښکرو نه د زرو
نه کمبود په کې د مينځو او نوکرو
شمار يې نه و په حرم کې د بيبيانو
نه د ښکلو معشوقو نه د ساقيانو
هر محل يې د دنيا پر سر جنت و
رب ورکړې له ازله دا عزت و
د بادشاه په دلبرانو کې يوه وه
چې په ټولو کې ښايسته لکه ډيوه وه

لکه حوره هسې ښکلې نازولې
ته به وايې له جنته وه راغلې
چا ليدلې داسې حسن چېرې نه و
ډېر شاهان يې په ليدو پسې رانده وو
د بادشاه ټوله هستي ددې هستي وه
د شپې ورځې پايکوبي وه بدمستي وه
دغه نورې معشوقې، نورې بيبيانې
ورته ټولې د پښو خاورې وې خوارانې
يو وپښته ددې او دا ټوله دنيا
بدلوه کله دداسې عشق بادشا
يوه ورځ يې په شپبو د بدمستي کې

د خوندونو او رنگونو په خولی کی
سرې د ناز شونډې راپرانېستې ادا ته
څو خبرې وې چې ویې کړې بادشاه ته
وې پلانی حاکم دې ډېر درته خاین دی
ته پوهېږې نه خو ما ته مبین دی

چې خېمه د مستی ټوله شوه سهارشو
دمظلوم حاکم تیارې خونې ته لار شو
پس له څو ورځو پوښتنو احوالونو
پس له ډېرو تحقیقونو، تپوسونو
شوه معلومه چې تقصیر د حاکم نه دی
تش تومت د معشوقې د ترخه زړه دی
پس له هغې بادشاه ډېر ورنه خفه شو
سلطان لارو درباریانو ته جرگه شو
وې که څه هم ډېر پر دې ښکلې مین یم
خو والله چې پر هغې پېښې غمجن یم
زه وېرېرمه که بیا هم داسې وشي
خدای خبر چې ددې ملک چارې به څه شي
درباریانو ورته وویل سلطانه
نورېې مه مننه خبره عالیشانه

بادشاه ووې ناممکنه ده ملگرو
چې ځان منع کړم دهغې له خبرو

☒☒☒

یوه شپه بادشاه دربار نه رابهر شو
معشوقې سره ملگری په چکر شو
پر بېړۍ سواره روان وو په دریاب کې
معشوقه یې کړه گوزاره په تالاب کې
معشوقه لاره خو اور یې د عشق بل کړ
لگېدلی د بادشاه پر تش گوگل کړ
بیا بادشاه شپې پر اوبنکو لنډولې
اوبنکې څه چې یې سرې وینې بهولې
بادشاه هسې خواروزار او تورکمندشو
چې گوزار د عشق او مینې له سمند شو
درباریانو ورته ووې ای امیره!
ای زموږ د سرو سیوریه ای زهیره!
اوس چې مړې ورپسې ولې دې غرقاب کړه
خپله مینه دې لاهو په دې دریاب کړه
بادشاه ووې ورته ای عالیجنابه
زه خراب ښه یم نه ملک خانه خرابه.

۲۹/۱۰/۱۳۷۱

کابل

پر قبر مې

ما مې دا خپل قبر په سترگو وليد

قبر،

زما د سفر نوې بېرې

د وچې ځمکې سمندرکې غړوي د مساپرو مساپرې شپېلۍ

او قبر کنبونکي

ستري ستري رانه پنبو ځنې څپلۍ وباسي.

بربنډې پنبې، سپينې جامې پر غاړه

زه مې دخپلې جنازې پر سر ولاړ يم

د ملا غږ ته مې غوږ نيولی

چې بلوي مې پرگناه د ثوابونو څراغ

زه ورته سرې سترگې ژړېږم

وايم درواغ دي

ملا مه يې وايه!

له کور او کلي نه مې ساندې خېرې

ادې د زوی چيغې وهي

بچيان دادا بېرته له خدايه غواړي

د چاپه خوله کې چېرته نه شته چې شاعر مړ دی

او دلته زما په جنازه کې

یو شاعر

خپلې مېرمنې سره ناڅي او سندرې بولي.

۵/۱۱/۱۳۷۱

کابل

بزگر

څنگه سرې رلی په سر واخیستم؟

زما دلاس د خولو فصل نه یوشین بوتی راپاتې نه دی

چېرته یو ژېړ وړی هم نه شته چې یې پاس پر پټکي کېدم

له گودر ځنې په برېتو کې موسکی تېرشم

په مخه لار شم، شاته وگورم

پر ښکلي اشنا بیا د یوې بلې وعدې زېری وکړم

رلیو څه ونه کړل؟

بزگر لگیا دی تر خپلې

لور سره خبرې کوي

بزگر ژېړې

او وریو ورته غوړ نیولی.

۶/۱/۱۳۷۲

لغمان

بنگر يواله

بنگر يواله تورى بيا پر كلي راغله

بنگر يواله شرنگ پر ولو،

دښايسته رنگونو څانگه

بنگر يواله زموږ دكلي

دزلميو د ((طالعو)) د نازكې غوټې وږم

بنگر يواله زموږ دكلي

د پېغلوټو د اختر د شېبو زېږى.

بنگر يواله تورى راغله

رنگه بنگه ساه نيولې

په پستو پستو زگېروو يې

دهر كاني تپوس وکړ

خو زموږ د كلي لارو

د پرديسې بنگر يوالې

تش د خولې سلام وانه خيست

وې يې: هو! رښتيا زړه شوم

دغو سترگو رب وهلو

خدایزده چپرته

بیا پرکومو نابلدو کوڅو سر کرم؟

☒☒☒

بنگر یواله توری تم شوه

حک حیرانه پنبهمانه

بنگر یوالې په لستونې

دبنيو دوپرې جارو کرې

هر دېوال یې ددې کلي

له خواږه نظره تېر کر

وې یې: نه، کلی همدا دی

دا کوڅې هغه کوڅې دي

خو حیرانه یم چې څنگه

نن مې پل په کې پردی شو؟

☒☒☒

بنگر یواله ږنگېدله، بوگنېدله

چې له لرې زموږ دکلي

پخوانۍ ښارو ښکاره شوه

یو اشنا سلام یې وکر

اودانه یې دانگورو

د بودی په خوله کې ورکړه
وې یې: څه نو بنگړیوالې
څه ورځه پر مخ دې ښه شه
اوس نو هغه کلی نه دی
او د ښکلو مړوندونه
ډېر کلونه شول چې پرې دي.

۱۱/۱/۱۳۷۲

غچ

...خویو تریخ د زهرو جام دی
نه څه سره لري نه سپینه
نه یې رنگ شته
نه یې خوند شته
نه یې پاتې شته نه مړینه.

☒☒☒

عجیبه ډالی یې راوړه
پرښتو، د جنت حورو
شپېلوي راته هډوکي
قتلوي سر توره مینه

سین د زوو دی ترې څاڅي

وریتوي د زړونو وینې

☒☒☒

اوس پوهېږئ؟ څه یې وکړل؟

ها لوېگرو د باغونو؟

یوه ونښوده په گوته

بل یې دل کره پر غاښونو.

☒☒☒

اوس یې غچ له موربه اخلي

ږدي مو ژرندي پر سرونو

ورشه غوڅه دې کره ونه

راشه وادې خله غنمينه

نه یې رنگ شته

نه یې خوندشته

نه یې پاتې شته نه مړينه

قتلوي سرتوره مينه

وریتوي د زړونو مينه

...خويوتريخ د زهرو جام دی

نه څه سره لري نه سپينه(!)

۱۲/۲/۱۳۷۲

لغمان

ښاپېری

دغره په لوړه څوکه گورئ
چې د ستورو د هیلو تر ښکولو لاندې
زما دمینې ښاپېری ناسته ده
چینې وهي
تندې اخیستې پرې باران نه ووري
په تور وړبل یې
د چندنو پاڼو اور واخیست
غزل وسوځېد.

څومره درنه او پښتنه ده اوښکه
اوښکه دزړه له نازولې کوره راغله
زما په لپو کې راپرېوته
او زه لگیا يم لوړې څوکې ته
په لپو کې اوبه خپرېوم
څوکې ته ورسم نږدې شم
بيا د ځمکې تل ته ولوېرم
اوبه اوبه شم
ښاپېری تنده وژني

او زه اوبو وړی يم!

۱۶/۲/۱۳۷۲

سیلانی بلبلی

سیلانی بلبلی لارې

نور دباغ د خوب په سین کې

د بلبلو سرود نه شته

د شنو چیغو تصویر ت دى

نور دباغ د سرو گلونو

د بلبلو د سرو شونډو

نازولې مینه مړه ده

نور دپانو پر کمڅیو

سهارونه د سپرلیو

چپرته پرڅې پرڅې نه شول

((سر له سره پالنگه هسک کره فتح خانه

لویه خدایه، سیلانی بلبلی والوتې له باغه)).

سیلانی بلبلی لارې

نور پر اس د ننگیالیو

د پگریو د شملو

د لوړو لوړو

اسماني غرو پته نه شته

نور د برپتو پر سرونو

هغه تاوه

د پښتون

اسرافيلي شپېلۍ كنه ده

نور هغه ډگر مات شوی

او پرغاړه د پرديو

هغه مستې

سپينې تورې لښتې نه شوې

((رايبا)) بله ناره وكره:

((سره له سره پالنگه هسك كړه فتح خانه

رايباگلي پونده ورته كړه سپره شوه.))

۳۱/۳/۱۳۷۳

كابل

روږده

زړه شړلی يم له كوره اور مې بل دی په كاله كې

لږ مې پردېږده چې ويده شم ستاد زلفو په ځنگله كې

سترگې ستا سترگو كې لامبي ملامت راباندې مه كړه

تنده كله ماته شوې د كبانو په وياله كې؟

ما د مات زړه له هر شرنګه د شنوچيغومالت جوړ كړ

نه دي نوم وځي له زړه نه، نه مې شپه کوي په خوله کې
دسينې پر باغ دې تلم ستادسينې قراول تم کړم
اوس نوپرې چې مې زندی کړي ستا دغاړې امپله کې
چې په پټه دې خوله را کړه تا په خپلو لاسو غل کړم
نن سترى وې سبا درمند روږده داسې کوي غله کې

۳/۴/۱۳۷۲

کابل

تنده

د فردوس د عيش کوربه دی

غرقوي دنيا دترکو

خو لا تشې مړی غواړي

د سوالگر ساړه نغري نه.

☒☒☒

د سوما جامونه لاس کې

زمور دوينو لامبوزن شول

نه سرپري، نه ماتپري

دمرو شومانو تنده.

۲۱/۴/۱۳۷۲

کابل

زما د دوه ويشت کلن خُوان وراړه شفيق الله متين شهادت

ويرنه

خلکو گورئ چې پر کور مې د غم اور لکه غر پرېوت
د فلک خونړی لاس مې لکه تبر پر سر پرېوت
هر يو کانی مو قاتل شو راته بېل بېل پر در پرېوت
د سرو وینو په کاله کې بيا د وینو گودر پرېوت
خه درانه چنار ته ناست هم دمرگي پر خنجر پرېوت
يو روڼ لمر مې دکاله و، سهر وخوت سهر پرېوت
مرگه څومره گناهکار يې وړانوې د عزت کلي
له بې پتو ځنې تښتې ړنگوې د عفت کلي

خدایه څنگه به شم صبر څنگه اور مړ کړم په زړه کې
زېږېدلی يم لویېږم دا دوير په زنگانه کې
چېرته اور چېرته توپان وي راته سم ووري کاله کي
غم زما دکور کوربه دی، مرگ مې ناست په دالانه کې
نه په غېږ کې د نیا لوی شوم نه په غېږه د نيکه کې
پرون پرې دپلارمری شوه نن ساه قتله په وراړه کې
خه د غم په ورځ پيدا يم خه دغم په ورځ به مرمه

لویه خدایه لویه خدایه! دا څه یمه دا څه یمه.

ټول کهول مې جارجارو وای خو((شفیق)) راته په کور وای
دا زلمی ستوری د کور مې د نیکه پر درگاه خور وای
تل دقام د پگری گل وای د تېر د پت انځور وای
غم یې تل زماپرسر وای دا دژوند پر نیلي سور وای
دده درد وای زما مرگ وای دده کور وای زما گور وای
زماخونه وای خرابه خو ودان نغری د ورور وای
تولعنت زماپه غم شه زه یې زورکرم دی زور نه شو
کال په کال رانه کښت رېبي خو وړ سترگی دی مور نه شو

لایې سیوري ته ناست نه وم ځوانیمرگ شو بهار وسو
سم چې گل جوړشوشلمې ته، شمله وسوه گلزار وسو
چې راخوت د سهار ستوری، ستوری وسوسهار وسو
هغه ښه ځواني وسوه هغه دنگ دنگ سپېدار وسو
څارېدې چې ورنه ښکلې ها دښکلیو سردار وسو
گلالی لالی مې وسو، وطن وسوڅپد ښار وسو
پر هر سرباندې اوربل دی سر دې پورته کره ((شفیقه))
پر مزار باندې دې سوځي له (یمینه) تر ((عقیقه)).

وروره ته خو د گور نه وې ستاخواني دگل خواني وه
ستانبايست د گل بنايست و، ستائاني دگل ثاني وه
ستا د خولې د تکبيرچيغه ددې کلي وداني وه
ته دسرو ياقوتو کان وې خو وطن کې ارزاني وه
ورور د ورور په لاسو وژني دلته دا مسلماني وه
دلته داسې ناداني وه، دلته داسې ناداني وه
مگرته يوازې نه يې دلته دنگ غرونه قتلېږي
دلته سيند پرچرو وژني دلته ټول وطن نرېږي.

۲۲/۴/۱۳۷۲

کابل

داسې لور داسې لرونه

ورېځې بيا لامبي پر اور ووري پر گلو
دا زلمی سپرلی خو نه دی د سوځلو
له اسمانه د سکروټو غر راپرېوت
سوځوي مې ښکلی کلی د سنځلو
بيا د گلو د حيا پرناموس جنگ دی

ځانگې سترې شوې د ځان پر قتلولو
دباغ سپين مړوند رېبلی دی اغزیو
پرې یې نه ښود چېرته جوړ گربوان د گلو
د سیندونو مست اوښان وسول له تندې
د هیلو پېغلې بیا لارې له کلو
د سپوږمۍ پر وړبل مری غونچې دستورو
لمردځان جنازه وړي پر خپلو ولو
موج دوینوگلان و کول سپرلی شو
څه حاجت شته؟ د گلاب اود سنبلو
بیا لنده نه شوه ډوډۍ د ((عیسی)) جام کې
پاتې نه شول هغه سره شراب د څښلو
د پیالو پر شرنگار یو ویده وینس نه شو
نه ساقی شته نه کنډول د کرنګولو
یوې شمعې د شپو دېو پرتندي ونه ویشته
یو پتنگ نه شته لمبو کې دلامبلو
دا ویدې سترگې دېن پرې رنې نه شوې
چیغې پرېوتې رانجو کې دبلبلو
فلک اور پسې اخیستی سترې نه شو
ددې مستو چټو ستورو په رېبلو
نازولې غوتۍ نه شوې په کې بلې
تور لوگي دي چې ټیکري شول د وړبلو

دما تم ډمو بنگرې دښکولومات کرل
غوڅوي ورنه نکريزې له منگولو
په پرهر زړه مې لاس مه وهه جانانه
دا خوسا لوپته نه ده د گنډلو
زرغون شوی چم په چم برسات د اوبښکو
قتل شوي موسمونه د خندلو
دا چمن چمن وطن دار ته بس نه شو
نه يو شين ډډ دچنار شته نه د ولو

مني بيا ورته له سره سيخان سره کرل
دا لاله دي له ازله د داغلو
ددې خوارو پر قسمت به باران نه وي
چې لمبې ووري په کور د جل وهلو
يو پرې شوی رگ مو ښخ لکه تاک نه شو
يو سر نه شته په دې ښار کې د ښندلو
نه د عقل پر اس سور نه ليوني شته
نه شته ژبه د زنجير نه دويلو
څه ايرې د بې قدرۍ ورباندې شنې شوې
دا درنې شناختې خو نه دي دکتلو
ددې کلي ښاريان مړه له سره وژني
غشي ولي بيا پر زرونو د بسملو

نه يومت د تيارو جنگ ته چيرته پاتې
نه يولاس د خپل گرېوان د خپرولو
د لمبو ترخېمو يو ((ابراهيم)) نه شته
پيدا نه شو يو ((منصور)) د دارختلو
بيالوېدلی دی ((رستم)) د ((شغاد)) څاه کې
لاره نه شته دې گړنگ نه دوتلو
نه يې گرد په تورو دښتو کې د اس شته
نه نارې د شهسوارو د دانگلو

بيايوشين زمري دې غرونوکې لوی نه شو
يوه تشه جنډه نه شته پر مورچلو
د شنو چيغو له کاروان سره سفر دی
ژبه نښتې په تالو کې د غزلو
سرله توروخاوروپورته کره ((خوشاله))!
لا خو غچ د ((هجري)) پاتې پر ((مغلو)).

۹/۵/۱۳۷۲

کابل

نه جام، نه خادر

خو تور سرې

خو سپين سرې

((يو خو اوښې))

((خو پسونه))

خه غريب سترې كاروان دى؟

باد راوړې پانې رپردي.

☒☒☒

((قاف)) لمبو پرسر اخیستی

ښاپېرۍ شوې مساپرې

خدای خبر دى چې به دمه

بيا پرکومو غرونو کېردي؟

☒☒☒

څنگه رنگې ميکدې دي

څنگه ښکلې شونډې سوخي

جانې بيا به دې ساقي شم

((که مې غم د ډوډۍ پرېردي.))

☒☒☒

نه ترانگې د کېردي شته

نه خپلۍ، نه خادرونه

لوټوي دجام ناموس مې
پر شهيدې پگړۍ پښې ږدي.

☒☒☒

څو تور سرې
څو سپين سرې
((يو څو اوښې))
((څو پسونه))
څه غريب سترې کاروان دی؟
باد راوړې پانې رږږدي.

۹/۷/۱۳۷۲

کابل

سيوری (۲)

ماخوټول عمر له کوچيو سره مينه کړې
کوچي لوگي،
کوچي بادونه،
کوچي پېغلې
او کوچي کېږدي
ماخوټول عمر له کوچيو سره مينه کړې

- کله چې باد

زما دکور پر رږېدلو او خټینو بامو

د خپل ناپایه منزلونو سفرونه وهي

زه ترې مدام

د خپل ورک شوي سيوري

د ټوخي غږ اورم.

- کله چې

ما د شوگیرو د تورو غرونو ترشا

د خوب کوچی

زما دسترگو په رڼې کېږدی راپېښه وکړي

زه دکوچيو د کاروان

د هغه مست

خو ددې ستري اوبن

دغاړې له زنگونو ځنې

د خپل ورک شوي سيوري

ستری غزل اورم.

- کله چې

د کوچی پېغلې د رنگین وربل ماښام

اودکمځیود غځېدلو غرونو شپو ته گورم

زه ترې مدام

د خپل ورک شوي سيوري
د پهرجنو وینو
د شنو غوټیو شین سلام اورم.
-کله چې
تر سترپو سترپو منزلونو وروسته
د هغو دنگو غرو تر غاړو
د وړو وړو وړیو
د خندا تمخایونه گورم
زه مې خپل سیوری وینم
چې ورته لپو کې اوبه ورکوي
او له شنو سترگو یې سترپاوی مینځي
ما خوټول عمر له کوچیو سره مینه کړې.

ای د بی نینو
اوبې کوره شنو بادونو په څېر
زموږ د کوچیو
لالهاند کاروانه!
-ای ددې دنگو دنگو غرونو
او د لویو دښتو
په سپینو سپینو او سپېڅلو پیو
را لویه شوې کوچی!

-ای ددې غرونو د خپړيو

او چندرو دباغونو

پر لنډو لښتو ویده کوچیه!

_او ای د غرونو د شپونکیو

د شپیلیو په وزرونو کې

راتاوې کېردی!

سیوری مې بېرته راکړئ!

زه مې یوازې د غم غر

او د خنداوو جنازې

پر خپلو سترو

او بې کسو اوږو نه شم وړلای

سیوری مې بېرته راکړئ!

زه پر دې ارتې او پراخې نړۍ

ایکي یوازې

همدا سیوری لرم

سیوری مې بېرته راکړئ!

ما خو ټول عمر له کوچیو سره مینه کړې

کوچي لوگي،

کوچي بادونه،

کوچی پېغلې

او کوچی کپر دی
ما خو ټول عمر له کوچیو سره مینه کړې.

۲۶/۸/۱۳۸۲

لغمان

مېرمنې ته لیک:

کورمې

شپې شي، شپې ومري
او د ورځو اونښې بيا وزېږي، بياقتلې شي
خوزه ژوندی يمه د شپو، ورځو د قتل انتظار ته ناست يم
ويې څښم، ويې خورم،
گړی، گړی ویده پاتې شم، بيا پاڅېرم
پورته شم، بيا يې وڅښم، بيا يې وخورم، بيا ویده شم
شپې شي،
شپې ومري،
او د ورځو اونښې بيا وزېږي
بيا قتلې شي.

☒☒☒

زما د ځانگې يخ وهلي گلان لاپل
چې د ښکلي مشرق زلفو نه
په ځڼو کې د لمر ښکلي گلونه کېږدي
او زه يوازې د پنجرې په څنگ کې ناست يم
له خپل ځانه سره ((گاتې)) کوم
کله نانځکو ته لمنې اويم
کله انگر کې له خپل سيوري سره پاڅم په ((موسييو)) سر شم
خو د ((موسييو)) چم مې هم نه دی زده
کله د خدای له وېرې پاڅم
ستا لمن مخې ته واچوم پرې لمونځ وکوم
ستړی ستومان شم پر لمونځونو
خو لمانځه نه وروسته
خولې ته دعا نه راځي
خدای ته دعا هم پښتنې ژبې ته سوال ښکاري
او زه د سوال او د سوالگر له نامه کرکه لرم.

شپې شي،

شپې ومري،

او د ورځو اوښې بيا وزېږي

بيا قتلې شي.

زما د کور ښاپېری تللې د مالت د کوه قاف په سفر

نور مې د کور له دېوالونو نه
د عطرو گلان نه ورپري
هره شپبه
د سرو گلونو د غوټيو د عطرونو پر ځای
د ورور د چرسو او د شنو بنگو دودونه څښمه
څوک د ډوډۍ پر سر لگيا دی
نامينځلی لاس گولۍ تاووي
بل د يو بل د خولې مړۍ شماري
بل پخلنځی د شنو نسوارو په شنو لارو ډک کړ
نور ددې کور د عادتونو په بنينه کې خپل مخ نه شم لیدی
ښاپېری بېرته راشه!
گلونو راشئ!
زما تشه څانگه بيا ډکه کړئ!

۳/۱۰/۱۳۸۲

کابل

غزل (۱)

منم چې وطن وران شو مگر وران نه شو دا غر
اسمان يې په سر کېوت خو ستومان نه شو دا غر
حاجت څه د بېړۍ شته دا مې کلی دا مې کور
خبر دې چېرته نوحه په توپان نه شو دا غر
هر کانی يې رهبر دی هره پرځه يې قيام
بې تورې بې شملې نه شو حيران نه شو دا غر
ورېږي دې اورونه پرې دا غاړه دا يې سر
سوزېږي خوله هوډه پنبېمان نه شو دا غر
قربان يې شم له ضده چې يې هېڅ نه کړو بدل
هماسې چې افغان وبل افغان نه شو دا غر.

۳/۱۲/۱۳۸۲

لغمان

رحمان

وچې خاورې نه بهر شو
هومره لوی شو لکه غر
هغه ږوند سترگې پيدا کړې
هغه گونگ شو ژبور
په بې پوندو پښو گرځي

دا سپورمی ده که دا لمر
لویه خُمکه یې پیدا کړه
هسک په تله برابر
دا شنې ونې دي که ځانگې
ورته ټولو ایښی سر
هر څه پرمخې پراته دي یادوي نوم د رحمان
تاته چا وې چې درواغ دي نعمتونه د سبحان؟
څوک یې جوړ کړ له کودرې
څوک یې پاڅوه له اوره
څه خوږې، تروې اوبه دي
ځي بهېرې لور تر لوره
تکه شنه هره دانه ده
هره ونه یې سمسوره
لکه غرونه بېرې گانې
په دا شنه دریاب کې گوره
څوک پیدا کړي څوک فنا کړي
څوک تر کوره څوک تر گوره
یا خو وباسي له سینده مرغلرې او مرجان
تاته چا وې چې درواغ دي نعمتونه د سبحان؟
☒☒☒
وخت د تلې رانږدې دی

نه بقا شته نه مهلت شته
که پېری دی که انسان دی
نه یې زور نه یې همت شته
بې لوگیو سرې لمبې دي
نه آرام شته نه راحت شته
دا اسمان به چوي له وېرې
داسې غم داسې هیبت شته
له اسمان او ځمکې ووځه
که دې توان که دې طاقت شته
چې کرل دې اوس یې رېبه دا ده ورځ د امتحان
تاته چاوې چې درواغ دي نعمتونه د سبحان؟
دا شعر له سوره رحمان څخه په الهام ویل شوی دی.

۱۴/۱۲/۱۳۸۲

لغمان

سیند

پېرۍ یې تېرې شوې هونبیار نه شو
چا وې د کلي سیند مهار نه شو؟
زه به رسوا کړم بې ننگي د څپو
که جاله وان راته په قار نه شو.

٦/١/١٣٧٣

کابل - ماهیپر

کرونده

خُمکه هېڅکله د سینې د سر شین شوی نازولی زړی نه هېروي

زړی هم مور غواړي.

☒☒☒

باد ددې غره له تالا شوي کلي راغی

زموږ د ښکلي کروندي په سپينو تيو کې يې پي وچې کړې

زړي له لوږې مړه شول

او زه تنها پاتې شوم

د کروندي پر وچو تيو د ماشومو شهيدانو سرې جندي شني شوې

کرونده بوره شوله

کرونده زړه پر شا پرته ده

د اسمان د مور پر سپينو نازولو بچو نارې شيندي

کرونده باد نه دا د خيري لمن پور غواړي.

☒☒☒

کرونده ژاړي راته چيغې وهي:

زويه! فقيره او ناکامه شومه

سبا به سره اورونه مړه وي

او د کلي دغه سوږ تنور به ژاړي
او له لوړې به مري
لاړ شه! د بلې کروندې د سينې زړی شه او وغوړېږه
زه به دې هله مور شم
چې ها بزگره او نهږه پېغله راشي راته وځاندي
او ووايې چې ای مورې!
دادی نن بيا مړه شوم
وچه ډوډۍ مې بيا له لاړو سره تېره کړله.

تنور لگيا دی رانه اور غواړي.

۱۵/۲/۱۳۷۳

کابل

کچل

يو سپری نوم يې حسن د کونډې زوی و
د کچل په نوم مشهور پر کلي، کوی و
پيدا کړی رب تنبل او هم بېکار و
همېشه به دی د مور پر اوږو بار و
يوه ورځ يې ابی ويوسته له کوره
څه په چل، څه په تدبير او څه په زوره

کچل لاره له خپل ښار ځنې بهر شو
تر هغو چې پر یوې دښتې برابر شو
خوار او ستړی یوې ونې ته دمه شو
چې له لرې یو ټولی ورته ښکاره شو
یو هجوم و چې پرې راغی د مچانو
سره جگړه وه چې پرې جوړه شوه یارانو
کچل دم ساعت پر ټولو بریالی شو
له غروره هسې مست لکه زمري شو
بیا یې ولیکل پر غټو تورو باندي
چې ویده و د هغې ونې د لاندې:
((شل مې مړه، سل مې زخمي، سل مې ازاد کړل
دښمنان مې په یوه گوزار برباد کړل))
په دې وخت کې یو لښکر چې د سلطان و
پر همدې لاره په کوم مقصد روان و
دوی لیدل چې یو سپری دلته ویده دی
او ترپاسه یې یو لیک په رپېده دی
لیک یې ولوسته لښکر ورته حیران دی
وې یې دادی چې رښتینی قهرمان دی
لښکر و خوځېد په منډو خپل سلطان ته
وې یې راشه شاه! گوره پهلوان ته

سل ازاد، سل يې زخمي، سل يې وژلي
اتلان نه شته تر ده چې مور ليدلي
ددې شاه چې له بل شاه سره جگړه وه
د بري او ماتې وېره ور سره وه
په ليدو ددغه ځوان هومره خوشال شو
ته به وا چې د بري يې شين نهال شو
حسن راغی د دربار د غاړې گل شو
د عيشونو تود باران ورباندې تل شو
بله ورځ هغه د جنگ چغه خپره شوه
اول ټولو نه حسن باندې ناره شوه
د جگړې کالي يې واغوستل کچل ته
اوس يې بيبي د مېراني تود مورچل ته
وې يې زين کړه هغه اس چې دې خوښېږي
مېرني پر مېرني اسو سپرېږي

خو کچل چې لا د خره سپرلي يې نه زده
د جگړو پر مېرني اسو يې څه زده؟
کچل هغه اس راخلاص کړ له رسي نه
چې بېزار وله ازله زنده گي نه
هغه اس چې نه مردار و، نه ژوندی و
پرې سپور شوی د سلطان دا مېرني و

ټولو ووې په رښتيا چې قهرمان دى
پر همدې اس د جگړې پر لور روان دى
كچل ووې اوس مې وټړى په پري
چې چارپېر مې شي تر اس د بدن غړي
د كچل خو دا كارونه و له ډاره
چې گوزار يې نه كړي اس په سمه لاره
خو پادشاه وې چې دا كار دى د نرانو
نه وېرېرې په تش لاس له دښمنانو
كچل لاره د جگړې په لور وان شو
سر لښكرى گډ د رزم په ميدان شو
چې يې وليد د دښمن د لښكر سيورى
هلته جوړ شو له كچل ځنې كړبوړى
دى روان و چې تر مخې يې شوه ونه
هغه ونه چې له بېخه وه چينجنه
بيا له وېرې يې ترې غېره كړه چارپېره
ونه ووته له خاورو نه تر زېره
پر اس سپور، ونه په لاسو كې كچل
ښكارېده هغو دښمنو ته اجل
دښمنانو چې يې نوم و اورېدلى
خو پر سترگو يې هر گز نه و ليدلى
وې تړلى پر اس سپور پر موږ روان دى

ونه باسي په لاسونو دا څه ځوان دی
موره نه یو پر رښتیا د ده د زور
داسې برېښي لکه تندر، لکه اور
دښمنانو د جگړې له لوري شاګړه
فتحه داسې رب پر برخه د پادشاه کړه
پادشاه وویلې کچل ته پهلوانه
مبارک شه لور مې در کړه درته ځوانه
بیا کچل سره له ناوې راغی کور ته
شهزادګۍ یې کړه نوکره خپلې مور ته
اوس مېړه د مېړنیو حسن خان دی
هم باتور دی، هم اتل دی، هم ښه ځوان دی.

۱۹/۲/۱۳۷۳

کابل

عبدالله پویان ته!

یو رنگ- یو باد

زه د دردونو رسېدلی فصل

زه مې د ځوانو ارمانونو شهید

زه مې د پېغلو سهرونو قاتل
زه مې د ستړيو منزلونو شهيد.

زه له خپل ځانه ستړی شوی سیوری
زه له خپل ځانه ستړی شوی شاعر
زه هغه هېر، هغه نیمگړی غزل
هغه له سترگو غورځېدلی شاعر.

زه رالوېدلی د موسکا له غرونو
اور راکې مړ دی هسې سکور یمه زه
زړه کې هنداره د سبا قتله ده
لکه حباب هسې یو کور یمه زه.

زه ددې تورو شپو کېردی ته ناست یم
مانه د ورځو تاج محل هېر دی
زه د تیارو د ډمو رنگ وهلی
مانه د سرو شونډو غزل هېر دی.

زه د ابلیس ناوې په ښکار وړی یم
زه د بدرنگې گناه اور کې سوځم
زما یې خوله د شپې پر تیو ایښې

زه د کمبختو ستورو کور کې سوځم.

☒☒☒

زه ددې ورېځو سمندر کې لاهو

او ته ساحل راته د لمر نښې

زه د لوليو شپو په غېږ کې ستړی

ته راته غېږه د سهر نښې.

☒☒☒

ما د زرو بگوو چيغې وژني

رانه پېښې څه د بلبلو غواړې.

زه د بلا ژامو کې شپې تېروم

ته راته عزم د خندلو غواړې.

☒☒☒

زما يې چيغې په زنځير تړلي

لکه فرهاد راته تېشې راکوې

زما يې شونډې په توبو گنډلي

ته گنا هکار راته نشې راکوې.

☒☒☒

گوره زه مړ يم ته آيت د سبا

راځه راځه اشنا يه هېر مې که

رنگ مې وانځلې له دې سوي دردمند

باد يم راوړی په باد تېر مې که.

۲۸/۳/۱۳۷۳

کابل

غزل (۲)

غر څومره ښکلی دی؟

د تیرو دارام سین

د موسکا

وینو څپو کې ویده،

غر

ددې شگو په ټوکریو کې

د لمر د سرو انګورو

د باران هادي.

☒☒☒

غر څومره ښکلی دی!

د لارې د کاروان د تریو اوښو

هر قدم کې

د شنو پرڅو گړی

غرمو د مینو د کیسو

سمسوره ژبه

او د ښکلو ښاپېریو

د کمڅو د سرو گلونو

د باغچو مالي.

غر

د ښارونو

او کوڅو

او د بامونو

له تورتمو زندانونو نه د وتو

شنو یادونو

د سفر او ازادیو ډگر.

غر

د هوسیو او بازانو

ددې سترپو سترپو منډو

او خویونو

دغه ښکلی

زړه راکښونکی انځور.

غر څومره ښکلی دی اشنا

دا څومره ښکلی دی غر!

۲۷/۵/۱۳۷۳

لغمان

غزل او خنجر

يو روڼ د سبا باد يم تکل شته خو وزر نه شته
دا څنگه پسرلی دی؟ سهر شته مازيگر نه شته
ای شپې! ته دې له ستورو نه دا وږې پلو ډک کړه
زموږ د ورځو برخه کې خو څاڅکی د لمر نه شته
جنډې نه شوې دېرو کې هغه شنې د چلم وربخې
وطن مې د شملو دی، خو يوه هم پر سر نه شته
يو گل چېرته کمڅو کې لکه ستوری زرغون نه شو
منگولې پر نکريزو او منگی پر گودر نه شته
راشنه نه شوه پر ژبه د چا بيا ميوندي کړيکه
شپېلۍ پر کړو برېتو، يو غمی پر خنجر نه شته
ننگياله چې دې خوا کې نه ((خزان)) شته نه ((ټکور شته))
والله چې په دې ښار کې غزل نه شته، هنر نه شته.

۱۳/۷/۱۳۷۳

کابل

کجاوې!

څوک دی؟ د کوم ځای دی؟ او چېرې درومي؟

نه پوهېږم!

چې د سهار د شنو وږمو د شنې زېږدا شېبه کې

د جامو غر په اوږو مات کړم

د شنه خوب د شنو اوبو په سین کې ولامبم او سترې شمه

دی شي نږدې

سپینې جامې راځنې وتښتوي.

او د غنمو پر ورېښمېنې پولې وڅېرې او چیغې کړې چې:

ای لامبوزنه،

ای د سین سپینو کبانو،

ای د باغ مرغیو!

ما درته سرې، تورې جامې راوړې

راشۍ دا سپینې او خیرنې جامې وغورځوئ!

څه شېبه وروسته ددې کلي د مرغیو

او کبانو جامې نوې شي

سین تور شي

ونې تورې

کلی سور

او کلی تور غوندې شي

بیا کجاوه پر اوږو بار کړې

خدای زده چېرته به ځي.

کله چې پاڅم

هغه وينم چې روان دی

او د دښتو پر نويو لارو مندې وهي

او کجاوه يې زما له تکو شنو خوبو ډکه ده

بيا د کوچيو د کاروان مخې ته تم شي

او هر خوب مې

موتی موتی پر وړيو او اوبانو وپشي

کجاوه بيا تشه شي

بيا درمو له مخې شنه واښه راټول کړي

کجاوه له سره ډکه شي

موسکی شي

بېرته وخوځېږي

شپه شي، تياره شي

نورو ورېځو سره يوځای شي

باران شي

او له سترې کجاوې سره راوخڅېږي

بيا د غنمو پر ورېښمينو زلفو وخېږي

او چيغې کړي چې:

جامې مو سرې

جامې مو تورې،

او خويونه مو ژېړ!
داسې يو زېرى راته وکړي
او روان شي
خدای زده چېرته به ځي؟

۱۸/۶/۱۳۷۳

کابل

چوپتيا

زما د کور څراغ ماښام نه تر سبا سوځي
او له ماښامه تر سبا
د خپلې ښکلې تنهائۍ له تورو زلفو سره مينه کوم
ما يې د زړه پر دښتې کور کرلی
ما د چوپتيا له سپينو تيونه
د ژوند د چينې غړپ کړی دی.

زما د کور څراغ ماښام نه تر سبا سوځي
خو به مې خيال
لکه يتيمې مرغلرې
د غزل له ياقوتي شونډو راونه څخېږي

نور به د سترگو له هندارو نه د خیال
او د غزل شنه انځورونه ټول کړم
نور مې د خیال واگې چوپتیا ته بنښم.

۲۴/۶/۱۳۷۳

کابل

د عبدالقهار عاصي پر شهادت
یوه منثوره ویرنه:

زه هم درځم!

موږ چې سترگې غړولي
او موږ چې دادی سترگې غړوو
د مینې کیسه مو نه ده زده
موږ مینه نه پېژنو
وینه پېژنو
وینه او مړینه زموږ برخلیک دی
وینه او مړینه زموږ تاریخ دی.

☒☒☒

موږ لا مینه نه ده لیدلې

مینه هغه کوچی باد دی چې پر غولي مو هېڅکله شین نه شو

موږ مینه نه پېژنو

زموږ نوم یې له وینې او مړینې سره تړلی دی

رښتیا،

د((حسین)) او ((یزید)) کیسه دې زده ده؟

پېړۍ پېړۍ کېږي چې

د ((یزید)) په لاس کې توره شنه ده

یوه توره توره

یوه سره توره

هغه توره چې ((حسین)) پرې هره ورځ وژني

او د ((حسین)) پر مړۍ یې راکاږي

مگر تا د ((حسین)) مړینه لیدلې ده؟

مگر دا ((یزید)) نه دی چې هره ورځ مري؟

((مگر دا ((حسین)) نه دی چې هره ورځ زېږي؟))

هو،

موږ مینه نه پېژنو

وینه پېژنو

وینه او مړینه زموږ برخلیک دی

وینه او مړینه زموږ تاریخ دی

— خو څرنگه برخلیک؟

د ((حسین)) برخلیک؟

خو څرنگه تاريخ؟

د ((حسين)) تاريخ!

رښتيا،

زموږ نوم يې د ((حسين)) له نامه سره هم تړلی دی.

☒☒☒

ای تاته وایم!

موږ دې په یاد یو؟

زموږ جونگرې دې په زړه دي؟

اوکله دې زموږ پر جونگرو

هغه بې ییبرې لوگي نه دي هېر؟

هلته چې خاوره یې یوازې یوه لویشت ده

نیم یې زندان او نیمه یې هدیره

هغه زموږ کلی دی

او هلته زموږ جونگرې شنې دي

هلته چې د نغریو پر سرونو لوگي له لوږې مري

او اوبه له تندې جل وهي

هلته زموږ کلی دی

زه او ته هلته پیدا یو

زموږ د کلي لاره پر گلونو نه

پر اغزیو ده

پر دغو لارو زموږ ییلې او تڼاکې پښې

پر لوتو

پر کانو لگي

زموږ لارې قاتلې دي

زموږ لاروي قاتلان دي

دغه سترې او قاتلې لارې

زموږ سترېو کاروانونو ته

اوبه نه

وينې ورکوي

زموږ د سترېو منزلونو وينې

زموږ د سترېو ارمانونو وينې

هوکې!

موږ مينه نه پېژنو

وينه پېژنو

وينه او مړينه زموږ برخليک دی

وينه او مړينه زموږ تاريخ دی

رښتيا،

کله دې د سيندونو مړينه ليدلې ده؟

گوره! سيندونه هم مري

او زموږ نوم يې

د سيندونو له نامه سره هم تړلی دی.

ای! کله چې ټپي پرښتې
لکه د وینو څاڅکي
دانه دانه له اسمانه څاڅي
تا د اسمان د زړه چاودون شېبه
ای! کله چې ورېځې
د سپوږمۍ د سپین کمیس تنۍ پرانيزي
تا د ستورو په سترگو کې
د وینو چغارې لیدلې دي؟
او کله چې ږلۍ
د غوتیو موسکۍ شونډې
په غاښونو څيري
ته د ونو او گلبوتو د ویرجن غزل کاهو
پر زړه ویشتلې یې؟
هوکې،
سپوږمۍ مري
او ستوري هم مري
خو ته یې چېرې هدیرو ته ناست یې؟
دا تیارې دي چې هره ورځ مري
او دا
سپوږمۍ او ستوري دي چې
څو مري هومره زېږي.

موږ چې رازېږېدلي يو
او موږ چې دادی ژوند کوو
له غزل سره زېږېدلي يو
او له شعر سره مو ژوند کړی دی
غزل مو د ډوډۍ مالګه
او شعر مو د کور چت دی
زموږ ژوند شعر دی
يو تريخ شعر
او زموږ شعر ژوند دی
يو تريخ ژوند
خو تا کله د غزل مړينه ليدلې ده؟
او کله د شعر مړينې ته ناست يې؟
موږ مينه نه پېژنو
وينه پېژنو
وينه او مړينه زموږ برخليک دی
وينه او مړينه زموږ تاريخ دی
رښتيا،
زموږ نوم يې د شعر له نامه سره هم تړلی دی.

پوهېږې؟

زه او ته دواړه له يوې ونې يو

ته لارې

خو باور لرم چې زه هم درځم

څو دا شلېدلې رينښه يوه شي

باور لرم!

باور لرم!

۲۴/۷/۱۳۷۳

کابل

مور ته مثنوي

مورې دا غر د غمو چېرته يوسم؟

دا هديرې پر اوږو چېرته يوسم

راته ميراث يو سور گربوان خو نه دی

دا يو يعقوب او يو کنعان خو نه دی

هره لوېشت څاه ده هره څاه کې يوسف

د هر کاروان د پښو درزا کې يوسف.

مورې په وينو کې خوټېږي چېرې

لکه باران پر مور وړېږي چېرې
دا پر یوه ((حسین)) ژړا خو نه ده
دا یو څو ورځې کربلا خو نه ده
راغی په سر راته بادشاه شو یزید
زمور د کلي شهنشاه شو یزید.

مورې په زړه کې یو پرهر خو نه دی
مورې تنها قتل د لمر خو نه دی
دلته هر ستوری او سپوږمۍ قتل ده
دلته هر گل، هره غوټۍ قتل ده
مورې لوگی شو او سوزېږي وطن
مورې په سرو تورو قتلېږي وطن.

مورې یو ویر او یو ناکام خو نه دی
دا یو خوشال او یو بهرام خو نه دی
دلته یوازې مسیحا خو نه دی
دلته یوازې یهودا خو نه دی
دلته هر کانی او انسان شو قابیل
هر یو لستونی هر گربوان شو قابیل.

مورې يو غر دلته اباد خو نه دی
هغه پامير، هغه شمشاد خو نه دی
دلته کبان دلته سپندونه سوځي
دلته له تندې بارانونه سوځي
د باغ ناموس راته اغزيو لوټ کړ
پت د کېرديو مې پرديو لوټ کړ.

مورې شملې شته خو سرونه نه شته
دېرې مو شته په کې کټونه نه شته
بادونه راغلل چلمونه مات شول
هغه د کلي چنارونه مات شول
مورې زخمي دی مورې وران دی گودر
يو جل وهلی بيابان دی گودر.

مورې يو غم او زړه چاودون خو نه دی
مورې د وينو يو جيحون خو نه دی
دلته هر کاني کې جيحون دی مورې

دلته په خپل کور کې بېلتون دی مورې
مورې یو تندر دې پر کور ولگېد
ستا پر سپېڅلې لمن اور ولگېد.

مورې زړگی دې را چې وېې ژاړم
دا مات منگی دې را چې وېې ژاړم
زه دې د مړې ونې بلبل نه شومه
سویو کمڅیو ته دې گل نه شومه
سترگو ته اوښکې څو پیالې خو راکه
دعا دې نه غواړم ښېرې خو راکه.

۱۹/۸/۱۳۷۳

کابل

زېری (۱)

زړگیه زېری زېری چې وږمه د سبا راغله
زما د تیارو کلي ته ډیوه د سبا راغله
باور مې کله نه شو چې به بیا پېښه راوکړي
دې قتلو پسرلیو کې غونچه د سبا راغله
حیران وم چې ماشوم غزل به کوم غوږ کې ویده کړم؟

کانه کانه مالت ته مې نغمه د سبا راغله
کلونه پس به بيا پر جل وهلي دښتې ووري
له سپينو پر خو ډکه لويته د سبا راغله
نه مړ نه يې ژوندی کړم دې مغول يوازېتوب مې
ای وړيو هوجرو زېری پښتنه د سبا راغله.

۲۵/۹/۱۳۷۳

کابل

نیمگړی غزل

ولول زلفې خورې کړه غوره راباندې شپې
له تورو شپو دې جار شم ووروه راباندې شپې
ږمنخ دې کړو کاکل کې اخر زړه راته زخمي
هر څاڅکی يې شو ستوری څخوه راباندې شپې
ما ستا د خیال یو سیوری کړ د شپو له سپورمې پور
سپورمې شه لکه خیال مې بلوه راباندې شپې
هر خوب مې وږی وږی دی هر خوب وهلی جل
کېږدی مې د لیمو شه خوروه راباندې شپې
ستا سترگې پښتنې دي زه یو سترې مساپر
د سترگو په هوجرو کې تېروه راباندې شپې

بس دومره چې سپرلی شم او یو گل شم د کمخو
خروب مې په دې شپو کره بهوه راباندې شپې
ارمان مې د نیمگړي غزل هېڅ نه شو پوره
په لېچو مې سر کېده زنگوه راباندې شپې.

۲۷/۹/۱۳۷۳

کابل

شپېلی (۱)

د غره په ذهن کې خوره شوه شپېلی
په سرو ممانو مېلمنه شوه شپېلی
دا د کېردی پلو خو واروی لږ
تللې کوچی وه راستنه شوه شپېلی
وري زلمي شول، اوبنې پېغلې شولې
لکه خپری په غرونو شنه شوه شپېلی
ستورو جامې د اتن واغوستلې
د هسک د دښتو ترانه شوه شپېلی
پښتني غرونو په کې ساه پو کړې
خکه درنه او پښتنه شوه شپېلی
راته یې ښکل کړلې غمبورې د خیال

بیا د غزل د کور ډیوه شوه شپېلی.

۳۰/۹/۱۳۷۳

کابل

د زرتشت خوب

زرتشت ترونې لاندې پروت دی

د ستړیا او د خولو دا خونړی سپلاب یې باد ته ایښی

زرتشت جل وهلی

زرتشت له ډېرو مودو پس د ستړیو سترگو تورو څمڅو کې

د خوب له پرنستو سره تر غاړې وتی

زرتشت ویده دی

زرتشت جل وهلی.

زرتشت ویده دی

زرتشت جل وهلی

زرتشت د خوب د پرنستو د وربلونو د ماښام پر ځنگله نه مړېږي

زرتشت د ښکلو پرنستو د انگیو په هندارو کې خوبونه ویني

زرتشت ويده دى

زرتشت جل وهلى

اى د ځنگلونو

او د غرونو لويه خدايه!

نه پوهېږم

هغه مار چېرته دى؟

۱۸/۱۱/۱۳۷۳

کابل

راته وناڅه هندارې!

نن مې اوښکې

دا د سترگو له صدف نه څڅېدلې مرغلرې

زما د څيرې اوبو وړې گربوانه خړې ډولۍ کې

لکه ناوې سرې منگولې د بڼو پر ځنگله ايښي

د پښتون کور ناوکۍ ده

په خوله ژاړي

نن مې اوبښکه ناوې شوې

راته وناڅه هندارې!

نن مې کب د سرو وپرونو

د غمونو د ويرجن سيند

د تورتمو، لپونيو او ياغي څپو د زړه پټې کېږدی نه

د ښکاري خندا د جال مزو کې کېوت

نن مې لوند گرهوان وچ شوی

خو يو څاڅکی په کې شين دی

ته به وايې د لمر کور دی

ته به وا د سپورمۍ شپه ده

نن مې اوبښکه ناوې شوې

راته وناڅه هندارې!

۲۷/۱۱/۱۳۷۳

کابل

درخني لارم كليه!

خومره بنايسته دي

زموږ د كلي چم كې

دا د شنه سين په شنو اوبو كې

د كبانو بچي.

خومره بنايسته دي دې ويالو كې

د هيليو دغه سپينې لوني

د دوى نازكې مندې

د دوى نازكې چيغې.

خومره بنايسته دي

زموږ د كلي

د سپيدارو ترټيكريو

غرمي خوبونه

او مازيگر په شنو چينو كې

د كرى ورځې ستړياوو مينځل.

خومره بنايسته دي

زموږ د كلي په چپلو كې

د انگورو بنينې

او د گیلانو د ورو ورو نیالکیو

گنې، گنې شنکې

چې سرې مری یې دي

زموږه د باغو

د ښاپېریو یاقوتي غوروالی.

خومره ښایسته دي

زموږ د کلي

د غوزانو هسکې، هسکې ونې

او د ښاخونو په هر رگ کې یې

د مست زړگي د وینو لپې

چې ترې غریبې پېغلې اخلي

خپلو شونډو ته

د حسن خدایي رنگونه.

خومره ښایسته دی

دې گودر کې

زموږ د پېغلو د شینکیو منگوتیو

د چاودون

او ماتېدلو اواز.

خومره بنایسته دی
دا زموږ د کروندگرو
د څپرو کلی.
خومره بنایسته ده
دا زموږه د لوگرو
دا هار دپره.
زه درنه ځم
د خدای پامان
درځنې لارم کلیه!
مادې د حسن په مالت کې
ددې وخت د سوداگرو
وینې څښونکې سترگې چېرته پرېږدي؟

دروغ

ډېرو ډېرو ښکلو مې
پر دښتې د سینې، د تورو زلفو شپې زرغونې کړې
ډېره د اورنیو انگیو د لمبو د سیند څپو کې
زما د شونډو بېړۍ تاوه شوه راتاوه شوه
شپه د تورو زلفو

او وږمه د انگو شوم

خو دا گل

او دا شاعر زړگی د چا نه شو

ډېرې مودې وشوې چې مې زړه

د ستا د زلفو په ځنگله کې

د ماښام د شپو ستوری دی

زه د هېچا نه شومه

یوازې ایکی ستا شومه

تا هم راته دروغ ووې دروغجنې،

درواغجنې!

درواغجنې!

هغه گل، هغه شاعر زړگی مې بېرته را.!

۱۳۷۴ل

کابل

غزلبولې

ما یې په سترگو کې کېږدی وهلي

خدایه! گرداب کې مې بېړۍ وهلي

چې یې په شپو کې خپل غر هم شي ترې ورک

هغو کمخو کې مې غوتۍ وهلي

دا چې يې نن لاره کې سم شين شومه
نيمو شېبو کې مې پېړۍ وهلي
دا د باران څه زړه چاودون خو نه و
ما يې پر بام باندې سلگۍ وهلي
ترې غزلبولې چغې هم نه وري
بيا يې پر تپ راته پتۍ وهلي.

سيند ته غزل

رژبېرې پانې پانې تش گربوان شولې اى سينده!
يو ښار وې د هندارو ولې وران شولې اى سينده!
يوه مسته نغمه نه شوې په ورا کې د کبانو
نه دې سپينو هيليو ته جانان شولې اى سينده!
پرون خو د شېبو د ناوې پېغله ښکلا ته وې
خو نن يې لکه زلفې پرېشان شولې اى سينده!
سپين ريرى جاله وان د کلي نه شته مودې وشوې
دا اوس ولې په سترگو کې حيران شولې اى سينده!
اشنا گوره چې بيا دې د څپو زمري گونگي دي
ارامه غلو وهلى يو کاروان شولې اى سينده!
يو لور وې د شنو ولو خو اوس ښکاري چې په خپله
کېرديو غوندې ونه د بيا بان شولې اى سينده!.

۱۳۷۴

کابل

غزل

د غره تر غاړې ناست يم شپه سپوږمۍ سره کومه

خبرې دې جانانه! له شپېلۍ سره کومه

ستا سترگې خو کوچۍ شولې ايلبند په ايلبند گرځي

اوس جنگ د هغو سترگو له هوسۍ سره کومه

نازونه خو تا وکول پر ما باندې زوال شول

د خال پر ځای دې مينه تروړمۍ سره کومه

ماخوب درځنې وړې دى خپه چې نه شئ ستورو!

گيلې يې لکه ورپځې له سيلۍ سره کومه

يو غر دى او څو کاني يوه شنه کبله نه شته

باران شوم ژړاگانې له کېږدۍ سره کومه.

۲/۱/۱۳۷۴

لغمان

شپېلۍ (۲)

شپېلۍ د پرڅو پرڅو شونډو په غرمو ووري
شپېلۍ د سترې شپنې لارې ته کېږدی وهلې
شپېلۍ په لئمو لئمو غرو اوري.

شپونکيه! ماته دې شپېلۍ مه شه
د جل موسم دې،
د جل شپې دې
او د ورېځو اوښې بيا شنې دې
راته يو څاڅکی د باران خو شه!
باران پښتون شو
د خپل کور پر بامو نه وورېږي
باران ورغلی په پرديو ووري.

شپېلۍ پر لئمو لئمو غرو اوري
شپېلۍ د سترې شپنې لارې ته کېږدی وهلې
شپېلۍ د پرڅو پرڅو شونډو په غرمو اوري.

۸/۱/۱۳۷۴

کابل

غوښتنه

مادې د تن سپینې بڼینې نه هغه سره شراب لا نه دي څښلي

ما دې یوازې دوه غوټې د اننگو ښکل کړې

خمار دې کړمه خو نشه دې نه کړم

د بېسدي هغه شېبه دې نه کړم

تندې اخیستی يم

شراب قطره قطره خو راکړه

د مرغلینو بڼینو منځ کې

د خوږې گناه کاله ته

اجازه خو راکړه!

۱۴/۱/۱۳۷۴

کابل

د وینو غزل

مادې اوږدې لارې څارلې خو اشنا مه راځه
قدر دې نه شته پسرلیه پر دې خوا مه راځه
موږه د شپې د تیو روږدي یو سبا څه کوو
وړانگې دې ټولې کړه ورځه دلته سبا مه راځه
موږ د مرگي غشي پر زړه هر مازیگر خوړلي
د نظر غشیه پر دې سوې کربلا مه راځه
دلته سارا د دیدن قتل ده، هر کانی قتل
دلته یو پل د مجنون نه شته دی لایلا مه راځه
د ویر په چم کې خنداگانې اوږدې کله شم؟
یو اسویلی شه راته ډکه له خندا مه راځه
د ذهن وران یو کور مې شته په کې د وینو غزل
دې بې قدرۍ کې د نښایست غزلې بیا مه راځه.

۱۵/۱/۱۳۷۴

کابل

غر (۳)

غر مې د زړه پر هره پاڼه لکه گل شین دی
غر مې چې زړه سمسورې دښتې کې کېږدی. وهلې
لکه د ستا چې کشمالیو کې کاکل شین دی.

زړه مې کوچی دی
وینه مینه په کې غره کرلي
کوچی بوډا شو،
کوچی مري،
خولا دغره په مینه مور نه شو
کوچی دغره پر شگو ناست دی
دغره کانو ته لمونځونه کوي
کوچی چنار دی پاس د غره په تور وربل شین دی
غر مې د زړه پر وطن ټوله لکه کابل شین دی.

۲۵/۱/۱۳۷۴

لغمان

غر (۴)

ماته د غره د لاسو بوی راځي
مېرې وېدې دي زما ږوند سفر په خوب کې ويني.

هلته به غر دشنه سپرلي د دسترخوان پرسرلگيا وي
د باران پر رڼو څاڅکو به لاسونه مينځي
غره به د څانگو پر ورېنمينو تيو خوله ايښي وي
او گلورينې پي به څاڅي څاڅکي څاڅکي له گرېوانه د غره
هلته به سپين سهر ساقې وي
د غوتيوکنډوليوکې به وېشي دور موشراب دغره پر جل وهلوکانو
هلته به سيورو د څپريو ته شپونکي اشناشپېلي غروي
ماته د غره د لاسو بوي راځي
مېرې وېدې دي زما روند سفر په خوب کې ويني.

۲۵/۱/۱۳۷۴

کابل

آس (۲)

آس لکه بوت هسې حيران ولاړ دی
نور يې له پوندو نه گردونه د زلمو پر څڼو نه وورېري
آس لکه مست ښامار،
دغارې هسک بېرغ پر خپلوشلواو خوب وړو اوږو نه شي وړلای.

آس لکه بوت هسې حيران ولاړ دی
نورېې د تورو غزلونه د گامونو تندرونو کې زرغون نه شول
نورېې د لوړو غرو له څوکونه ارنه وړلې دشنوشنوتوپانونوکيسې
دا آس بې تورې،
بې جنډې
څومره بدرنگ ښکاري!

۱۰/۳/۱۳۷۴

کابل

خوب

پرېرډه يوه بله پيالاه هم په سر وارومه

☒☒☒

بېگناه مې خوب ليدلی
له سرو گلابو پرښتو راته جامې اودلې
ستوري مې زانگي دگرېوان په ليکو
دلاس غل مې رانه ورک دی
ستا دزلفو تورو شپو نه راته شپې راوړي
اود غنمو نارنجي فصل کړي راته په سترگو کې
د وړو نارنجي خوبونه.

پر پرده يوه بله پپاله هم په سر وارومه.

۱۰/۴/۱۳۷۴

کابل

غر (۵)

غر،

سیند،

خپړی،

زه له همدغو جوړیم

غر مې هډوکي

سیند مې وینه

او هر رگ مې د خپړیو څانگه

زما یې نوم د غره او سیند او د خپړیو په لاسو لیکلی.

غر د خپړیو شنه شمله په سر د کلي پر دېرو خور دی

د خدای له شنه تخته پرې ووري لکه سپین باران

د پېغلو پېغلو ستورو حورې

سیند تر غېرې لاندې ناخي

او خپې خپې تيونه يې اوبه اوبه شول.

☒☒☒

سيند،

خپړۍ:

زه له همدغو جوړ يم

مور مې د غره د سرو لمرونو د توپان هغه زړه ابې ده

ټوله ورځ

د لمر په سرو وړانگو ډوډۍ پخوي

پلار مې د غره هغه گوربت دی

چې تر سيورو د وزرونو يې

د ورېځو د کاروان د توپاني او ښانو پل وچ دی.

☒☒☒

غر،

سيند،

خپړۍ:

زه له همدغو جوړ يم

چې د گناه او گناهونو ميندې لنگې شي،

له خولې د جبرائيل نه د غضب ځگونه لارې وکړي

نوح مې د غره پر سره کېردۍ غوروي

زموره غرونه توپان نه پېژني

د ازادۍ او عشق نومونه ملايکو ته زما د غرو شملو ښوولي.

مورمي د سنيد څپو ته ناسته ده

په لمر راته ډوډۍ پخوي

پلار مې گوربت دی

راته بولي د څپر يو د شنو څانگو

اود لوړو لوړو غرو د شملو سرود.

۲۰/۴/۱۳۷۴

کابل

دا کښتونه- دا بادونه

دا ترڅو باران د اوبنکو؟

دا ترڅو د تورو ورېځو چپاوونه؟

دا ترڅو قتل د لمر، قتل د سيورو؟

دا ترڅو زما کښتونه، ستا اسونه؟

دا ترڅو زگېروي د باغ، د سپوږمۍ چيغې؟

دا ترڅو د شپو په موټو کې قمچينې؟

دا ترڅو د بې حيا پردې په تورو

راته وژني پښتنې پښتنې مينې؟

دا ترڅو د مينې تور سفر ته لارې؟

دا ترڅو نېزې د باد، کمځۍ د گلو؟

دا ترڅو پر دې هوجرو يرغل د واورو؟

دا ترڅو تېر په غاړه کې د ولو؟

دا ترڅو دا خوارې ځمکې، خوارې سپارې؟

دا ترڅو دغه زهر زهر فصلونه؟

دا ترڅو زخمي ورغوي د لوگرو؟

دا ترڅو يې له تناکو نه باجونه؟

دا ترڅو د ریا سپین څادر پر ولو؟

دا ترڅو په رڼا ورځو کې لمونځونه؟

دا ترڅو تسبې په بنگو کې لړلې؟

دا ترڅو په تورو شپو کې گناهونه؟

دا ترڅو مې بې پټي د سرو غوتیو؟

دا ترڅو د ستا اغزي زما باغونه؟

دا ترڅو په دې پردې پردې ټوپکو

قتلوې دا زما خویندې، زما ورونه؟

دا ترڅو وطن زموږ واک د پردیو؟

دا ترڅو وطن زموږ حکم د نورو؟

دا ترڅو زموږ د باغ پېغلې بلبلي
گډوي راته هوجرو کې د سرزورو؟

☒☒☒

دا ترڅو به نه اذان نه جوماتونه؟
دا ترڅو به نه ساقی نه یې جامونه؟
دا ترڅو د ابلیس سره لمبه لاس کې
راته سیزی کله کور کله ښارونه؟

☒☒☒

دا ترڅو د ورور په وینو کې منگولې؟
دا ترڅو د مور په سترگو کې کوکارې؟
دا ترڅو مې د وطن ابی شهیده؟
دا ترڅو مې د ولس، دا لارې لارې؟

☒☒☒

ما ویل چې که ها سیوری دلته وشي
زه به بیا لکه انگور بېرته زلمی شم
ما ویل چې که ها لمر بېرته ژوندی شو
زه به ټول لکه ماڼو ورته لوگی شم.

☒☒☒

ما ویل چې که دا شپه چېرته سبا شوه
بیا به نه زیږي بگوي له تیارو نه
ما ویل چې د اسمان شمله به وچوي

ددې ښکلو ښکلو ستورو له غونچو نه.

☒☒☒

ماويلې چې يو ځلې که سپرلی شو
بيا به جوړ شي پر کمڅو د گلو غرونه
ما ويلې که يوه څپه شوه وپښه
بيا به زېري له لښتو نه سيندونه.

☒☒☒

خو مې کښت دې لېونو اسونو لوټ کړ
د لورونو غاړې يووړلې زنگونو
د کوچيو د کاروان مخې ته تم دي
دا اسمان اسمان اغزي زما د غرونو.

۱۳/۴/۱۳۷۴

لغمان

غزل

موسم ومه د جل، رانه باران شولې وړمې!
څادر مې شوې، تنی مې د گربوان شولې وړمې!
دا زه وم چې مغرب ومه دښکلو د سجدو
داته يې چې سجدوته مې يزدان شولې وړمې!

دا زه هغه زه نه يم ټول تصوير يم ستا د مخ
زه سيوري ستاد سترگو، ته مې ځان شولې وږمې!
يوه شمع مې بس وه د تياره كاله د شپو
تيارو ته مې د كلي چراغان شولې وږمې!
تالو كې ژبه وچه د غزل مې وه پرون
نن ټول شومه غزل چې مې جانان شولې وږمې!

۵/۵/۱۳۷۴

كابل

اورني پر درموندونو

دلته مه راځه اشنا پر كلي جنگ دى
هر مالت او هر گودر په وينو رنگ دى
دلته ښكلې كمځۍ سيورې دي باغ نه شته
دلته مېشت د تيارو زور دى خراغ نه شته
دلته شنه دي لور تر لوري توپانونه
دلته مړه دي په نغريو كې اورونه
دلته ځاله د گوربتو په اور سوې
دلته زېږي له زمريو نه بگوي
دلته شرنگ نه شته مړوند كې د بنگريو
دلته پل كلي كې ورك دى دسپريو

دلته مري له ډېرې لوړې تنورونه
دلته اور اخلي له تندې نه سيندونه
د پردېسو گاولي نه شته په دېرو کې
د رباب ستونى وچ شوى دى هوجرو کې
دلته ټيټې د پښتون لوړې شملې دي
سپکې شوې مو د ميندو لوپټې دي
هر قدم کې پاڼکويي ده د دېوانو
هر لوپشته کې کورگى دى د پېريانو
لمر يې وواژه د شپو دلته يرغل دى
قتل شوى مې په شونډو کې غزل دى
تاووي راته پر ژبو زنجيرونه
سپروي راته ککرو کې اورونه
درښتيا لوريې چې وينه کړه تربور شو
چې د حق نارې يې جگه کړه منصور شو
چې يې ((نان)) ته ((ډوډى)) وويلې فاشست شو
چې ږيره پرمخ نه وه کمونيست شو
يو خنجر دى خو چرې دي خو لاسونه
راته ريبي د وطن دمور رگونه
رالوېدلې دنیکه دسر پگړۍ ده
خواره شوې د زړې ابى کېردى ده
يو ((اکبر)) بيا ددې غرونو بچى نه شو

يو ((ايوب)) د ميوندونو سپری نه شو
فرهاد شته دی، تپشه شته خو غږ يې نه شته
پښتانه هسې ژوندي دي زور يې نه شته
دا چې نن د خونړي کاروان رهبر دی
د اوبو د ژيو هغه سوداگر دی
د زرتشت اور يې شهيد کړ سيلاب راغی
اورنی پر درمندونو درياب راغی.

۲۲/۵/۱۳۷۴

کابل

زېږېد۱

هغه گړۍ خدای د جنت د ښکلو حورو
د ليمو پانو کې
د ښکلاگلو ته په لپو ورکولې اوبه
چې ته راوژېږېدې
او ته د خدای دباغيچو د سرو گلونو
هغه شنه ((ورمه)) شوې.

۶/۷/۱۳۷۴

کابل

زېږې (۲)

زما په سترگو کې يې شين فصل د وير کرلی
د لمر زخمي زخمي کوټرو ته
يو زېری دباران خو مې شه!
کوچيان په سره وچکالی راغلل
دې وړو وړو وړيو ته د اوشکو دسترخوان خو مې شته!

۹/۷/۱۳۷۴

کابل

بې نښې

پوهېرم نه،

له کومه ځايه يې پر ما باندې راپېښه کړې؟
دلته يې سيوری هم د ځمکې په سر خور نه دی
په سپينه ټنډه کې يښه د ټبر نه شته
د زلفو باغ نه يې دښار د بازاری گلونو بوی نه خپري
نه يې خو ښکلواننگوکې د شنوکلېودتاودوبادونو مچنه ښکاري

پوهېرم نه،

له کومه ځايه يې پر ما باندې راپېښه کړې؟
داسې حيا د پرښتو سترگو کې هم نه شته
دا سترگې نه دي
د حيا چينې دي.

۲۶/۷/۱۳۷۴

کابل

غر (٦)

د باد له ځنيو مې د غره د هغه شنه ځنگله سلام راځي
باد مې د غره د سپينو کازو په هندارو کې د خپل زلميتوب خوب ليدلی
باد مې د کلي د تيارو شپو تورو زلفو ته د غره د رڼو ستورو کجاوې راوړي.

که چېرې نه وای غره!
زما په سترگو کې نوځالي د گربتو ځايپدلي کله؟
مابه دلمر تپي تور زنو ته دپانو پر ورنونو طلايي خوبونه چېرې پلټل؟
او که ته نه وای غره!
ما به د خپلې هسکې غاړې دغه دنگ اس ځغلولو چېرې؟

۲۲/۷/۱۳۷۴

کابل

خوب ته سرود

خوبه! څادر راباندې وغوروه
نور مې ویده کړه چې وينبتي اوو ستړی کړی يم
نور مې ویده کړه چې له وينبې نه مې کرکه راځي
زه چې ویده يم وينس يم
خوبه! څادر راباندې وغوروه!

خوبه قربان دې شم
نور ماته ددې ورځو دا بر بندې پېغلې مه رانښه
زه يې د سترگو په هندارو کې
د اور اود سکروټو او لمبو ازانگۍ نه شم ليدى
زه خپله لاره بې له شپو په رڼو ورځو کې موندلای نه شم
ورځ مې د سترگو په هندارو کې اورونه کړي.

خوبه ویده مې کړه
ځادر راباندې وغوروه!

۳۰/۷/۱۳۷۴

کابل

تش صدف

څانگه مې وچه ده غوتۍ نه لري
هغه کوچۍ يم چې کېږدۍ نه لري
هغه صدف يم چې ترې لوټ شوه سپیۍ
زه هغه شپه يم چې سپورمۍ نه لري.

۱۴/۸/۱۳۷۴

کابل

استاد رشاد ته د هغه د څلوراويایمې کلیزې په مناسبت:

جام جم

مشوانی یې رانه یوره قلم نه شته
بت پرست یم خو مې ښکلی صنم نه شته
یویې ته یې دامنی؟ چې ټول وطن کې
بې له څو تنو نه زوی د ادم نه شته
ستا درنې پگړۍ ته څه وکړم حیران یم
دې مالت کې بې له څوزو شپښم نه شته
نن دې نوم ځکه په خوله اخیستی نه شم
ما مینځله خو جانانه زمزم نه شته
زه دې سترگو کې هر رگ د جهان وینم
څومره دروغ دي داچې بل جام جم نه شته.

۱۷/۸/۱۳۷۴

کابل

له خوشاله تر ننگیاله

مالي راشه اغزو د زړه پر گل وهلی یم
(سقاو) په زړې تورې د((مغول)) وهلی یم
رقیب به مې د زړه له وینو تشه((ژی))کړې ډکه
خو سر مې د ایل نه دی که یې سل وهلی یم
یو گل څه په کمڅو کې د پښتو دناوې نه یم

ناره د ((انالحق)) يې په کاکل وهلی يم
حيران يم د ((اکبر)) پر مړي بيا څه پسات شوی
پرديو مې د خپل کور په درشل وهلی يم
تقدیر به مو وي داسې له خوشاله تر ننگياله
همدا چې کله غیرو، کله خپل وهلی يم.

۷/۱۰/۱۳۷۴

کابل

((ياسير)) نه مري

((ياسير)) روان دی دایمان بهرغ په لاس کې
د خپل ژوند د دوروستني ټکي شهیدپه خپلو وینو مینځي
((ياسير)) له سره زېري
((ياسير)) په زړه د انالحق فصل کرلی
اهريمن د توپانونوپرې څپپرې اودتندرپرې سپرغی ووروي
فصل د مرگ نه پېژني
((ياسير)) دشنه فصل د ورو پر وېنمنو کمڅو سوری کړی.

((ياسير)) دلمر له کلي ځي د زنداني ستورو خلاصون ته
تورې وربځې د شهید زړه په سرو وینو ولي
((ياسير)) د ښکلې ځوانيمرگې سپورمې غوږ کې
د مسیح دژبې دم د رغېدلو ولوست

((ياسير)) دخپلوناړو ونه ددې شپو په اسماني دښتو کې کېنوله.

((ياسير)) روان دی د سفر د لارې غرونه، ځنگلونه ريبي

((ياسير)) دېوانو ته بلنه د جگړې ورکړې

((ياسير)) لگيا دی دمنزل مزي په پښو کې د يارانو شيندي

او ورته نبيي د فلاح سرود

((ياسير)) دخداى (ج) د پاكې مينې د اسمان ستورى

((ياسير)) د ((قاف)) دغره د څوكودښايسته ښكلو پيريانو غزل.

۳/۱۲/۱۳۷۴

کابل

د چغوتصوير

زما د چغو شين تصوير دې مات كړ
زما نصيب، زما تقدير دې مات كړ
هغه ريبار خوب مې اوس هم نه راځي
څه د ديدن بڼكلې زنجير دې مات كړ
راته په بړندو سترگو كوره خو مه
زما د زړه د كوټې تير دې مات كړ
شپه شهرزاده وه، كيسې وې او عشق
دغه دټول عمر شوگير دې مات كړ
چې يې راوستې زلزلې پر وطن
گرانې كچكول د كوم فقير دې مات كړ.

٦/١٢/١٣٧٤

كابل

غر (٧)

د غره پر كلي مې د سرو گلونو سيند راغی
زما د غره په وينو سرې تيرې ډولې شوې
د سپرلي ناوې ته

غر مې د وینو او گلونو د غه سرې سرې پگړۍ دواړه تړي.

د ورپڅو اوبڼې مې د غره په تورو څڼو

هر سهار څري

غر مې شپونکی دی

دشنوپانوپه شنولونښوکې دتوروشپوله تيو ځنې ستوري لوشي

غر مې رمو سره نارې د سرو لمرونو کوي

غر مې د وینو تار په لاس کې

له غوتیو نه جامې جوړوي.

غر مې څپړۍ څپړۍ راخور دی

پر تپي گوربتو سيوری کوي

غر مې لاسونو د زخمي زخمي گوربتو کې

له شپو سره جگړې ته

د رڼو ستورو لورونه کري

زما د غره گوربت د زړه د رڼو وينود ياقوتو له دېرې نه

راته باد د ازادۍ ووروي

زما د غره نوم

د سرو وینو

او دگل

او ازاديو نوم دى

غرمې د وینو او گلونودغه سرې سرې پگړۍ دواړه تړي.

۲۳/۱۲/۱۳۷۴

کابل

خوب په ايینه کې

لمر شود شنو پر خو ښينې يې راته ماتې کړلې

څه د گلپېغلو لوپټې يې راته ماتې کړلې

گوره گوزار مې د پښتون اشنا څه سم ولگېد

زولنې پاتې شولې پښې يې راته ماتې کړلې

زما د زړه خم يې که تش کړ، تشوي دي خیر دى

څومره ظالمه ده پېالې يې راته ماتې کړلې

مايې د سترگو ايینې کې و يو خوب ليدلى

دې مې کور وسو ايینې يې راته ماتې کړلې

داسې سجدې سجدې چې وايې روندخونه يې ملا

چېرته سجدې وکړم کعبې يې راته ماتې کړلې.

۴/۱/۱۳۷۵

کابل

ذبيح الله انيل ته:

له ابليس سره

کلونه وشول چې مې روح

دخدای د مینې د غوتیو په شینکې خولی کې نه خایېږي

ماد ابليس اشنا د ښکلو سترگو پانو کې

د حسن اود مینې غورولې خادر

خدای رانه کرکه لري

مگر شاعر ابليس مې سترگو

اود شونډو جاودو دښتو کې لگیا دی

راته زړي د غزل کړي

څوک مې دښکلې شاعرۍ په قدر نه پوهېږي.

کله چې شپه شي

د خوږې گناه د پېغلې د سرو شونډو جام پر سر واړوم

ابليس د حورو د سرو شونډو د سرو پانو

کليمې پتې کړي

اود غزل لونگين خور کړي زما د شونډو پر شاعرو پانو

کله دې خوب کې د ((حوا)) د چمبو غږ لیدلی؟
چې یې غزل ته ((آدم)) مست شي ان له شپې نه تر سبا پورې

هغه چمبه، هغه غزل زه یم

نو ته چې ځې راپسې ژاړې ولې؟

لکه ابلیس در سره مل یمه زه.

۲۸/۱/۱۳۷۵

داستاد روحي په مړينه:

هغه غږ، هغه سیوری

ډک جام می له منگولو د جانان ونړېده

یو ستوری له لمنې د اسمان ونړېده

دا شپې به د کیسو د زمانې راته څوک راوړي

ای عشقه چې رباب د ادم خان نړېده

یوشین قامت چې ړنگ دی او یوشین سیوری چې نه شته

یو گټ مې له دې غره نه د افغان ونړېده

حیران یم د غزل شبنم به خدایه چېرته تم شي

زموږ چې د شعرونو سایبان ونړېده

خولی به څنگه ښکته د پښتو دابی نه وي

یو غږ غوندې روحي د روڼستان ونړېده.

د ۱۳۷۵ کال غبرگولی.

ویر، مینه

هلته پر مرو ژاړي

خوزه او ته لکه جوړه بتکې

د غېرو غېرو خپو غرونو کې بر بند ناخو.

☒☒☒

هلته پر مرو ژاړي

هلته د وچې کربلا د تیرو ښار کې

د سرو وینو نالیدلې سرې غوتې ښکلوي

خوزه د کب په شانې

ستا دمچکو سمندر کې لامبم

ته لکه سره انگور په وینو لنده

زما د لاسو د ونې څانگو کې ټالونه وهې

مور نه ((یزید)) او نه ((حسین)) لیدلی.

کابل

د عاشورا ورځ

۸/۳/۱۳۷۵

پیرمحمد کاروان ته:

مینه او ژوند

یوه زړه ونه خوره ده پرې
تر سیوري یې یو ځوان ناست دی
یوه سپینکی پيشو یې غېږ کې ویده
اود ورځپانې په هر توري کې یې سترې سترگې.
شونډې چلم ته ورنږدې کړي
ورنه واخلي د لوگيو امېل
ورو ورو په شونډو کې موسکی شي
د پيشو په غوږ کې نارې کړي او ووايي چې:
-پيشو تا مینه کړې؟
مینه د چرسو یوه شنه نشه ده
مینه ورځپانې ده
په ژوند کې یې پوټکی د رښتیا نه شته.
-پيشو! پوهېږې چې ژوندون څه دی؟
ژوند دشنو چرسو د ورینمینی نشې شین واپت دی
چې د ارمان اس په کې وځغلي
او سترې شي
او ومري په کې
او دکوڅو سپو ته یې تشه شان کیسه پاتې شي
پيشو! تا مینه کړې!

پيشوا ژوندون څه دی؟

۱۶/۳/۱۳۷۵

کابل

کوچی په باران کې

ستورو د شپې پر تيو خولې ايښي ارام ويده دي

د شپې ماڼۍ نه د سپوږمۍ پېغله زلمو ونو ته نه راگوري

نری باران ووري

او د بادونو هوسۍ

د ځوانې دښتې د تيونو پر گلونو څري

هلته يو ستړی کوچی

دپتاسو دستمال په لاس کې د باران د طلايي مچيو

له شنې ورا تېرېږي

په لاره ځي، ځان سره وايي کوچي:

نری باران دی

له کېږديو نه د سپو د وينې غږ نه راځي

درخو به خوب وړې وي

دا خو به څوک وينه کړي؟

ستورو درواغ وويل.

۲۱/۳/۱۳۷۵

کابل

کله چې لمر گل وکړي
کله چې ټال د شپې راوشلېږي
د سترگو په هنداروکې د لمر کوترې ځالې وکړي
کوترې سپين وزرونه پرانېزي
د خوب د شنوځنگلونوما توڅانگو نه دانې ټولې کړي.
کله چې مخ د سهار گل شي
اودشاتو مچۍ ټولې شي پرې.
کله چې کاني د ښوونځيو د تبيو تندی ښکل کړي
او ماشومه نجلۍ
له تور کميس او سپين سالو سره په لاره کې خوره وړه شي
لکه د ورېځو او سپوږمۍ د ودېدلو شېبه
کله چې وور ماشوم د تورې تختې مخ باندې
د سپين تباشير خال کېږدي
او شېبه وروسته ماشوم وږی شي
د وور جزدان له واښکو نه د ږيو مهار لرې کړي
د وچې ډوډۍ ښکار وکړي
راشۍ مين شۍ پرې
او مينه وکړئ
زه چې زلمی وم هره ورځ مين وم.
۳۰/۳/۱۳۷۵
کابل

د باغ غزل

سپرلی شو پېغلې دښتو ته ورمو کې وایي څه
ای ونې! شینکی باد درته نغمو کې وایي څه
شاعر سیند مې نن خدایزده چې لیکلی کوم غزل
لږ تم شه ورته عشقه! چې څپو کې وایي څه
رمو ته د گلانو سهار څه ویل شپېلی؟
کوچې موسکا دې گوره چې اینو کې وایي څه
یو ورم دې کېردی نه د گربوان ووت څه یې وې
یو خوب دې په توکریو د لیمو کې وایي څه
یو باغ یې خو زرغون کړ چې غوتی وکړې لاسو
ستا خیال مې نور د سترگو په زانگو کې وایي څه؟

۴/۴/۱۳۷۵

کابل

یو شین انځور

له مانه څه شی غواړې؟
ماته د پلار تر مړینې وروسته

درې څيزونه په ميراث پاتې دي

اس

او هوجره

او يوه سره په وينو وللي توره.

☒☒☒

له مانه څه شي غواړي؟

دغه د مندو

او د وينو

او پوډۍ د واده شين انځور؟

۱۳/۴/۱۳۷۵

کابل

بیه

کلونه وړاندې مې ورته ووي:

دا ستا د شونډو څاڅکي په څو دي؟

وي: ستا د پلار او د نيکه وينه

او نن مې بيا ترې، پوښتنه وکړه:

ټول پېغلتوب دې وايه په څو دي؟

راته يې ووې:
گرانه!
يوازې يوه ډوډۍ!

۳۱/۴/۱۳۷۵

کابل

دوه پرېنتې

دوه پرېنتې لکه جوړه بتکې
زما د کور په ايينو کې لامبي

پرېنتې! ای پرېنتې!

لاس دې زرغون،

پل دې زرغون،

خو وايه نن دې راته څه راوړي؟

((هغه زرغون گل د سپوږمۍ څڼو نه))

پرېنتې! ای پرېنتې!

لاره دې سپينه،

شپې دې سپينې،

وايه تا راته نن څه راوړي؟

((دا د سپينکي لمر د لاس سپينه توره))

☒☒☒

پر پگړۍ گل،

لاس کې مې توره شنه شوه

پښتو! سپين آس شه

چې د وخت د مغولو جنگ له ورځم.

۲/۵/۱۳۷۵

کابل

ونه

سکروټې دي، لمبې دي خو ټوکېرې يوه ونه

کلونه پس دې ښار کې زرغونېرې يوه ونه

رگ رگ کې يې د پانو خیر که وينه پاتې نه ده

رېښه يې په اوبو کې ده غورېرې يوه ونه

د څانگو په کېرديو کې يو غږ د شپېلۍ نه شته

کوچۍ ښارو رادرومه چې لويېرې يوه ونه

منم چې به لوگر راته کښت لو کړي د لونگو

تالو نه د لاره کله تېرېرې يوه ونه؟

سپېرو سپېرو شملو ته به سبا گلونه راوړي

په سر مې چې نن سيوری سيوری کېرې يوه ونه.

۸/۵/۱۳۷۵

کابل

دا جل، دا برسات

شوگير چې درته شپو پر ځنو مات راوړی دی
يو خوب مې درته سترگو کې سوغات راوړی دی
دا ډک جام چې نن رېږدي په لاسو کې د فرغون
موسی له کوه طور ځنې تورات راوړی دی
دا چا ويل چې وږې د پښتون شولې هوجرې؟
دې وروميکائيل ته هم خيرات راوړی دی
شېبه پر لمبو سره ده او شېبه پر گلو سره
دې خاورې کله جل، کله برسات راوړی دی
ساعت وروسته رازېږو دا ساعت خير دی چې مرو
تقدير راته بس دغسې حیات راوړی دی
سپېڅلی مسلمان دی خويي زده نه شوه سجده
دې قام ته خدای دخپل غرور زکات راوړی دی.

۳۱/۵/۱۳۷۵

کابل

د خوب کوترې

ما بېگاني خوبونه

د ښکلي سيند په طلايي هندارو ټول مات کړل

د خوب زخمي زخمي کوترې مې

د ستړي او کوچي سيند د خپو کېږدی کې نه ځایېږي

کبه!

دا څه مې وکړل؟

☒☒☒

سيند مې د خوب زخمي کوټرو ته يو بام نه لري

د سيند لاسونه خو د غره کانو پخوا پرې کړي

څوک به زما د خوب کوټرو ته په لپو کې دانې ورکړي؟

کبه!

دا څه مې وکړل؟

کبه!

زما د خوب زخمي زخمي کوټرو ته

يو سيوری، يو پناه خو شه!

کبه!

زما د خوب زخمي زخمي کوټرو ته

د ستړي درد دوا خو شه!

((نه... نه!

مور مې لگيا ده له سهاره تر ماښامه په زړو گوتو جامې مينځي

لور مې تمامه ورځ ايښې سره خبرې کوي

زما هم خوب راځي.))

☒☒☒

سیند لا روان دی

سیند بهېږي پسې

د خوب کوټرې مې کوچۍ شوې بېرته نه ستنېږي.

۵/۶/۱۳۷۵

کابل

مات لمر

يو ستوری ستورو وواژه يو لمر د سبا مات شو

د غرونو په لاسونو مې يو غر د سبا مات شو

منم چې سپين سبا دی شپه کوچۍ شوه چېرته لاره

موسم د سبا راغی خو وزر د سبا مات شو

دا بيا مې د نشو په گناه څه نيسې زاهده؟

ساقی لاره منصور شو او ساغر د سبا مات شو

دا شپې پرېږده اوږدې شي ان چې ستوري ځانگې وکړي

کلله! ستا په لاس کې چې هنر د سبا مات شو

موږ وړ د رڼا نه يو تښتېدلو ورېځو راشی!

رهبر د سبا نه شته دی، لښکر د سبا مات شو.

تله ۱۳۷۵

کابل

هغه دار- هغه چنار

پښتنو وینو غوټی وکړې بهار دی
ساقی گوره چې پېړی وروسته مو وار دی
پوروړي څه د تاک د پېغلې نه یو
هر یو رگ یې زموږ د سرو وینو ابشار دی
زنگ وهلې تورې غږپ د لمبو غواړي
ساقی زار شم راکوه یې چې څمار دی
لا د ژیو سوداگر سره جگړه ده
لا خو پاتې جوړ د هغو اوبو ښار دی
رباب گونگ دی ادم هېرې چينې غواړي
چا ترې وړی د درخو د غاړې هار دی
شنو زمريو ددې غرو ته خبر ورکړئ
چې اباد لا د زړو بگوو غار دی
بیا پر غاړو د شملو غرونه اوچت شول
اور گډ شوی د ټیکریو پر بازار دی
هره پېغله ملالی، هر ځوان ایوب دی
هر سنگر مو سور میوند د کندهار دی
ورېځو دا مو د یو څو ستورو نېزې دي
لا کاروان مو د لمرونو خو په لار دی

ازمويڼې ته يې وخته! څه حاجت شته؟
يو په دوو توتو لوی، بل په انگار دی
هر يو ښاخ يې چې و دار د ژيدارانو
هغه وور نيالگي هسک شوی لوی چنار دی
ته په نشته غوږ کږه خولی په سر وړه
ما ترلی د خوشال بابا دستار دی

اوس نو زر لالی د نورو ترپنه زار کړئ
چې مې ځوړند خپل لالی پر سر د دار دی.

۳/۸/۱۳۷۵

کابل

مینی ته...

مینی! له شرمه در کتلی نه شم
پېریان د ((قاف)) له غرونو راغلل
بیا د عشق د پرنښتې د گربوانه غاړې ته لاس اچوي
ابلیس لگیا دی پر زمزمو، د گناه خپله کېږدی غوړوي
مینی له شرمه در کتلی نه شم!

☒☒☒

مینی له شرمه درکتلی نه شم

سيلي الوتي زمور د باغ
د سرو گلونو د ښايسته وو
پاکو ميندو په کمڅو کې تومتونه اوبي
مسيح تېره توره په لاس د تومتونو په
واټونو کې زنگېږي او خپل غم ته خاندي
نور په دې ښار کې لېونی د مينې پاتې نه دی
مينې له شرمه در کتلی نه شم!

مينې له شرمه درکتلی نه شم
چې مو هر غږ پر هوا خور شي دلته ځمکه، دلته خاوره
ترې د غرو په څېر ماران زېږوي
دلته جنډه د يوه نر پر قبر هم نه شته
شيطان پر ځمکې بادشاه شوی او زموره پر سرونو
هغه تخت د سليمان گرځوي
پېريان يې حمد بولي،
مرغان پرې سيوری کوي،
اوبه زمور له لپو تښتي او بادونه مو په کانو ولي
دلته له زړه اسم اعظم هېر دی
مينې له شرمه درکتلی نه شم!

مينې له شرمه درکتلی نه شم

نور مو د كلي د گلونو په كاله كې
پېغلټوب د گل غوټيو چېرته هم نه شته
او ابراهيم د خپلې ښكلې نازولې د جمال او د عفت
د لوټ كوڅو كې د غارت قصې ته خوب وړې دى
نور مو د باغ نجونو ته ((هسكې)) او ((كبرې)) شملې
دښمنې ښكاري.

مينې له شرمه دركتلى نه شم!

۱۶/۹/۱۳۷۵

كابل

شپه

اى شپې!

راځه چې څو د خوب په كرونده كې مې ځايېږي خونه

☒☒☒

شپه د كمڅو د غرونو ټال كې ځنگېدلې راغله

پلو د تورو ورېځو

په كې پاولي د ستورو

لكه:

كوچى پېغله رمه كې د ښايسته وريو

خو د سپورمى هنداره ماته ده اى شپې!

ته به د خپل حسن

او عشق

د پېغلتوب تماشه چېرې وکړې؟

۱/۱۳/۱۳۷۵

کابل

غزل

بیا رانغلې بڼو ته په پستو پستو وزرونو

زما د خوب کوترې ستا د سترگو له بامونو

څلو وهلي گوره څه خواره واره پرې گرځي

د شونډو بوراگانو مې ستا د شونډو پر گلونو

په خپل شرنګ به ویده شمه، په خپل شرنګ به راوینس شم

بنګرې مې کړه د لېچو گرځوه مې په لاسونو

زما مینه یو سیند دی او ستا زړه ووړ کوتی کلی

دا سیند چېرته جانانه او کېردي د حبابونو

لابنکاري چې موده لېونتوب مې پوره نه ده

یو څوک راته نارې وهي د غرونو له سرونو.

۱۳۷۶ وری

کابل

ژوند

ښايي چې ژوند يو گنهگار وي

چې تراوسه پورې

لا د زمان د اسماني سکوت

د دنگو، دنگو غرو غاړو کې

لکه پر غز ((حنيفه))

چې د الله د مخلوقاتو د ((قاتل))

او د سرو وينو د سپلاب د بهوونکي په نوم

د خداى له شرمه

زنداني د تورې څمڅې پاتې

هاسې د خپلو سرو غچونو

په کوم خوب تللى وي

حکه:

د ژوند د بنده گانو هغه شنه خوبونه

د شيطانانو

له تورجنو خوبو

تور پاتې شول.

۱۳۷۶

کابل

دا هوجري او دا شملې

نه ساقې شته، نه جانان شته مازيگر دی
خومره تری د پېړیو مې ساغر دی
پسرلی نه دی پرې نوم د سپرلي مه ږدی
دوب په وینو کې یو سور چریک د لمر دی
د نارنجو بناخ منم ورته بنگرې شو
خو مات شوی مې مړوند د سپین سهر دی
نازولې سپوږمۍ مه خپره شه تمه
چې د ورېخو اوبن ولاړ درته پر سر دی
شنه منگي مې د جنکو پر ولو مات شول
د نامرده مغل یون پر دې گودر دی
رانه اخلي د رڼو ستورو ناموس مې
چې ویده د شپو په تیکو کې خنجر دی
ته دې غشي وروره گوندې چې وینې شم
لامې پاتې ځای په زړه کې د پره دی
د دېرو د قام شملې ورنه لوگی کړی
د هوجرو طالب ختلی په سنگر دی.

۱۹/۱/۱۳۷۶

کابل

لیک

څو میاشتی وشوې چې در تللی نه شم
لارو کې ډبرې شنې دي
گلان د اوبنکو وروم پرې
ټوله ورځ د ستا د یاد ښکلې زانگو زنگوم.

همدا چې لمر شین شي
زموږ د ښار هغې زړې دښته کې
زموږ د ښار مین په کانو ولي
زموږ په ښار کې د مینو د سنگسار پسرلی بیا راغلی
نو لوپټه دې غواړم
په کې د خپلو تورو سترگو یو انځور
د نارنجي غږ پر ورېښمینو تارو واوبه
راویې لېږه
چې ستا د یاد هغه خیالي حورې مې
زانگو نه باد یو نه سي
راته سنگسار یې نه کړي
څو میاشتی وشوې چې در تللی نه شم
لارو کې ډبرې شنې دي.

۱۲/۲/۱۳۷۶

کابل

مړوند

مړوند يو خوب، مړوند ستړيا نه لري

مړوند د غره د ابي پي رودلي.

تا د سکندر کله ژړا ليدلې؟

يو سپين مړوند پرې د سرو تورو گوزارونه کوي

يو سپين مړوند يې د غرور د اسويال رېبلی

سکندر له ليرې لارو راغی د فيلانو له سرو تېر شوی

سکندر د پاروپاميزاد ښاپېر يو شنه خوبونه ويني

يو سپين مړوند ورته جگړې ته وتی

ورباندي تندر د مړوند ووري

خو ای د سپين مړوند ((روښانه)) پېغلې

تورې په ورو،

تورې په پام وروه

سکندر په تورې هغه سپينه ډوډی نيمه کرله

نقاب دې سپين مړوند ته اور واچاوه.

۱۹/۲/۱۳۷۶

کابل

د لور غزل

پلو پرې د مخ خور کړه غوړېدلي دي سرونه
جانانه! ستا وربل ته موږ کرلي دي سرونه
دې قام ته د منصور وايه کوم دار شته دی که نه شته؟
لوگرو که هر څو ورنه رېبلي دي سرونه
د يار د سينې دښته کې د هار نسيمه وروځه
غمي نه دي دې ټال کې زنگېدلي دي سرونه
څراغ چې شي دې دښته کې د وخت ستړي کاروان ته
په لوړ ښاخ د چنار کې څړېدلي دي سرونه
چې سرې سيلۍ شوې گونگې او د لور غزل يې وچ کړ
هر گل مو هرې پانې ته ښندلي دي سرونه
ايرې شول خو يو چم د ټيټېدلو يې زده نه کړ
الله مو د غيرت پر لمبو وولي دي سرونه
رقيب پر ډمو وپلوره موږ سر داو کړ پر حورو
يو چاته په سوغات کې مو لېرلي دي سرونه.

۲۵/۲/۱۳۷۶

کابل

غزل

سپرلی که راوړی نه شی ترې د سترگو انځور راوړئ
دې شپو ته سبا نه شته یوه لپه د نور راوړئ
منم چې یو سر نه شته دی چې غچ یې د سر واخلي
دې دار ځنې ملگرو خو دا سر د منصور راوړئ
چې پښو لاندې کړ ورپڅو، چې د شپو ډمې پرې خاندې
د لمر ټپي آسونو نه لوېدلی غرور راوړئ
د سترگو تور مو بار که د ((يعقوب)) کړ پر اوبښانو
دې وړې مېلمنې ته لږ د ستورو انگور راوړئ
راځي چې تور ماښام کې رانه وړي چې زلمی عقل
یوه یې له تاکنونو نه په بدو کې لور راوړئ
په شونډو کې همت که د خندا راوړلو نه شته
دې ښار ته خو تابوت د ځوانیمرگه سرور راوړئ.

۱۶/۳/۱۳۷۶

لغمان

زما د چم ونه

زما د چم ونه برینډه ده

شرمېرم ورنه

د باد رهزنو ترې د شنو پانو جامې وړې دي
په سپین ټټر یې یو څو څاڅکي دي د خامو پیو
څانگې یې زړه روي،

تيونه يې ارې وړې دي.

ونې! سپرلی دی

واورې نه شته چې کفن شي درته

زما د مور شنه لوپته هم بېگه غلو وړې ده

ما مې خيالي خادر گرو کړ

—د کلو وړی وم—

د پلار شمله خو مې له وخته توپانو وړې ده.

زما د چم ونه برينده ده

شرمېرم ورنه

مور مې سر توره ده

ټيکری نه لري

نه څه شمله شته

نه څه خوردی خادر

زموږ دېرې مازيگري نه لري.

يو سيوری، يو گل

مرغو! چوپ شئ ماله خوب راځي

دلته د زړونو باغچې شنې دي

يو سيوري او يو گل نه شته
دلته د سين سپينو هندارو کي
د لمر
د طلايي کبانو رنگ تور شو
دلته د شونډو د موسکاوو هوسی
قتلي شولې
غشو يووړې
او بنگړيواله سپورمی
دلته د تاک پيغلو ته
د ستورو بنگړي نه اچوي
مرغيو!
چوپ شئ
ماله
خوب راخي
مرغيو چوپ شئ ماله خوب راخئ!

دلته د باغ د شهزادگي بکارت مات دی
د سپرلي بنکلې شهی
د قاف دېوانو وړې
دلته پر ونو
د ((ايوب)) سيوري راخور دی

هرې پانې

هر اندام نه يې چينجي ووري

دلته تيارې

د شپو په بلاريو اسپو راغلې

د رڼا درمو لو کوي

دلته کورونو ته

د ژوند له شوم شيروار نه د سپېدو کټوې تشې راځي

مرغيو!

چوپ شئ

ماله

خوب

راځي.

۱۲/۴/۱۳۷۶

کابل

گناه

څومره نېکمرغه يم گناه کومه

تمامه ورځ ورپېڅې د باد له ژرندو باسم

او د لمر په تناره کې پسرلي ته ترې ډوډۍ پخوم

څومره نېکمرغه يم گناه کومه.

زما د کور دا دېوالونه

د څو خاورو

څو اوبو

او د څه لمر

څو ترکیبونه نه دي

زما له کوره دېوالونه د بښينو راتاو دي

زما او زما د کاله خټه يې

د تاک

او د انگورو

او شرابو

په لاسو ايښې ده

ما مې د سترگو د رانه نور په وسعت

دومره شراب څښلي دي.

دومره مغرور يم چې

د هسک د نازولي دربار سيوري لاندې

خپله ځواني راته پېغور ښکاري

خو مانه لوی غلام د ښکلو نه شته

يوه شېبه زما د لاس بېړۍ

د ښکلو د سينو په سمندر کې

سترې شوې نه ده

زه لکه پلار هسې يم
پلار مې تر مړينې نه يوه گړۍ دمخه هم
د شنو غنمو وړو لاندې
زموږ د کلي د بزگر له ارتينې سره برېښې پروت و.

۱۳/۴/۱۳۷۶

کابل

کله چې لمر شين شي

کله چې لمر شين شي
ستاديا دونوشنه گلان مې د زرگي پرمسا پرې دښتې څانگې وکړې،

وغورېږي

کله چې لمر شين شي.

☒☒☒

کله چې لمر شين شي

ستا د يادونو طلايي کبان په ښکلو او زرينو وزرو

زما د سترگو په چينو کې ستا د سترگو تصويرونونه خوبونه مينځي

کله چې لمر شين شي.

☒☒☒

کله چې لمر شين شي

ستا د يادونو هغه پېغله هوسۍ راشي

تر بېگه زما د زړه په جل وهلیو کړوندو کې څري

کله چې لمر شین شي.

زما د زړه دښته کې څاڅکي دباران نه ووري

زما دسترگوچینه وچه ده، د اوبسکومرغلرې ورنه غلو وړي دي

څوکاله وشول چې ږلۍ مې د زرگي پرفصل ووري او کېږدی مې

توپانونو وړې

نو ستا د یاد هغو گلونو ته باران،

هغو کبانو ته اوبه،

اودې هوسۍ ته به شپونکی څنگه شي.

بېگه شپونکی باد ستا د څڼو له غرو راغی

په پگړۍ کې یې یو ټکی د یو گل نه و

له نرۍ ملا نه یې لمر هغه زرین وستنی نه و راتاو

چاپې په تشې او رینې رینې بڅخۍ کې یود ستورونارنج نه وایښی

نور مې په کلي کې باد نه چلېږي، باد هم مساپر شو ورنه

څومره تنها،

څومره یوازې ده

زما دکلي ښکلې نازولې سپوږمۍ.

بېگه مې خوب لیدلی:

زموږ د کلي د چنارو تر شنو سيورو لاندې

پر هغو لويو پلنگي کتونو

يو څو کارغان ناست دي

رلی د لښتو وروي، گډوي ځان ته زموږ د کلي سپينې هيلی

زموږ د کلي په دېره کې د چلمو د کږو وږو لوگيو پر ځای

خوږې وړې دي د ښايسته هيليو تکې سرې د پېغلو وينې

کلي کې يو سيوری د برېتو

او يو شرنگ د سپينو تورو نه شته

رښتيا!

د کلي په دېره کې

د زلميو څڼورو

د اتن هغه سکني ماښام درياد شي که نه؟

ستا د يادونو شنه گلان مې

د زرگي پر مساپرې دښتې څانگې وکړي

وغوړېږي،

کله

چې

لمر

شين

شي.

۱۲/۷/۱۳۷۶

پېښور - پښتونخوا

غزل

څه ښکلی سوداگر دی څومره ښکلی باران پلوري
يو اس د سپينو ورېځو دی د ورېځوکلان پلوري
د ستورو په تېشو يې جوړې کړې ورته ځنې
نن دلته په دې چم کې يو کافر دی بتان پلوري
يو بار يې د رنگ راوړ د سپرلي جوارگر گورئ
چې څومره يې گران راوړ چې يې څومره ارزان پلوري
يو شين لوگي راخوردی يو سور اور دی لگېدلی
يو مست زردشت راغلی دی يو غلی اذان پلوري
بازار يې د نور لوټ کړ د اسمان سپينې کوټرې
له لمر ځنې ټيک اخلي اود ستورو کاروان پلوري
د باد په نيلى سپور د سهار سپين شهزاده راغی
د شپو بربندې پېغلې پرې شلېدلی گرېوان پلوري.

۱۳۷۷ کال د پسرلي لومړۍ شپه

لغمان

یوباد، یو منصور

یوباد رالگېدلی ماله ځانه سره وږي
د زړه اس مې له باره د ارمانه سره وږي
د شپو پراوښ یو غل دی زموږ کلي ته راغلی
گلونه او باغونه له باغوانه سره وږي
یو پل وم چېرته لرې ستا پر لاره زرغون شوی
یو لوټ مې اوس له بادوله بارانه سره وږي
یو څوک دی ستا لاس شراب یې ټول راځنې وڅښل
دا سره کېږدی د خوب مې له توپانه سره وږي
زموږه یې په سترگو کې د شپو دورې شیندلي
دا لوی کاروان مو ځکه له څاروانه سره وږي
نارې د اناالحق یې ورته وچې کړې پر ژبې
منصور وطن مې دارته له ایمانه سره وږي

۱۷/۱/۱۳۷۷

لغمان

د محمد اسمعیل یون لنډه پېژندنه

محمد اسمعیل یون د حاجي محمدخان زوی پر ۱۳۴۶ ل کال، د لغمان ولایت د الینگار ولسوالۍ د نیازیو په یوې روښنفرې کورنۍ کې زېږېدلی دی.

لومړنۍ زده کړې یې د الینگار ولسوالۍ د سلینگار په لومړني ښوونځي کې سرته رسولي دي، تر هغه وروسته کابل ته راغی او په خوشال خان لېسه کې شامل شو. پر ۱۳۶۶ ل کال له نوموړې لېسې څخه په دویم نومره بریالی او پر ۱۳۶۷ ل کال د کابل پوهنتون د ژبو او ادبیاتو پوهنځي د پښتو څانگې محصل شو. پر ۱۳۷۰ ل کال له نوموړې څانگې څخه اول نومره بریالی او پر همدې کال بېرته د پښتو څانگې د کدر غړی شو. پر ۱۳۸۵ ل کال په نوموړې څانگه کې د ماسټرۍ دوره پیل شوه، یون په ډېر ښه او بریالي ډول دا دوره پایته ورسوله.

محمد اسمعیل یون له ۱۳۷۰ ل کال څخه بیا تر ننه پورې د کابل پوهنتون د ژبو او ادبیاتو پوهنځي تدریسي غړی او د (پوهندوی) علمي پورې ته رسېدلی دی، پر استادۍ سربېره، استاد یون د ((کابل پوهنتون))، ((هیلې)) او ((شمشاد)) مجلو د چلوونکي دنده هم په ښه ډول ترسره کړې ده. په پېښور کې د چاپېدونکې ((معارف)) مجلې کتونکی غړی هم و. همدارنگه دیو شمېر نورو چاپي خپرونو همکار هم پاتې شوی دی.

استاد یون پر ۱۳۸۱ ل کال، په جلال اباد کې بېړنۍ لویې جرگې ته د ختیزو ولایتونو د انتخاباتو د دفتر مشر شو، ددې جرگې لپاره تر ټاکنو وروسته د جرگې غړی، بیاد جرگې د غړو له خوا د بېړنۍ لویې جرگې د لومړي منشي په توگه انتخاب شو. استاد یون په دې جرگه کې تر خپل وروستي وسه خپل ملي او تاریخي مسولیت ادا کړ او د هېواد دښمنه عناصرو د توطیو مخه یې ونیوله.

تر دې جرگې وروسته، کله چې د افغانستان د اساسي قانون د تدوین بهیر پیل شو، نو استاد یون بیا ددې بهیر لپاره د ختیزو ولایتونو د دارالانشاد دفتر مشر وټاکل شو. په ختیزو ولایتونو کې د اساسي قانون د لویې جرگې لپاره انتخابات هم د همدې دفتر له خوا ترسره شول. استاد یون د اساسي قانون د تصویب په لویه جرگه کې د نوموړې جرگې د دارالانشاد غړي په توگه خپل فعال رول ادا کړ. ټاکل شوې وه، استاد یون په ختیزو ولایتونو کې د افغانستان د جمهوري ریاست لپاره د عمومي ټاکنو د دفتر مسول شي، خو په کابل کې د لویو جنګسالارانو او ځینو تنظیمي

مشرانو له خوا پر حکومت او ملگرو ملتونو د زیات فشار له امله له کاره گوښه شو. ملگرو ملتونو (UNAMA) استاد یون ته وړاندیز وکړ، چې په کابل کې به تر دې لوړه دنده دروسپارو، خو استاد یون ونه منله او خپلې استادی ته یې دوام ورکړ.

درې کاله وروسته یې د ځینو ملگرو په زیات ټینګار او غوښتنه، د جمهوري ریاست د ملي امنیت شورا په دفتر کې د فرهنګي چارو د ریاست دنده ومنله او په کابل پوهنتون کې پر استادی سربېره لا تر اوسه دا دنده پر مخ وړي. استاد یون پر ۱۳۸۵ل کال د افغانستان او پاکستان د امن ګډې جرګې لپاره د افغانستان له خوا د منشي په توګه غوره شو او دا دنده یې هم په ښه ډول ترسره کړه.

استاد یون د خپلواک لیکوال په توګه په تېرو شلو کلونو کې ګڼ شمېر فرهنګي او ټولنیز خدمتونه ترسره کړي، په ګڼو چاپي، راډیويي او ټلويزیوني مرکو کې یې د واقعيونو او حقایقو د څرګند بیان له امله د خلکو په زړونو کې ځای نیولی دی. که څه هم ډېر خلک د یون لیکنې، مرکې او نظریات خوښوي، خو یو شمېر داسې خلک هم شته، چې د یون سرسختي مخالفین دي. د هغه ملي او ګټورو نظریاتو ته هم غلط رنگ او تعبیر ورکوي، دا ډول اشخاص، چې اکثره یې زورواکي او د سیاسي ډلو ټپلو غړي او مشران دي، د استاد یون نظریات خپلو شخصي او تنظیمي ګټو ته خطر بولي، نو ځکه یې په ټینګه مخالفت کوي. زه ددې شاهد یم، هر کله چې یون کومه لیکنه او مرکه کړي، نو دده پر وړاندې یې مثبت او منفي غبرګونونه دواړه راپارولي دي، منفي غبرګونونه اکثره وخت د هغو اشخاصو او ډلو له خوا وي، چې په تېر کړکېچن سیاسي بهیر کې یې ډېرې نامشروع ګټې ترلاسه کړي او ځانونه یې مطرح کړي دي.

مثبت غبرګونونه اکثره د ولس د مشرانو، روښنفرکانو او نورو مخورو له خوا وي، خو استاد یون په دغسې سختو اغزنو او تنګو شرایطو کې بیا هم خپل فرهنګي، سیاسي او ټولنیز کار ته دوام ورکوي.

دا اوسنی فرهنګي کار، چې تاسو یې اوس په مسلسل ډول ګورئ، دا د تېرو شلو کلونو کارونه دي، چې له تېر یو نیم کال راهیسې پرې په منظم ډول کار شوی، اوډل شوي او دادی ستاسو مخې ته ایښودل کېږي، په داسې یو دولتي دفتر کې چې بوختیاوې په کې ډېرې وي، د منظم او ستر فرهنګي کار سرته رسول اسانه کار نه دی. استاد یون پر خپلو فرهنګي کارونو سربېره د ګڼو فرهنګي ټولنو د غړي، همکار او موسس غړي په توګه هم خپل فرهنګي رول ادا کړی، په پېښور کې یې د دوو المان مېشتو فرهنګي ټولنو (دافغانستان دکلتوري ودې ټولنې) او (د پښتني فرهنګ د ودې پراختیا ټولنې) د همکار په توګه د بېلابېلو لیکوالو په لسګونو اثار، ایډیټ او چاپ کړي دي. دغه راز یې په سلګونو کورنیو مشاعرو، ادبي غونډو او سیمینارونو کې ونډه اخیستې ده، خپله یې هم په لسګونو مشاعرې، سیمینارونه او علمي ورکشاپونه جوړ کړي دي.

سربېره پر دې، په يو زيات شمېر، ملي او نړيوالو کنفرانسونو کې يې په ښه ډول د خپل هېواد استازي کړې ده. دلته به يې د اثارو يادونه وکړو:

اثر

الف- پنځونې:

کتاب نوم څرنگوالی چاپکال

متېکور لومړۍ شعري ټولگه دويم ۱۳۸۷

په اورونو کې سندرې دويمه شعري ټولگه دويم ۱۳۸۷

ب- راټولونې:

هيلې گډه شعري ټولگه دويم ۱۳۸۷

نيمگړي ارمانونه د حيران شعري ټولگه دويم ۱۳۸۷

د لوونو فصل گډه شعري ټولگه دويم ۱۳۸۷

د نازو انا ياد د سيمينار د ليکنو ټولگه دويم ۱۳۸۷

د استاد الفت نثري کليات داستاد الفت نثرونه درېيم ۱۳۸۷

سيندونه هم مري د اسحق ننگيال شعري منتخبات دويم ۱۳۸۷

ج- ژباړنې:

د ټولنپوهنې له نظره: په افغانستان کې د واک جوړښتونه

دپوهنوال روستارتره کي اثر دويم ۱۳۸۷

. د افغانستان فرهنگي ميراثونو ته يوه کتنه

د نينسي دوپرې اثر دويم ۱۳۸۷

❖ په افغانستان کې د جگړې جنايتکارانو محاکمه

د پوهنوال روستار تره کی اثر دویم ۱۳۸۷

د- یونلیکنې:

❖ د اماراتو سفر د اماراتو یونلیک دویم ۱۳۸۷

❖ که یون دی یون دی د اروپا یونلیک لومړی ۱۳۸۷

❖ دپنټاگون ترخندو د امریکا یونلیک لومړی ۱۳۸۷

ه- څېړنې او شننې:

❖ د محمدگل خان مومند اند و ژوند ته یوه لنډه کتنه دویم ۱۳۸۷

❖ استاد زیار د پښتني فرهنگ یو ځلاند ستوری دویم ۱۳۸۷

❖ د کابل پوهنتون د ادبیاتو پوهنځي پښتو کتابښود دویم ۱۳۸۷

❖ د افغانستان فرهنگ ته اوبستي زیانونه دویم ۱۳۸۷

❖ د پښتو شعر هندسي جوړښت شپږم ۱۳۸۷

❖ له افغانستانه د مسلکي کادرونو د فرار عوامل دویم ۱۳۸۷

❖ ساینسي پرمختیاوې دویم ۱۳۸۷

❖ بېړنۍ لویه جرگه ولسواکي او زورواکي دویم ۱۳۸۷

❖ انډیال خوشال لومړی ۱۳۸۷

❖ هیله د خپلو سریزو په لمن کې لومړی ۱۳۸۷

❖ کلتوري یون لومړی ۱۳۸۷

❖ فرهنگي فقر لومړی ۱۳۸۷

❖ مرکه او مرکې لومړی ۱۳۸۷

❖ خوشال په خپل ایډیال لومړی ۱۳۸۷

❖ دکتابونو په وړمو کې لومړی ۱۳۸۷

❖ افغانستان په سیاسي کړلېچ کې لومړی ۱۳۸۷

❖ پښتو لیکنی سمون لومړی ۱۳۸۷

❖ اوسنی رسنی لومړی ۱۳۸۷

❖ که نړیوال ماته وخوري؟ لومړی ۱۳۸۷

خدای (ج) دې استاد یون ته ډېر عمر ورکړي او جرئت دې ورته هم تاند لري، الله (ج) دې دی له هر ډول بدو بلاوو وژغوري، په فرهنگي کارو زیار کې ورته دنور زغم او اوسپلې هیله لرم.

په درناوي

وفالرحمن وفا

کابل - افغانستان

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**